

2020 YILI ÇALIŞMA PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	9
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	11
1.GİRİŞ	13
3.SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	15
3.1.KİŞ, DOĞA VE KÜLTÜR TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ SOP.....	15
(TSOP)	15
3.1.1.Amaç	15
3.1.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	15
3.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	17
3.1.4.Proje ve Faaliyetler.....	23
3.1.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama	23
3.1.4.2. İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri.....	23
a. TSOP Yönetim Faaliyetleri	23
3.1.4.3. Kapasite Geliştirme Faaliyetleri	25
a. Ebu'l Manuçehr Camii Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri.....	25
b. Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti	25
c. Hediyeelik Eşya Prototip Çalışmaları	26
3.1.4.4.Tanıtım ve Yatırım Destek	26
a. TRA2 Medya Tanıtım Turu.....	26
b. Serhat'ı Keşfet: Bölgesel Tanıtım Organizasyonları.....	27
c. Ahmed-i Hani Sempozyumu	30
d. TRA2 Bölgesi Tanıtım Filmi	30
e. Yurtdışı Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri	31
f. Yurtiçi Turizm Teknik İnceleme Ziyaretleri.....	32
3.1.4.5. Ajans Destekleri	33
a. TSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06).....	33
b. Kars Peynir Müzesi Gündümlü Projesi	34
c. Proje Teklif Çağrısı Hazırlık Çalışmaları	34
d. TSOP Fizibilite Destek Programı.....	37
a. TSOP Teknik Destek Programı	38
3.1.6. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler.....	38
a. Tarihi Kimliğiyle Kars Kenti Projesi.....	38

3.1.7. Diğer Proje ve Faaliyetler.....	39
a. TSOP Proje Atölyesi	39
3.1.8. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	40
3.1.9. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	40
3.1.10. İzleme ve Değerlendirme	41
3.2. KADINLAR VE GENÇLERİN SOSYOEKONOMİK HAYATA ENTEGRASYONU SOP (SSOP).....	41
3.2.1. Amaç	41
3.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	42
3.2.3 Sonuç ve Çıktı Hedefleri	44
3.2.4. Proje ve Faaliyetler.....	48
3.2.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama	48
3.2.4.2. İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri.....	49
a. SSOP Yönetim Faaliyetleri	49
3.2.4.3. Kapasite Geliştirme Faaliyetleri	50
a. Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansları	50
b. Mesleki ve Teknik Eğitim Usta-Çırak Buluşmaları	50
c. Mesleki ve Teknik Eğitim Sanayici-Mezun Buluşmaları.....	51
d. Mesleki ve Teknik Eğitim Liderler Programı (Yurt İçi)	51
e. Mesleki ve Teknik Eğitim Meslek Lisesi Eşleştirme Faaliyetleri	52
f. Mesleki ve Teknik Eğitim Proje Hazırlama Eğitimleri.....	52
g. Mesleki ve Teknik Eğitim Hami Okul Uygulaması	53
3.2.4.5. Ajans Destekleri	55
a. SSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06)	55
b. SSOP Fizibilite Destek Programı	56
c. SSOP Teknik Destek Programı	56
3.2.4.6. Diğer Proje ve Faaliyetler.....	57
a. SSOP Proje Atölyesi.....	57
3.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	58
3.2.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	58
3.2.7. İzleme ve Değerlendirme	58
3.3.YÖRESEL ÜRÜNLERİN TİCARİ DEĞERLERİNİN ARTIRILMASI SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (YSOP)	59
3.3.1.Amaç	59
3.3.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	60

3.3.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri	60
3.3.4.Proje ve Faaliyetler.....	67
3.3.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama	67
3.3.4.2.İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri.....	72
a. YSOP Yönetim Faaliyetleri.....	72
3.3.4.3. Kapasite Geliştirme	73
3.3.4.4.Tanıtım ve Yatırım Destek	74
a. Yöresel Ürün Şenlikleri	74
b. Yurtiçi ve Yurtdışı Fuarlar, Tanıtım Günleri ve Teknik İnceleme Ziyaretleri	76
3.3.4.5. Ajans Destekleri	79
a. YSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06)	79
b. Kafkas Arı Konağı Güdümlü Projesi	80
c. YSOP Fizibilite Destek Programı.....	80
d. YSOP Teknik Destek Programı	81
3.3.4.6. Diğer Proje ve Faaliyetler.....	82
a. YSOP Proje Atölyesi	82
3.3.7. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	83
3.3.8. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	83
3.3.9. İzleme ve Değerlendirme	83
4. KURUMSAL FAALİYETLER.....	84
4.4.1. Amaç	84
4.4.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	84
4.4.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	85
4.4.4. Proje ve Faaliyetler.....	86
4.4.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama	86
a. Sonuç Odaklı Programların Geliştirilmesi.....	86
4.4.4.2. İşbirliği ve Koordinasyon	86
a.Yönetim Kurulu Organizasyonları	86
c. Diğer Toplantı ve Organizasyonlar	87
d. Ajans Personeline Yönelik Toplantılar	87
e. Temsil ve Ağırılama Faaliyetleri	87
4.4.4.3. Kapasite Geliştirme	88
a. Ajans Personelinin Uzmanlaşmasının Sağlanması	88
b. İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler.....	90

c. Personel Performans Yönetim Faaliyetleri	91
d. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmet Alımı	91
e. Stajyer Öğrenci Alım Faaliyetleri.....	91
4.4.4.5. Tanıtım ve Yatırım Destek	93
a. Ajans Tanıtım ve İletişim Faaliyetleri	93
b. Diğer Proje ve Faaliyetler.....	94
5. YEREL KALKINMA FIRSATLARI	101
5.1. Çıldır Gölü Havzası Yerüstü ve Yeraltı Suyu Kaynakları Koruma Planı ve Özel Hüküm Belirleme Projesi.....	101
5.1.1. Amaç	101
5.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	101
5.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	102
5.1.4.Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	104
5.1.5. İzleme ve Değerlendirme	104
5.2.Kamu Üniversite Sanayi İş Birliği (KÜSİ) Çalışmaları	104
5.2.1.Amaç	104
5.2.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	104
5.2.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri	105
5.2.4.Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	105
5.2.5.İzleme ve Değerlendirme	105
5.3. Yalın Üretim Eğitimi	105
5.3.1.Amaç	105
5.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	105
5.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	106
5.3.4.Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	106
5.3.5.İzleme ve Değerlendirme	106
5.4. Kafkas Masası Çalışmaları	106
5.4.1.Amaç.....	106
5.4.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	106
5.4.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri	107
5.4.4.Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	107
5.4.5.İzleme ve Değerlendirme	107
5.5 Jeotermal Enerji ve Güneş Enerjisi Fizibilite Çalışması	108
5.5.1.Amaç	108

5.5.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	108
5.5.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri	108
5.6. Özel Sektör Yatırım Konuları İçin Ön Fizibilite Çalışmaları.....	108
5.6.1. Amaç.....	108
5.6.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	108
5.6.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	109
5.6.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon.....	109
5.6.5. İzleme ve Değerlendirme	109
6. EKLER	111
6.1. EK 1- PROJE LİSTESİ	111
6.2. EK 2- Serhat Kalkınma Ajansı Kaynak Verimliliği Faaliyetleri.....	135

Tablo Listesi

- 1- Turizm SOP (TSOP) Çıktı Göstergeleri
- 2- Turizm SOP (TSOP) Sonuç Göstergeleri
- 3- TSOP Faaliyetleri Sarıkamış'ta Suni Karlama Sisteminin Kurulması Fizibilite Çalışması Bütçesi
- 4- TSOP Yönetim Faaliyetleri Bütçesi
- 5- Kış Turizmi Sezona Hazırlık Toplantıları Bütçesi
- 6- Ebu'l Manucehr Camii Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri Bütçesi
- 7- Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti Bütçesi
- 8- Hediyelik Eşya Prototip Çalışmaları Bütçesi
- 9- TRA2 Medya Tanıtım Turu Bütçesi
- 10- Serhat'ı Keşfet: Bölgesel Tanıtım Organizasyonları Bütçesi
- 11- Ahmedi Hani Sempozyumu Bütçesi
- 12- TRA2 Bölgesi Tanıtım Filmi Bütçesi
- 13- Yurtdışı Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi
- 14- Yurtiçi Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi
- 15- TSOP KÖA-06 Mali Destek Programı Bütçesi
- 16- Kars Peynir Müzesi Güzümlü Projesi Bütçesi
- 17- Proje Teklif Çağrısı Hazırlık Çalışmaları Bütçesi
- 18- TSOP Fizibilite Destek Programı Bütçesi
- 19- TSOP Teknik Destek Programı Bütçesi
- 20- Tarihi Kimliğiyle Kars Kenti Projesi Bütçesi
- 21- TSOP Proje Atölyesi Bütçesi
- 22- Sosyal SOP (SSOP) Faaliyet Çıktı Göstergeleri
- 23- Sosyal SOP (SSOP) Sonuç Göstergeleri
- 24- Sosyal SOP (SSOP) Faaliyetleri
- 25- Iğdır'da Yaylacılık Faaliyetlerinin Kadın ve Çocuklara Etkileri Araştırması Bütçesi
- 26- SSOP Yönetim Faaliyetleri Bütçesi
- 27- Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansları Bütçesi
- 28- Mesleki ve Teknik Eğitim Usta-Çırak Buluşmaları Bütçesi

- 29- Mesleki ve Teknik Eğitim Sanayici-Mezun Buluşmaları Bütçesi**
- 30- Mesleki ve Teknik Eğitim Liderler Programı (Yurt İçi) Bütçesi**
- 31- Mesleki ve Teknik Eğitim Meslek Lisesi Eşleştirme Faaliyetleri Bütçesi**
- 32- Mesleki ve Teknik Eğitim Proje Hazırlama Eğitimleri Bütçesi**
- 33- Mesleki ve Teknik Eğitim Hami Okul Uygulaması Bütçesi**
- 34- Kadın Üreticiler ve Kooperatifler Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi**
- 35- SSOP KÖA-06 Mali Destek Programı Bütçesi**
- 36- SSOP Fizibilite Destek Programı Bütçesi**
- 37- SSOP Teknik Destek Programı Bütçesi**
- 38- SSOP Proje Atölyesi Bütçesi**
- 39- Yöresel SOP (YSOP) Çıktı Göstergeleri**
- 40- Yöresel SOP (YSOP) Sonuç Göstergeleri**
- 41- YSOP Faaliyetleri**
- 42- TRA2 Bölgesi Yöresel Ürünlerinin İhracat Potansiyeli ve Muhtemel Ortaklıklar Araştırması Bütçesi**
- 43- Ardahan ve Kars Tıbbi Bitkilerinin Araştırılması Çalışması Bütçesi**
- 44- Ardahan ve Kars'ta Kaşar Peyniri Üreten İşletmelerin Analizi Bütçesi**
- 45- Ağrı Balı Potansiyelinin Araştırılması Çalışması Bütçesi**
- 46- Ardahan Ballı Bitki Florası ve Kovan Kapasitesi Araştırması Bütçesi**
- 47- Kazın Değer Zinciri Analizi**
- 48- YSOP Yönetim Faaliyetleri Bütçesi**
- 49- Arıcılık İşletmelerinin İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bütçesi**
- 50- Örnek Üretici Yetiştirme Programı Bütçesi**
- 51- Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti Bütçesi**
- 52- Yöresel Ürünler Şenliği Organizasyonu Bütçesi**
- 53- YSOP Yurt içi ve Yurt dışı Fuarları, Tanıtım Günleri ve Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi**
- 54- Gıda İşletmelerinde Verimlilik Bilincinin Oluşturulmasına Yönelik Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi**
- 55- YSOP KÖA-06 Mali Destek Programı Bütçesi**
- 56- Kafkas Arı Konağı Güdümlü Projesi Bütçesi**

57- YSOP Fizibilite Destek Programı Bütçesi

58- YSOP Teknik Destek Programı Bütçesi

59- YSOP Proje Atölyesi Bütçesi

60- Kurumsal Faaliyetler Çıktı Göstergeleri

61- İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

62- Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

63- Kurumsal Faaliyetler

64- Danışmanlık Faaliyetleri Bütçesi

65- Diğer Proje ve Faaliyetler Bütçesi

66- Kurumsal Faaliyetler Zaman Planlaması

67- Yerel Kalkınma Fırsatları Faaliyetleri ve Bütçeleri

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ASGEP	: Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezi
BGUS	: Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
DAİB	: Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği
DAP	: Doğu Anadolu Projesi
DDK	: Devlet Denetleme Kurulu
DFD	: Doğrudan Faaliyet Destek Programı
EMITT	: Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı
GPĐ	: GÜdümlü Proje Desteği
IPA	: AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İDB	: İzleme ve Değerlendirme Birimi
İMİB	: İdari ve Mali İşler Birimi
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KAYS	: Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
KOSGEB	: T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MYİ	: Mali Yönetim Yeterliđi
NACE	: Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
THİB	: Tanıtım ve Halkla İlişkiler Birimi
PYB	: Program Yönetimi Birimi
SGA	: Sosyal SOP Genel Amacı
SGK	: T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu
SOP	: Sonuç Odaklı Program
SÖA	: Sosyal SOP Özel Amaç
SSOP	: Kadınlar ve Gençlerin Sosyoekonomik Hayata Entegrasyonu Sonuç Odaklı Programı
STK	: Sivil Toplum Kuruluđu
TCDD	: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları
TD	: Teknik Destek
TGA	: Turizm SOP Genel Amacı
THİB	: Tanıtım ve Halkla İlişkiler Birimi
TÖA	: Turizm Özel Amacı
TRA2	: Kars, Ardahan, Iğdır, Ağrı
TSOP	: Kış, Doğa ve Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı

TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
YDO	: Yatırım Destek Ofisi
YGA	: Yöresel SOP Genel Amacı
YKF	: Yerel Kalkınma Fırsatları
YPK	: Yüksek Planlama Kurulu
YSOP	:Yöresel Ürünlerin Ticari Değerlerinin Artırılması Sonuç Odaklı Programı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Serhat Kalkınma Ajansı, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri hakkında kanunda öngörüldüğü üzere, yaptığı çalışmalar ile TRA2 Bölgesi'nin kalkınması yolunda önemli bir aktör olarak görevini sürdürmektedir. Ajans, Ulusal Kalkınma Planı'nda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak TRA2 Bölgesinde bölgesel gelişmeye katkıda bulunmaktadır. Serhat Kalkınma Ajansı tarafından kalkınmaya yön vermek amacıyla 2010-2013 dönemini kapsayan TRA2 Bölge Planı ile 2014-2023 yıllarını kapsayan TRA2 Bölge Planı hazırlanmıştır.

Serhat Kalkınma Ajansı 2020 Yılı Çalışma Programı, 5449 sayılı Kanun ve Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri gereğince Ajansın 2020 yılı faaliyetlerine yön vermek üzere bölgenin öncelikleri ve gelişme eksenleri göz önünde bulundurularak belirlenen stratejik tercihler kapsamında sonuç odaklı programlar ve yerel kalkınma fırsatları çerçevesinde hazırlanmıştır. Buna göre, gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin, ilgili stratejik tercihlere ve genel amaçlara katkı sağlayacak şekilde hem TRA2 Bölge Planı hem de ülkemizin 2023 yılı kalkınma hedeflerine hizmet etmesi için ajans öncü olacaktır.

23.10.2017 tarihli “Kalkınma Ajansları Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esasları” uyarınca gerçekleştirilecek olan sonuç odaklı programlar ve yerel kalkınma fırsatları kapsamında TRA2 Bölge Planı'nda öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmak amacıyla; yerel, ulusal ve uluslararası paydaşlarla işbirliği faaliyetlerinin sürdürülmesi hususuna özel önem verilecektir. Bu kapsamda, Bölgede önem arz eden plan, program ve projelerin takip edilmesi ve bu çalışmalara azami düzeyde katkı sağlanmasına çalışılacaktır. Literatürde boşluğu olan ve kalkınmaya etki edebilecek türde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin yapılması, bölge yatırım ve tanıtım imkanlarının artırılması ile yatırım faaliyetlerinin izlenmesi ve yönlendirilmesi çalışmalarına katkı koyulacak ve yön verilecektir.

2020 Yılı Ajans Çalışma Programı, yöntemsel olarak T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esasları belgesine dayanılarak oluşturulmuştur. Faaliyetlerin detaylı açıklamaları ve bunlara uygun çalışma takvimi belirlenmiştir. Bu plan doğrultusunda yıl boyu çalışmalarımız yürütülecektir. Kamuoyunun bilgilerine sunulur.

Dr. İbrahim TAŞDEMİR

Serhat Kalkınma Ajansı

Genel Sekreteri

1.GİRİŞ

T.C. Serhat Kalkınma Ajansı, 25.07.2009 tarih ve 27299 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.

T.C. Serhat Kalkınma Ajansının temel amacı, 5449 sayılı Kanunun 1'inci maddesinde belirtildiği üzere; *“kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, Cumhurbaşkanı'nca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, bölgesel gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak”*tır.

TRA2 2014-2023 Bölge Planı'nda yapılan çalışmalar sonucunda bölgedeki temel gelişme eksenleri “Sosyal Kalkınma, Çevresel Sürdürülebilirlik, Erişilebilirlik ve Rekabet Edebilirlik” olarak ortaya çıkmaktadır.

TRA2 2014-2023 Bölge Planı Vizyonu; Doğal zenginliğiyle tanınmış, turizm ve tarımsal ürünleriyle markalaşmış, sınırları aşan kültürel mirasın imkânlarından yararlanmış, rekabet gücü yüksek işletmeleriyle ülkenin Kafkasya ve Orta Asya'ya açılan ticaret ve lojistik merkezi bir Serhat Bölgesi.

Ajansımızın Kanun'da belirtilen temel amacı yerine getirebilmesi, vizyon ve misyonunu gerçekleştirebilmesi, ayrıca TRA2 2014-2023 Bölge Planı vizyonuna katkı sağlayabilmesi için; kurumsal gelişimini tamamlaması, bölgesel planlama, programlama, koordinasyon, proje ve faaliyet destekleme, izleme-değerlendirme, yatırım destek ve tanıtım çalışmalarını sistematik, kurumsal ve sürdürülebilir bir şekilde yürütmesi büyük önem arz etmektedir.

23.10.2017 tarihli “Kalkınma Ajansları Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esasları” konulu yazının ekinde verilen usul ve esaslar kapsamında Ajansların 5449 sayılı Kanunda belirtilen görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için, geçmiş uygulama tecrübeleri de dikkate alınarak, yeni bir vizyonla gerek işlevsel gerekse kurumsal dönüşüm süreçlerinin başlatıldığı bildirilmiştir. Bu dönüşümde bölge planlarının işlevsel hale getirilmesi ve paydaşlarla birlikte hayata geçirilmesinin önem taşıdığı, bu çerçevede ilk adım olarak ajansların bölge planları ve sektörel stratejiler ile uyumlu stratejik tercihlerini belirleyecekleri ve bu stratejileri destekleyecek Sonuç Odaklı Programları (SOP) oluşturacakları belirtilmiştir.

2020 Yılı Çalışma Programımızda Kurumsal Faaliyetler'nın yanı sıra öncelik verdiğimiz, “Kış, Doğa ve Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı”, “Kadınlar ve Gençlerin Sosyoekonomik Hayata Entegrasyonu Sonuç Odaklı Programı” ve “Yöresel Ürünlerin Ticari Değerlerinin Artırılması Sonuç Odaklı Programı” mevcuttur.

Serhat Kalkınma Ajansının 2020 yılında odaklanacağı temel faaliyetler; belirlenen SOP'lar çerçevesinde, yeni mali destek programlarının Bölge Planı, stratejiler ve operasyonel programlar çerçevesinde oluşturulması, tahsis edilen kaynakların etkin kullanılmasına yardımcı olacak bölgesel analiz ve fizibilite çalışmalarının yürütülmesi, sosyal sermayenin harekete geçirilmesi, Bölge için kritik öneme haiz projelerin geliştirilmesi, uluslararası hibelerin Bölgemize kazandırılması, TRA2 Bölgesi kapsamında KOBİ, STK ve kamu kurumlarına eğitim ve danışmanlık hizmeti verilmesi, tanıtım ve iş birliği faaliyetlerinin yürütülmesi, proje ve faaliyetlerin hayata geçirebilmesi için paydaşlara mali ve teknik destek sağlanması, Bölgenin yatırım ve iş olanaklarının geliştirilmesi ve tanıtılması, Ajansın destek sağladığı projelerin etkin ve sonuç odaklı bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi şeklinde özetlenebilir.

Bu çerçevede, Serhat Kalkınma Ajansı 5449 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde kendisine atfedilen görevleri yapmak üzere, 5449 sayılı Kanun'un 4'üncü, 11'inci ve 14'üncü maddeleri ile Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 21'inci madde hükümleri doğrultusunda 2020 Yılı Çalışma Programını hazırlamıştır. 2020 Yılı Çalışma Programı, Serhat Kalkınma Ajansı'nın planlama dönemi içerisindeki faaliyetlerini ve bu faaliyetlere yönelik tahmini mali kaynakları içermektedir.

3.SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

3.1. Kış, Doğa ve Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı

3.2.Kadınlar ve Gençlerin Sosyoekonomik Hayata Entegrasyonu Sonuç Odaklı Programı

3.3. Yöresel Ürünlerin Ticari Değerlerinin Artırılması Sonuç Odaklı Programı

3.1.KIŞ, DOĞA VE KÜLTÜR TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİ SOP (TSOP)

3.1.1.Amaç

Kış, Doğa ve Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP Amaçları:

Genel Amaç (TGA): Bölgenin kış, doğa ve kültür turizmi gelirlerinin artırılması.

Özel Amaç 1 (TÖA-1): Bölgenin doğa ve kültür turizmi varlıklarının bilinirliğinin ve cazibesinin artırılması.

Özel Amaç 2 (TÖA-2): Turizm işletmelerinin insan kaynakları kapasitesinin güçlendirilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması.

Özel Amaç 3 (TÖA-3): Turizm sektörü altyapı imkanlarının iyileştirilmesi.

3.1.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Kış, Doğa ve Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP, TRA2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı Gelişme Eksen 4: Rekabet Edebilirlik altında yer alan Öncelik 4.2. Turizmde Bölgesel Marka Olunması önceliği ile ilişkilidir.

Bu kapsamda, Öncelik 4.2. Turizmde Bölgesel Marka Olunması önceliği ile ilgili olarak tanınırlığın/bilinirliğin sağlanması, hizmet kalitesinin artırılması ve altyapının iyileştirilmesi konularına odaklanılacaktır.

Bu SOP'un hazırlanmasından önce TRA2 Bölgesi Turizm Çalıştay ve Sarıkamış Kış Turizmi Çalıştay gerçekleştirilmiş ve bu çalıştaylarda da bilinirliğin artırılmasının önemli bir konu olduğuna dikkat çekilmiştir.

Turizmin hizmet sektöründe olması, burada çalışanların genellikle müşteriye yüz yüze hizmet sunması, ona insan kaynakları yönetimi açısından farklı bir anlam yükler. Turizm gibi,

hizmet sektöründe istihdam yaratan bir sektörde, üretimin doğrudan insan tarafından yapıldığının ve bu nedenle, insan faktörünün işletmenin başarısı üzerinde ne kadar etkili olduğunun gözden uzak tutulmaması gerekir. Müşteri ile karşı karşıya olan personelin tutum ve davranışları, işletmenin prestiji, verimliliği, karlılığı ve dolayısıyla devamlılığı açısından çok önem taşımaktadır. Bu nedenle sektörde kalifiye eleman temini, seçimi, işe yerleştirilmesi, eğitimi, değerlendirilmesi, ücretlendirilmesi, korunması ve işletmede kalıcılığının sağlanması, insan kaynaklarının etkin yönetilmesine bağlıdır. Turizm gibi emek yoğun endüstrilerde eğitim çok önemlidir. Çünkü hizmet kalitesinin artırılması, çalışanların bilgi, beceri ve davranışlarında olumlu değişimler sağlamakla mümkündür.

İnsan kaynaklarının geliştirilmesi gereğinin yanı sıra sektörde tesisleşme sorunları olduğu görülmüştür. Son yıllarda artan talebe cevap verebilecek nitelikte tesis sayısı oldukça azdır. Var olan tesislerin, otellerin, yeme içme ve dinlence alanlarının iyileştirilmesi ve yeni tesislerin turizm sektörüne kazandırılması çalışmalarına ağırlık verilecektir. Bu kapsamda tescilli tarihi yapılarda yapılacak olan yatırımlara öncelik verilecektir.

3.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında 2020 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1- Turizm SOP (TSOP) Çıktı Göstergeleri

İlgili Özel Amaç	Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Araştırma, Analiz ve Programlama	TRA2 İlleri Turizm Strateji Raporu	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
1,2	Araştırma, Analiz ve Programlama	Sektörel Değerlendirme Toplantıları	Adet	4	Katılımcı Listeleri
1	Tanıtım ve Yatırım Destek	Gerçekleştirilen Tanıtım Turu Sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
2	İşbirliği ve Koordinasyon	İmzalanan İyi Niyet Protokolü Sayısı	Adet	3	Toplantı Tutanakları
2	İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen TSOP Proje Atölyesi Sayısı	Adet	4	Toplantı Tutanakları
2	İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen Eğitim Sayısı	Adet	10	Ajans faaliyet Raporu
2	İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen Eğitimlere Katılımcı Sayısı	Kişi	200	Katılımcı Listeleri

1	Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Turu Kapsamında Bölgeyi Ziyaret Eden kişi Sayısı	Kişi	20	Katılımcı Listesi
1	Tanıtım ve Yatırım Destek	Düzenlenen Organizasyon Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
1	Tanıtım ve Yatırım Destek	Organizasyonlar Kapsamında Bölgeyi Ziyaret Eden Kişi Sayısı	Kişi	250	Katılımcı Listesi
	Tanıtım ve Yatırım Destek	Ortalama Geceleme Sayısı	Gün	2	Kültür Turizm Verileri
1	Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölge Tanıtım Filmi Sayısı	Adet	1	Tanıtım Filmi
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım Sağlanan Yurtiçi Fuar Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım Sağlanan Yurtdışı Fuar Sayısı	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
1,2	Ajans Destekleri	Uygulanan mali destek Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
1,2	Ajans Destekleri	Uygulanan Gündümlü Proje Desteği Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

3	Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
2	Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
3	Ajans Destekleri	Tescilli Tarihi Yapılarda Uygulanan Proje Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
3	AB Projeleri ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Uygulanan AB Projesi Sayısı	Adet	1	Ajans faaliyet Raporu
2	İzleme ve Değerlendirme	SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Düzenlenen Toplantı Sayısı	Adet	2	Toplantı Tutanakları
2	İzleme ve Değerlendirme	SOP İzleme ve Değerlendirmesi Kapsamında Hazırlanan Periyodik Rapor Sayısı	Adet	2	İzleme Raporu

Söz konusu SOP kapsamında ulaşılmaması hedeflenen sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 2 – Turizm SOP (TSOP) Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
3	Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısındaki Artış	Adet	10	İşletme Ruhsatı
1, 2, 3	Bölgeye Gelen Turist Sayısındaki Yıllık Artış Oranı	%	15	Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri
1, 2, 3	Yıllık Ortalama Geceleme Sayısındaki Artış Oranı	%	5	TÜİK Turizm İstatistikleri
1, 2, 3	Kış Sezonunda Bölgeye Gelen Turist Sayısındaki Artış Oranı	%	17	Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri
2, 3	Müşteri Memnuniyeti Artışı	%	10	Rezervasyon Sitesi Ratingleri

Tablo 3- TSOP Faaliyetleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Bütçe
Araştırma, Analiz ve Programlama	Sarıkamış'ta Suni Karlama Sisteminin Kurulması Fizibilite Çalışması	ASGEP	01.05.2020 31.07.2020	125.000
İşbirliği ve Koordinasyon	TSOP Yönetim Faaliyetleri	ASGEP ve YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	5.000
İşbirliği ve Koordinasyon	Kış Turizmi Sezona Hazırlık Toplantıları	Kars YDO	01.09.2020 15.11.2020	5.000
Kapasite Geliştirme	Ebu'l Manuçehr Camii Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri	PYB	01.06.2020 31.12.2020	500.000
Kapasite Geliştirme	Turizmde Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti	ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	160.000
Kapasite Geliştirme	Hediyelik Eşya Prototip Çalışmaları	Ardahan YDO	01.01.2020 30.09.2020	50.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	TRA2 Medya Tanıtım Turu	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	50.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Serhat'ı Keşfet: Bölgesel Tanıtım Organizasyonları	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	285.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Ahmedi Hani Sempozyumu	Ağrı YDO	01.10.2020 01.11.2020	30.000

Tanıtım ve Yatırım Destek	TRA2 Bölgesi Tanıtım Filmi	ASGEP	01.01.2020 30.06.2020	350.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yurtdışı Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	90.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yurtiçi Turizm Teknik İnceleme Ziyaretleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	100.000
Ajans Destekleri	TSOP KÖA-06 Mali Destek Programı	PYB-İDB	01.06.2020 31.12.2020	1.500.000
Ajans Destekleri	Kars Peynir Müzesi Güzümlü Projesi	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	1.500.000
Ajans Destekleri	Mali Destek Programları Hazırlık Çalışmaları, Tanıtım ve Bilgilendirme Faaliyeti	PYB	01.01.2020 31.12.2020	40.000
Ajans Destekleri	Proje Hazırlama Faaliyetleri	PYB	01.01.2020 31.12.2020	25.000
Ajans Destekleri	PTÇ Değerlendirme Faaliyetleri	PYB	01.01.2020 31.12.2020	400.000
Ajans Destekleri	TSOP Fizibilite Desteği	PYB- İDB	01.01.2020 31.12.2020	700.000
Ajans Destekleri	TSOP Teknik Destek	PYB -İDB	01.01.2020 31.12.2020	400.000
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Tarihi Kimliğiyle Kars Kenti Projesi	PYB	01.01.2020 31.12.2020	600.000
Diğer Proje ve	TSOP Proje Atölyesi	ASGEP	01.01.2020	1.000

Faaliyetler			31.12.2020	
TOPLAM				6.916.000 TL

3.1.4. Proje ve Faaliyetler

3.1.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

a. Sarıkamış'ta Suni Karlama Sisteminin Kurulması Fizibilite Çalışması

Bölgemizin önemli bir turizm değeri olan Sarıkamış Kayak Merkezinde suni karlama sisteminin olmayışı, sektörü iklim koşullarının seyrine bağımlı kılmaktadır. Kar yağışının azlığından, karın geç yağmasından, kış mevsiminin geç başlamasından veya erken sona ermesinden sektör doğrudan etkilenmektedir. Suni Karlama Sisteminin kurulmasının maliyeti, getiri ve götürülerini ölçeceğimiz bir fizibilite çalışmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmanın hizmet alımı yöntemiyle yaptırılması planlanmaktadır.

Tablo 4- Sarıkamış'ta Suni Karlama Sisteminin Kurulması Fizibilite Çalışması Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Sarıkamış'ta Suni Karlama Sisteminin Kurulması Fizibilite Çalışması	ASGEP	01.05.2020 31.07.2020	125.000

3.1.4.2. İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

a. TSOP Yönetim Faaliyetleri

SOP Yönetim Planlarının oluşturulması ve paydaşlarla iletişimin güçlendirilmesi, Bakanlığımız tarafından çerçevesi iletilen Eşleştirme Programları çerçevesinde diğer ajanslar ile tecrübe paylaşımı toplantılarının gerçekleştirilmesi bu yıl özellikle üzerinde durulacak bir husustur.

TSOP kapsamında ilgili paydaşlarla toplantılar, paydaş iletişim faaliyetleri, kurum ziyaretleri, teknik inceleme ziyaretleri ile SOP konusu bağlamında illerde çalıştaylar yapılacaktır. Bu yolla, sonraki yıllar için eylem planları paydaşlarla ortak oluşturulacaktır. Ajans Çalışma Programı içerisinde yer alan faaliyetlere eylem önerisi sunmanın yanı sıra ilgili diğer kurum ve kuruluşlara da kendi çalışma programları için ilgili SOP kapsamında eylem önerileri geliştirilecektir.

Tablo 5 – TSOP Yönetim Faaliyetleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	TSOP Yönetim Faaliyetleri Bütçesi	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	5.000

b. Kış Turizmi Sezona Hazırlık Toplantıları

Bölgemizde kış turizmi sezonu Kasım sonu Aralık başı itibariyle başlamaktadır. Sektör temsilcilerinin koordinasyon eksiklikleri nedeniyle sezonda problemler yaşanması sektörün en önemli sorunlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin skipass ücretlerinin sezon açılmadan belli olmaması konaklama paket bedellerini hesaplamada zorlanılmasına ve öngörüsüzlüğe neden olmaktadır. İletişim ve koordinasyonu güçlendirmek adına bir araya gelinmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 6- Kış Turizmi Sezona Hazırlık Toplantıları Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	Kış Turizmi Sezona Hazırlık Toplantıları	Kars YDO	01.09.2020 15.11.2020	5.000

3.1.4.3. Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

a. Ebu'l Manuçehr Camii Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri

Kars ili merkezine 42 km uzaklıktaki Ani (Ocaklı) köyü sınırları içerisinde yer alan ve 2016 yılında UNESCO Dünya Kültürel Miras Listesi'ne dahil olan Ani Örenyeri'nin parçalarından biri olan “Ebu'l Manuçehr Camii en eski Selçuklu eserlerinden birisidir. Ani Örenyeri Erzurum Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 08.11.2002 tarih ve 1306 sayılı kararı ile I. Derece Arkeolojik Sit ilan edilmiş olup, aynı kararla Ebu'l Manuçehr Camii ve diğer 20 anıtsal yapı ise Anıt bazında tescil edilmiştir. Söz konusu eserin gelecek nesillere aktarılması ve ulusal/uluslararası çapta bilinirliğinin artması için Serhat Kalkınma Ajansı çalışmalarına başlamıştır. Bu çalışmalar neticesinde Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü arasında Ebu'l Manuçehr Camii projelendirme ve restorasyon uygulamaları için protokol imzalanması kararı alınmıştır. Bu protokol kapsamında tüm Kalkınma Ajanslarının ortak güdümünde restorasyon çalışmalarının tamamlanması ve caminin ibadete açılması hedeflenmektedir.

Tablo 7 - Ebu'l Manuçehr Camii Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Kapasite Geliştirme	Ebu'l Manuçehr Camii Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri	PYB	06.10.2020 31.12.2020	500.000

b. Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti

Bölgemizde faaliyet gösteren turizm işletmelerinin başta güneş enerjisi olmak üzere alternatif enerji kaynaklarından faydalanma düzeyini artırmak için bölge illerinin tümünde konuya ilişkin eğitimler düzenlenecek, bu alanda yatırım yapmak isteyen işletmelere ticaret ve sanayi odaları üzerinden danışmanlık hizmeti verilecektir.

Tablo 8- Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Kapasite Geliştirme	Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	160.000

c. Hediyeelik Eşya Prototip Çalışmaları

Ardahan’da şehrin sembol değerleri haline gelmiş, şehri simgeleyen yapılar, değerler ve görseller için paydaş kurumlar Ardahan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Ardahan Halk Eğitim Merkezi ile işbirliği yaparak hediyeelik eşya tasarlanması ve üretilmesi için çalışmalar gerçekleştirilecektir. Burada üzerinde çalışılması düşünülen değerler Damal Bebeği, Aşık Şenlik, Ardahan Kalesi, Şeytan Kalesi, Kura Nehri, Aktaş ve Çıldır Gölü, Posof Kırmızı Elması’dır.

Tablo 9 – Hediyeelik Eşya Prototip Çalışmaları Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Hediyeelik Eşya Prototip Çalışmaları	Ardahan YDO	01.01.2020 30.09.2020	50.000

3.1.4.4.Tanıtım ve Yatırım Destek

a. TRA2 Medya Tanıtım Turu

TRA2 Bölgesi turizm potansiyeli oldukça yüksek bir bölgedir. Ancak tanınırlığı ve bilinirliğine ilişkin faaliyetler yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun yanında yapılan faaliyetlerin etkinliğini artırmak için güncel tanıtım araçları kullanılmalıdır. Sosyal medya,

turistik tercihlerde oldukça etkili bir enstrümandır. İnternet, sosyal medya kullanımını artırması nedeniyle destinasyon markalaşma çalışmalarında oldukça önemli bir rol oynamaktadır. İnsanlar turistik tercihlerini yaparken önerilerine güvenilen bloggerların, seyahat yazarlarının internet üzerinden hem görsel hem de yazılı olarak paylaştıkları tavsiyelerine rağbet etmektedir. Bu kişiler vasıtasıyla yüksek düzeyde harcama yapmadan geniş kitlelere ulaşılması mümkündür.

Ulusal ve uluslararası tanınırlığı yüksek düzeyde olan kişilere, gazeteci ve televizyonculara, yazılı, sosyal ve görsel medyada etkin rol alan kişilere TRA2 Bölgesi'nin tanıtılması bu nedenle önem arz etmektedir. Bu kişilerin bölgede edindikleri tecrübeleri ve izlenimi takipçileri ile paylaşmaları için bölgeye Ajansımız tarafından davet edilecekler ve bölgenin Çıldır Gölü, Sarıkamış kayak merkezi gibi turizm potansiyeli yüksek noktalarında ağırlanacaklardır.

Tablo 10– TRA2 Medya Tanıtım Turu Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	TRA2 Medya Tanıtım Turu	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	50.000

b. Serhat'ı Keşfet: Bölgesel Tanıtım Organizasyonları

Ajansımız, “Serhat'ı Keşfet” teması ile 2015 yılından bu yana bir tanıtım programı yürütmektedir. 2019 yılı kış aylarında Ardahan'da Türkiye Kayak Federasyonu ile işbirliği halinde Kayaklı Koşu Yarışmaları Ardahan Yalnızçam Kayak Merkezi'nde yapılmıştır. Sarıkamış'ta “Kulüpler arası Natürel Kızak Türkiye Şampiyonası”, DAP ile işbirliği halinde “Büyükelçilikler Arası Kar Rafting Organizasyonu”, bunun dışında “Sarıkamış Kar Rallisi”, “Kayakla Oryantiring Avrupa Şampiyonası” organizasyonları düzenlenmiştir. Bu türden organizasyonların 2020 yılında da yapılması planlanmaktadır. Bu bağlamda ilki 2019 yılında yapılan Sarıkamış Kar Rallisi organizasyonunun ikincisinin yapılması planlanmaktadır. Bu organizasyona en az 40 yarışmacının katılması ve ulusal/uluslararası marka değeri olan

firmaların sponsorluk yapması sağlanacaktır. Söz konusu organizasyon ilgili federasyon ve Kars Valiliği ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilecektir.

Çıldır Gölü'nün alternatif bir kış turizm faaliyeti olarak sunulması amacıyla göl üzerinde, medya mensuplarından oluşan bir grup tarafından trekking ve kamp etkinliği düzenlenecektir. Yerli ve yabancı televizyon kanalları, foto muhabirleri ve gazetecilerden oluşacak yaklaşık 25 kişilik grubun buz kırarak balık avlama, atlı kızak turları, buz üzerinde sörf vb. etkinlikleri gerçekleştirmeleri sağlanacaktır. Ayrıca, gazeteci grubu Çıldır Gölü'nün buzla kaplı yüzeyinde Gülyüzü Köyü'nden Akçakale Köyü'ne kadar olan 10 kilometrelik bir mesafeyi yürüyerek tamamlayacaktır. Gece kamp ateşi yakılacak ve buzdan yapılan perdeden, daha önce düzenlenen etkinliklerin yer aldığı sinevizyon gösterisi yapılacaktır. Organizasyona katılanların tamamı medya mensubu olduğu için organizasyonun bütün aşamaları televizyon ve gazetelerde haber olarak yayınlanacaktır. Etkinlikte çekilen fotoğraflar daha sonra Ankara'da sergilenecektir.

Iğdır ilinde, Iğdır kültüründe önemli yer tutan Nevruz etkinliği gerçekleştirilecektir. Bahar aylarında planlanan etkinliğe komşu ülkelerimiz olan Azerbaycan ve İran'dan misafirlerin katılım sağlayacağı öngörülmektedir. Iğdır'da Nevruz süreci bayram havasında geçmektedir. Program dahilinde kutlamalar halk oyunları ekipleri, sanatçılar davet edilmek suretiyle halkın da yoğun ilgi gösterdiği bir festivale dönüşmektedir. Iğdır'da Nevruz gelenekleri çocuk bayramı (yumurta dövüşürme), alav-alav, kosa-kosa, mendil atma (bacadan şal atmak), kulak asma (kapı dinleme), yedi levin, iğne-iğne, koç-honça ve su serpme şeklinde sıralanabilir. Ayrıca Iğdır'dan bir kabileyle "bir günde üç ülke, üç öğün" sloganıyla Iğdır'da sabah kahvaltısı, Nahçıvan'da öğle yemeği ve Tebriz'de akşam yemeği şeklinde bir gezi programı düşünülmektedir. Bu geziler belli dönemlerde ildeki sivil toplum örgütleri tarafından organize edilerek özellikle Iğdırlı olup şehir dışında yaşayanların toplanmasıyla yapılan bir organizasyondur. Tebriz Belediyesi'nin tersine Tebriz-Nahçıvan-Iğdır yönünde gezi tertip etme düşüncesi bulunmaktadır. Nevruz'da İran, Azerbaycan ve Nahçıvan'dan davet edilen heyetler vasıtasıyla programın çerçevesi geliştirilerek bu konseptte sahip gezilerin karşılıklı hale gelmesi için farkındalık oluşturulacaktır.

Nevruz kutlamaları kapsamında Iğdır Kitap Fuarı Organizasyonu gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. 2019 yılında Iğdır ilinde düzenlenen kitap fuarını yaklaşık 20.000 kişi ziyaret etmiştir. Programın gerçekleştiği hafta boyunca ilde ciddi bir hareketlilik sağlanmış ve

büyük bir kamuoyu teveccühü oluşmuştur. Fuara şehir merkezi ve kırsaldaki okullardan programlı bir şekilde öğrenci getirilmesi söyleşilerin etkinliğini oldukça artırmıştır. 2020 yılında Nevruz döneminde yapılması planlanan fuarın ilde daha fazla karşılık bulması öngörülmektedir. Fuarda yurt içinden yazarların getirilmesi suretiyle çeşitli konularda söyleşiler düzenlenecektir. Söyleşilerde Nevruz'un eskiden kutlanma biçimi ve bunların anlamları da okullarda gençlerle paylaşılacaktır. Faaliyetler T.C. Iğdır Valiliği, Serhat Kalkınma Ajansı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Iğdır Üniversitesi iş birliği ile yürütülecektir. Fuar kapsamında stant kurulumu, yayınevleri ve yazarların getirilmesi, imza etkinliği ile söyleşi programlarının ayarlanması, tanıtım ve reklama ilişkin tasarım çalışması, tanıtım materyallerinin baskılarının yapılması, konukların yurt içi ve yurt dışı transferi, konaklaması ihtiyaçları paydaşlarla iş birliği içerisinde sağlanacaktır.

Ağrı ilinde, ilki 2019 yılında düzenlenen Balık Gölü Festivali, 2020 yılında da düzenlenecektir. Festival kapsamında Taşlıçay Belediyesi başta olmak üzere ilgili kurumlarla işbirliği çerçevesinde tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Söz konusu festival kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler ile Balık Gölü başta olmak üzere Ağrı'nın turistik değerlerinin tanıtılması sağlanacaktır. Çalışma 2020 yılının ikinci yarısında gerçekleştirilecektir.

Bölgenin hem ulusal hem de uluslararası alanda tanıtımını yapmak için Kafkas Üniversitesi ile işbirliği yapılarak yabancı öğrenciler vasıtasıyla Kars Kültür Şöleni organizasyonu yapılacaktır. Organizasyon kapsamında Kafkas Üniversitesi'nde eğitim gören yabancı öğrencilerin, geldikleri ülkelerin halk oyunları, yöresel kıyafetleri ve yemekleri gibi kültürel değerlerini sergileyip satış yapmaları planlanmaktadır. Söz konusu organizasyonda 29 ülke için masa kurulması öngörülmektedir.

Ani Örenyeri, Kars ili sınırları içinde yer alan UNESCO Kültür Miras Listesi dahilindeki önemli tarihi alanlardan biridir. Ani ile ilgili tanıtım çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda geçmiş yıllarda da kurumumuzun yapmış olduğu kısa film yarışmalarına ek olarak bu yıl Ani temalı bir kısa film yarışması tertip edilmesi planlanmaktadır.

Tablo 11 – Serhat’ı Keşfet: Bölgesel Tanıtım Organizasyonları Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Serhat’ı Keşfet: Bölgesel Tanıtım Organizasyonları	YDO’lar	01.12.2020 31.12.2020	285.000

c. Ahmed-i Hani Sempozyumu

5-6 Ekim 2019 tarihlerinde düzenlenen Ahmedi Hani Sempozyumu’nun 2020 yılında da gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Faaliyetin amacı, Ahmed-i Hani ve Ağrı’nın ulusal ve uluslararası alanda tanıtımına katkıda bulunmaktır. Çalışma sürecinde başta Ağrı Valiliği, Ağrı Belediyesi ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi olmak üzere ilgili kurum, kuruluş ve STK’lar ile işbirliği yapılacaktır.

Tablo 12 – Ahmedi Hani Sempozyumu Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Ahmedi Hani Sempozyumu	Ağrı YDO	01.10.2020 15.10.2020	30.000

d. TRA2 Bölgesi Tanıtım Filmi

Görsel tanıtım materyali olarak bölge tanıtım filminin hazırlanması bölgeye dair imaj yaratmada ve markalaşmada önemli bir adım olacaktır. Bu sayede iki dakikayı geçmeyecek şekilde sunulan görsellerle bölgeye dair bir bilgi sunulabilecektir. Filmdeki çarpıcı görüntülerin ve müziğin destinasyonu hatırlatması ve akılda kalması destinasyon imajı açısından önemli olup destinasyon markası adına pozitif bir değer yaratmaktadır. Tanıtım filmi çekimleri 2019 yılı yaz aylarında başlamış olup tüm mevsimleri içermesi gerektiğinden 2020 yılı yaz döneminde çekimler tamamlanacaktır.

Ayrıca Görsel Medyada tanıtım yapılabilmesi için bölge reklam filmi oynatılacaktır. Bunun için de 60.000 TL bütçe ayrılmıştır.

Tablo 13– TRA2 Bölgesi Tanıtım Filmi Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	TRA2 Bölgesi Tanıtım Çalışmaları	ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	260.000

e. Yurtdışı Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri

Bölgemizin turizm değerlerinin tanıtımını gerçekleştirmek ve işbirlikleri kurulmasını sağlamak amacıyla hedef pazar olarak belirlenmiş olan Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Gürcistan, Ukrayna, Almanya, Polonya, Birleşik Arap Emirlikleri ve Japonya’da düzenlenmiş olan turizm fuarlarına önceki yıllarda katılım sağlanmıştır.

2020 yılı içerisinde ilgili Kültür ve Tanıtma Ataşeliklerince Türkiye standında yer tahsis edilmesi durumunda, TRA2 Bölgesi’nin sınır ülkelerinden olan Azerbaycan, Gürcistan ve İran; bölgeye yakın, potansiyel barındıran ülkelere Irak, Rusya Federasyonu, Polonya ve Ukrayna gibi ülkelerde gerçekleştirilecek turizm fuarlarına katılım sağlanması hedeflenmektedir. Bunun yanında turizm sektöründe faaliyet gösteren girişimcilerin sektörün gelişimini takip etmeleri ve rekabet koşullarını bizzat tecrübe edebilmeleri için KOSGEB’le işbirliği yapılarak Avusturya ve Polonya’ya teknik inceleme ziyareti düzenlenecektir.

Tablo 14– Yurtdışı Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yurtdışı Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	90.000

f. Yurtiçi Turizm Teknik İnceleme Ziyaretleri

2020 yılında yurt içinde TRA2 Bölgesi turizm değerlerinin tanıtımının yapılması amacıyla teknik inceleme ziyaretleri yapılacaktır. Ayrıca, Valiliklerin organizasyonu ile büyükşehirlerde düzenlenen tanıtım günlerine ve Van Turizm ve Seyahat Fuarına katılım sağlanarak Ajansın ve TRA2 Bölgesi'nin tanıtımı yapılacaktır.

Tablo 15– Yurtiçi Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yurtiçi Turizm Fuarları ve Teknik İnceleme Ziyaretleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	100.000

3.1.4.5. Ajans Destekleri

a. TSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06)

2014-2023 TRA2 Bölge Planı'nda sosyal kalkınma, çevresel sürdürülebilirlik, erişilebilirlik ve rekabet edebilirlik gelişme eksenlerine yönelik altyapı hizmeti sunan kurum ve kuruluşların desteklenmesinin önem arz ettiği tespit edilmiştir. Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06'nın genel amacı; Bölge kış, doğa, kültür turizmi, yöresel ürün üretim altyapısını ve kadın ve gençlerin sosyal donatılara erişim imkânlarını geliştirerek bölgedeki sosyal ve ekonomik refahı artırmaktır. Toplam bütçesi 17.000.000 TL olan Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06) kapsamında 2020 yılında ilk ödemeler için 4.200.000 TL Bütçe ayrılmıştır. TSOP kapsamında 1.500.000 TL, SSOP kapsamında 1.500.000 TL ve YSOP kapsamında 1.200.000 TL ayrılacaktır.

2014-2023 TRA2 Bölge Planı, Onuncu ve On Birinci Kalkınma Planı, 2020 Yılı Ajans Çalışma Programı, Ajansın Bölgede gerçekleştirmiş olduğu araştırma ve saha çalışmaları ile yapılan çalıştaylar neticesinde elde edilen verilere dayanarak program kapsamında aşağıdaki öncelikler belirlenmiştir:

Öncelik 1: Kadın ve gençlerin sosyal hayata katılımlarını teşvik edecek donatıların geliştirilmesi/iyileştirilmesine, yaşam standartlarının artırılmasına ve istihdam edilebilirliklerini artıracak mekanizmaların oluşturulmasına yönelik projeler

Öncelik 2: Bölgenin kış, doğa ve kültür turizmi değerleri bilinirliğinin artırılmasına ve markalaşmasına katkı sağlayacak kaynak verimliliğine dayanan fiziki ve teknik altyapı projeleri

Öncelik 3: Yöresel ürünlerin katma değerinin artırılması için üretim, tanıtım ve pazarlama altyapılarının iyileştirilmesi ve kaynak verimliliği sağlayan projeler

Tablo 16 – TSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06) Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
---------------	--------------	-----------	--------	----------------------

Ajans Destekleri	TSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı -06 (KÖA-06)	PYB-İDB	01.06.2020 31.12.2020	1.500.000
------------------	--	---------	--------------------------	-----------

b. Kars Peynir Müzesi GÜDÜMLÜ PROJESİ

Bölgemizin başlıca geçim kaynağı olan peynir üretimi ve serüveninin, Bölgemize gelen turistlere aktarılması amacıyla Kars Peynir Müzesi kurulacaktır. Kars iline ait 30'un üzerinde peynir türünün tanıtılacağı müzede, üretim sürecinin ve ürünlerin sergileneceği alanların yanı sıra turistlerin tadım yapabileceği alanlar da oluşturulacaktır. Proje ile şehirdeki turizm destinasyonu sayısı ve turistlerin geceleme sayısının artırılması hedeflenmektedir. Kars Peynir Müzesi GÜDÜMLÜ PROJESİ için 3.000.000 TL bütçe tahsis edilmiş olup 2020 yılında 1.500.000 TL bütçe ayrılması öngörülmüştür.

Tablo 17– Kars Peynir Müzesi GÜDÜMLÜ PROJESİ BÜTÇESİ

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	Kars Peynir Müzesi GÜDÜMLÜ PROJESİ	PYB	01.01.2020 31.12.2020	1.500.000

c. Proje Teklif Çağrısı Hazırlık Çalışmaları

Ajans 2010 yılından bugüne kadar Proje Teklif Çağrısı yöntemi ile projelere mali destek sağlamaktadır. 2020 yılı mali destek programları için gereken ön hazırlık, araştırma ve program geliştirme faaliyetleri 2020 yılının ilk çeyreğinde çeyreğinde tamamlanacaktır. 2020 yılı mali destek programlarının, yılın ilk yarısında ilan edilmesi hedeflenmektedir.

Başvuru Rehberlerinin Hazırlanması ve Programların Tanıtımı

2020 yılında uygulaması öngörülen mali destek programlarının başvuru rehberleri Ajans tarafından 2020 yılının ilk çeyreğinde hazırlanacaktır. Mali destek programları başvuru rehberlerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın onayını müteakiben Ajans, rehberleri Bakanlık ve dört il Valiliğinin internet sitelerinde ve bölgenin her ilindeki en az bir mahalli gazetesinde ilan edecektir. Başvuru rehberleri ve ilgili tanıtım materyalleri iletişim planına uygun olarak kitapçık ve CD olarak çoğaltılarak dağıtılacaktır. Mali destek programlarının kamuoyuna duyurulması için sosyal medya ve yerel medya aktif olarak kullanılacak, programla ilgili hazırlanan afiş ve broşürler ilan panolarına asılacak ve elden dağıtılacaktır. Ayrıca radyo ve televizyon kanalları aracılığı ile programların tanıtımı gerçekleştirilecektir. Her program için 1.000 adet başvuru rehberi basılacaktır. Bu dönemde ayrıca proje başvurularının yapılacağı elektronik başvuru ortamı (KAYS) hazır hale getirilecektir.

Bilgilendirme Faaliyetleri

Bilgilendirme faaliyetleri kapsamında yirmi iki ilçe ve dört il merkezinde halka açık en az birer toplantı düzenlenmesi planlanmıştır. Bilgilendirme toplantılarında başvuru rehberleri, broşürler ve Ajansın tanıtıcı materyaller dağıtılacaktır. Toplantılarda katılımcıların iletişim bilgileri kayıt altına alınarak bu bilgiler paydaş veri tabanına işlenecektir. Ajansın sosyal medya altyapısı ve paydaş veri tabanı bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerine destek sağlamak amacı ile kullanılacaktır. Bilgilendirme faaliyetleri kapsamında veri tabanındaki paydaşlara kısa mesaj ve e-posta gönderimleri ile bilgilendirmeler yapılacaktır.

Proje Hazırlama ve Teknik Yardım Faaliyetleri

Proje teklif çağrısı kapsamında, potansiyel başvuru sahiplerine Ajansın belirlediği formata uygun olarak proje hazırlama ve sunma konusunda eğitimler verilecektir. Proje hazırlama eğitimleri, potansiyel başvuru sahiplerine ulaşacak şekilde il ve ilçe merkezlerinde yapılacak olup bu eğitimlerin Ajans personeli ve/veya hizmet alımı yolu ile gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Eğitim toplantıları takvimi eğitim talebi sayısına göre belirlenecektir.

Potansiyel başvuru sahiplerine verilecek Proje Döngüsü Yönetimi Eğitiminin ardından bölgenin her ilinde teknik yardım masaları kurulacak ve Ajansa müracaat eden kişilere proje tasarımı ve yazımı aşamasında teknik destek sağlanacaktır. Söz konusu faaliyetin gerçekleştirilmesinde Ağrı, Ardahan ve Iğdır illerinde Yatırım Destek Ofisleri hizmet binaları,

Kars ilinde ise Ajans merkez hizmet binası kullanılacaktır. İki hafta sürmesi öngörülen süreçte Yatırım Destek Ofisleri ile işbirliği halinde çalışılacaktır.

Proje Başvurularının Alınması ve Ön İnceleme

Proje tekliflerinin teslim alınmasına ilişkin iş ve işlemler, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ve hazırlanacak başvuru rehberinde belirtilen çerçevede gerçekleştirilecektir. Proje başvuruları Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden yapılacaktır. Proje başvurularının son teslim tarihinden sonra değerlendirme dönemi başlayacak olup projelerin ön incelemesi Ajans personeli tarafından yapılacaktır. Ön incelemeler başvuru rehberinde belirtilen kriterler doğrultusunda gerçekleştirilecektir.

Bağımsız Değerlendirici, Ön İzleme ve Değerlendirme Komitesi Faaliyetleri

2020 yılı mali destek programları kapsamında Bağımsız Değerlendirici ve Değerlendirme Komitesi üyelikleri için başvuru alınması, alınan başvuruların ön inceleme işlemleri ve diğer çalışmalar yılın ikinci çeyreğinde tamamlanacaktır. Proje başvurularının teknik ve mali açıdan değerlendirilmesinde yaklaşık 25 adet bağımsız değerlendirici ile yaklaşık bir hafta çalışılması planlanmaktadır. Bağımsız değerlendirici seçimi için ilana çıkılacak olup, seçilecek bağımsız değerlendiriciler Genel Sekreterlik Makamının onayı ile görev yapacaktır. Bağımsız değerlendiricilerden, Ajans ile imzaladıkları sözleşmeye ek olarak, gizlilik ve tarafsızlık beyannamesi ile değerlendirme sürecinde tam zamanlı görev yapabileceklerini bildirdikleri uygunluk beyannamesi alınacaktır. Bağımsız değerlendiriciler tarafından yapılan değerlendirmeler üzerinde gerekli kontrolleri yaparak görüş oluşturmak ve bunları raporlamak amacıyla bir Değerlendirme Komitesi oluşturulacaktır.

Genel Sekreterlikçe belirlenen projelere Ajans personeli tarafından ön izleme ziyaretleri düzenlenecek ve söz konusu ziyaretlere ilişkin yazılacak raporlar Değerlendirme Komitesi ve Yönetim Kurulu ile paylaşılacaktır. Ayrıca, veriler KAYS üzerinde sistemde kayıt altına alınacaktır. Bağımsız değerlendiriciler ile değerlendirme komitesi üyelerinin ücretleri, Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinde belirlenen limitler dâhilinde tespit edilecek, başarılı ve yedek projeler listesinin Yönetim Kurulu tarafından onaylanmasını takiben ödenecektir.

Genel Sekreter Değerlendirmesi, Yönetim Kurulu Onayı ve İlan

Bağımsız değerlendiriciler ve değerlendirme komitesi tarafından gerçekleştirilen değerlendirmelerin ve incelemelerin neticesinde destek almaya hak kazanan projeler Ajans

Genel Sekreteri tarafından görüş ve bütçe revizyonları da eklenerek Yönetim Kurulu onayına sunulacaktır. Yönetim Kurulu kararıyla desteklenmesi kesinleşen projeler Ajans internet sitesinden ilan edilecek ve proje sahiplerine sözleşme imzalamaya davet için yazılı bildirimde bulunulacaktır. Değerlendirme sonucunda başarısız olan projelerin başvuru sahipleri, reddedilme gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak bilgilendirilecektir.

Tablo 18 -Proje Teklif Çağrısı Hazırlık Çalışmaları Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	Mali Destek Programları Hazırlık Çalışmaları, Tanıtım ve Bilgilendirme Faaliyeti	PYB	01.01.2020 31.12.2020	40.000
Ajans Destekleri	Proje Hazırlama Faaliyetleri	PYB	01.01.2020 31.12.2020	25.000
Ajans Destekleri	PTÇ Değerlendirme Faaliyetleri	PYB	01.01.2020 31.12.2020	400.000

d. TSOP Fizibilite Destek Programı

Ajans, Kış Doğa ve Kültür Turizminde Kapasite Geliştirme SOP içeriğine göre bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projelerin fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek verecektir. Hedef grubunda kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşların yer aldığı 2020 Yılı Fizibilite Destek Programı toplam bütçesi 2.000.000 TL olup TSOP Fizibilite Destek Programı için 700.000 TL bütçe ayrılmıştır.

Tablo 19– TSOP Fizibilite Destek Programı Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	TSOP Fizibilite Destek Programı	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	700.000

a. TSOP Teknik Destek Programı

TSOP Teknik Destek Programı kapsamında Kış, Doğa ve Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP içeriğine göre, Bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı yaşadıkları konularda destek sağlanması amaçlanmaktadır. Bu faaliyet kapsamında özellikle, Bölgedeki kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, plan, program ve proje hazırlanmasına katkı ve danışmanlık sağlama; uluslararası ilişkiler kurma becerisi kazandırma gibi insan kaynakları ile idari kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik destekler sağlanacaktır. Teknik destek faaliyetlerine ilişkin başvurular mevzuat gereği ikişer aylık dönemler halinde alınacak olup Turizm SOP kapsamında 2020 yılı Teknik Destek Programı için 400.000 TL bütçe ayrılmıştır.

Tablo 20–TSOP Teknik Destek Programı Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	TSOP Teknik Destek Programı	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	400.000

3.1.6. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler

a. Tarihi Kimliğiyle Kars Kenti Projesi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın program otoritesi olduğu IPA-II Rekabetçilik ve Yenilik Sektör Operasyonel Programı kapsamında kabul edilen, Serhat Kalkınma Ajansı'nın başvuru

sahibi olduğu “Tarihi Kimliğiyle Kars Kenti Projesi”nin “Proje Tanımlama Dokümanı (OIS)” 2019 yılı Temmuz ayında onaylanmıştır. Projenin ihale dokümanları 2019 yılı ikinci yarısından itibaren hazırlanmakta olup parsel sahiplerinin muvafakatlarının alınması süreci devam etmektedir. Söz konusu ihalelerin tamamlanmasını müteakiben 2020 yılı Nisan ayında uygulama aşamasına geçilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 21 – Tarihi Kimliğiyle Kars Kenti Projesi Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Tarihi Kimliğiyle Kars Kenti Projesi	PYB	01.01.2020 31.12.2020	600.000

3.1.7. Diğer Proje ve Faaliyetler

a. TSOP Proje Atölyesi

Ajans olarak Bölgedeki paydaşlarımızın proje fikri üretme, proje yazma, geliştirme ve uygulama kapasitelerinin artırılmasına yönelik bugüne değin birçok çalışma yapılmıştır. TSOP Proje Atölyesi, Sonuç Odaklı Program konularıyla ilişkili yeni projeler üretmek ve farklı fikirler arasında sinerji oluşturmak amacıyla düzenlenecektir. Sonuç Odaklı Programlarımızı paydaşlarımıza anlatmak, paydaşlarımızı ortak amaç etrafında birleştirmek amacıyla kendilerinin belirttikleri sonuç odaklı program irtibat kişilerinden bir liste oluşturulmuş olup yılda dört defa düzenlenecek olan TSOP Proje Atölyesi etkinliğine katılacakları teyidi alınmıştır. Aynı zamanda bu kişilerden kurumlarının Sonuç Odaklı Programlarımız ile ilişkili faaliyetleri hakkında periyodik olarak bilgi alınması planlanmaktadır. Proje Atölyesinde paydaşlar Sonuç Odaklı Programlar çerçevesindeki proje fikirlerini birbirleriyle paylaşıp geliştirme imkanı bulabilecektir. Bunun yanı sıra atölye çalışmasında proje fikirlerini değerlendirebilecekleri hibe ve destek kaynaklarını ajans personeline danışarak öğrenebileceklerdir. TSOP Proje Atölyesi yıl içerisinde en az dört defa toplanacaktır. Bu faaliyet TRA2 Bölgesi’nin turizm kapasitesinin geliştirilmesine, turizm potansiyelinin harekete geçirilmesine, çeşitli kültür ve turizm değerlerinin bilinirliğinin ve tanınırlığının artırılmasına, insan kaynakları kapasitesinin güçlendirilmesine katkıda bulunabilecek ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, otel ve restoran yetkilileri,

turizm acenteleri, esnaflar, taksiciler, servis firma yetkilileri ve turizm dernekleri temsilcileri ile Bölgedeki turizm akademisyenlerinden oluşan paydaşların katılımıyla gerçekleştirilecektir. 2019 yılında bu kapsamda bir proje havuzu oluşturulmuş olup 37 proje fikri gelmiştir. Bunlardan bazılarının fizibilitesi yapılmış bazıları da mali destek projesi olarak hayata geçmiştir. Toplamda 16 proje başarılı olmuştur.

Tablo 22 – TSOP Proje Atölyesi Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Diğer Proje ve Faaliyetler	TSOP Proje Atölyesi	ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	1.000

3.1.8. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Faaliyetler 6 aylık dönemler itibariyle belirlenmiştir.

3.1.9. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

TSOP'un uygulanma sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonun sağlanmasından, Serhat Kalkınma Ajansı Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi (ASGEP) sorumludur. ASGEP, TSOP kapsamında kurulacak ve düzenli olarak toplanacak tüm kurul ve komitelerin sekretaryasını yürütecektir.

Ajans içinde TSOP Komisyonu kurulmuştur. TSOP Komisyonu üyeleri PYB Birim Başkanı, Kars YDO Koordinatörü, Ardahan YDO Koordinatöründen mütevellittir. Ajans Genel Sekreteri, ASGEP Birim Başkanı ve TSOP Komisyonu üyeleri kurulacak tüm kurul ve komitelerin doğal üyesidir. TSOP kapsamında sorumlu ve ilgili kurum / kuruluşlar ile koordinasyon, kurulacak kurul ve komiteler aracılığıyla sağlanacaktır.

SOP kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, her Yönetim Kurulu Toplantısı'nda "İki Toplantı Arası Faaliyetler" gündem maddesi kapsamında, Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılacaktır.

3.1.10. İzleme ve Değerlendirme

TSOP Komisyonu;

-TSOP Kapsamında Ajans ve diğer kurumlar tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izlenmesi ve değerlendirilmesinden,

-TSOP Dönemsel İlerleme Raporlarının ve TSOP Kapanış Raporunun hazırlanmasından sorumludur. Benzer şekilde, TSOP Yönetim Planı'nda gerekli revizyonlar da TSOP Komisyonu koordinasyonunda gerçekleştirilir ve gerektiğinde onaya sunulur.

TSOP, ağırlıklı olarak Kars ilinde uygulanacak bir program olup istisnai bazı faaliyetler Kars ili dışında gerçekleştirilecektir. Dolayısıyla Kars ilinde Serhat Kalkınma Ajansından sorumlu Vali Yardımcısının başkanlığında, Kafkas Üniversitesi tarafından belirlenen üye, Kars İl Kültür ve Turizm Müdürü, Kars Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürü, Sarıkamış Turizm Derneği Başkanı (11'inci Kalkınma Planı Komisyon Üyesi) ve Ajans Genel Sekreterinden oluşan altı kişilik *TSOP Yönetim Komitesi* oluşturulacaktır. 6 aylık dönemlerde TSOP Yönetim Komitesi Toplantısı yapılarak programın ilerlemesi, varsa yaşanan sıkıntılar ve bunlara dair çözüm önerileri ortaya konacaktır. İl içinden talep edilmesi ve TSOP Yönetim Komitesinin onaylaması durumunda TSOP Yönetim Komitesine yeni üyeler alınacaktır. TSOP Yönetim Komitesi'nin isteği doğrultusunda TSOP kapsamında işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar da TSOP Yönetim Komitesi toplantısına katılacak ve fikir bildirebileceklerdir.

Aynı zamanda ASGEP, 3 aylık dönemlerde bütün birimlerin katılımıyla Ajans içi koordinasyon toplantıları gerçekleştirecektir. TSOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek güdümlü projelerin, AB Projesinin uygulanmasından Program Yönetimi Birimi (PYB), izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB) sorumludur.

3.2. KADINLAR VE GENÇLERİN SOSYOEKONOMİK HAYATA ENTEGRASYONU SOP (SSOP)

3.2.1. Amaç

Kadınlar ve Gençlerin Sosyoekonomik Hayata Entegrasyonu SOP Amaçları:

Genel Amaç (SGA): Kadınlar ve gençlerin sosyoekonomik hayata entegrasyonunun artırılması.

Özel Amaç 1 (SÖA-1): Kadınlar ve gençlerin istihdam edilebilirliğinin artırılması.

Özel Amaç 2 (SÖA-2): Sosyal donatı altyapısının geliştirilmesi.

3.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na göre genel gelişmişlik bakımından 2017 yılında Ardahan 67, Kars 69, Iğdır 70 ve Ağrı 80. sıradadır. Bu durum Bölgenin durumunda dikkate değer olumlu değişikliklerin oluşmadığı, bilakis ülke geneline kıyaslandığında olumsuz bir tablo ortaya çıktığını göstermektedir. Söz konusu çalışmalar TRA2 Bölgesi'nin temel kamu hizmetleri konusunda Türkiye'nin en geri kalmış bölgelerinden biri olduğunu ve dolayısıyla kamu hizmetinin nitelik ve nicelik olarak artırılmasının Bölge açısından hayati önem taşıdığını göstermektedir. 2017 yılında yapılan İllerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) çalışmasında TRA2 Bölgesi, eğitim ve sağlık hizmetleri göstergeleri ve gelişimi açısından Türkiye ortalamasının altında yer almakta olup eğitim durumuna göre Ardahan 67, Iğdır 70, Kars 71, ve Ağrı 81. sırada yer alırken sağlık hizmetleri açısından Ardahan 66, Kars 68, Iğdır 75 ve Ağrı 79. Sırada yer almaktadır.

Bölgede sosyal gelişimin sağlanması kurumumuz açısından önemli bir müdahale alanıdır. 2014-2023 TRA2 Bölge Planı'na göre, Bölgede halkın temel ihtiyaç unsurlarına erişmede yaşadıkları sorunlar, önlenemeyen yoğun göç, eğitim imkânlarındaki yetersizlikler, sosyal donatıların niteliksizliği ve yetersizliği vb. nedenlerin yanı sıra ekonomik anlamda yaşanan kısır döngünün temel sebebi olan beşeri sermayenin yetersizliği sosyal kalkınmayı Bölgede en öncelikli gelişme eksenine haline getirmiştir.

TRA2 Bölgesi Kadın Profili Araştırması, TRA2 Bölgesi Sosyal Analiz: Gençliğin Profili Araştırması gibi Ajansın sosyal kalkınmaya yönelik diğer çeşitli araştırma raporları kapsamında sahada elde edilen veriler ve rakamsal göstergeler ışığında özellikle bölgede kadınlar, çocuklar ve gençlere ilişkin kapsamlı bir bilgi edinilmiştir.

TRA2 Bölgesi Sosyal Analiz: Gençliğin Profili Araştırması, Bölgedeki gençliğin profilini çok yönlü konular üzerinden ele alıp incelemeye çalışmıştır. Bu bağlamda gençlerin kişilik özellikleri, okul motivasyonları, boş zaman etkinlikleri, sosyal medya kullanım alışkanlıkları, medyayı takip düzeyleri, kitap okuma alışkanlıkları, kimlik ve aidiyet algıları, aile bağları, arkadaşlık ilişkileri, toplumsal ve siyasal yaşama katılım eğilimleri, yaşam memnuniyetleri ve gelecek beklentileri, değer yargıları ve Bölgeye ilişkin düşünceleri ele alınıp incelenmiştir.

TRA2 Bölgesi Kadın Profili Araştırması, TRA2 Bölgesi'nde yer alan Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars illerinde yaşayan kadınların profilini ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu illerle, bağlı ilçe ve köylerde yaşamakta olan kadınların aile yaşantılarının yanı sıra, toplumsal hayatta karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözüm yolları araştırmanın ana odağını oluşturmaktadır. Bu bağlamda bölgedeki kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm yolları ayrıntılı biçimde ele alınıp araştırılmıştır. Araştırmada kadınların eğitim düzeyleri, evlilik yaşları, mesleki deneyimleri, çalışma durumları, kamu hizmetlerinden yararlanma performansları, gelir düzeyleri, aile ve akrabalık ilişkileri, sosyal ve siyasal faaliyetlere katılma eğilimleri, kültürel faaliyetleri ve alışkanlıkları, sağlık sorunları ve kişisel bakım alışkanlıkları gibi konular üzerinde durulmuştur.

Bölgede sosyal imkanların yetersizliği, faydalı boş zaman aktiviteleri için gerekli altyapı ve desteklerin azlığı, kadınların ekonomik bağımsızlığının olmayışı, gençlerin en büyük korkularının işsiz kalmak oluşu gibi sonuçlar içeren iki çalışma SSOP oluşturulması için önemli veriler sunmuştur.

3.2.3 Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 23 – Sosyal SOP (SSOP) Faaliyet Çıktı Göstergeleri

Özel amaç	Tedbir, proje ve faaliyetler	Çıktı göstergeleri	Ölçüm birimi	Hedef	Doğrulama kaynağı
2	Mali Destek Programı	Kadınlar ve Gençler için sosyal donatı altyapısının geliştirilmesi projeleri	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporları
1	Teknik Destek Programı	Geleneksel El Sanatları ve Meslek Kazandırma Eğitimleri kapsamında eğitim alan kişi sayısı	Kişi	200	Ajans Faaliyet Raporu, İzleme Raporları
2	Araştırma, Analiz ve Programlama	Serhat Robotik Kodlama Eğitimleri kapsamında eğitim alan kişi sayısı	Kişi	327	Ajans Faaliyet Raporu, İzleme Raporları
1,2	Araştırma, Analiz ve Programlama	Iğdır'da Yaylacılık Faaliyetlerinin Kadın ve Çocuklara Etkileri Araştırma Raporu	Adet	1	Rapor
1,2	Teknik Destek	Kadın ve Gençlere Yönelik Bilinçlendirme Faaliyetlerine katılan kişi sayısı	Kişi	200	Ajans Faaliyet Raporu, İzleme Raporları

Tablo 24 – Sosyal SOP (SSOP) Sonuç Göstergeleri

ÖZEL AMAÇ	SONUÇ GÖSTERGELERİ	ÖLÇÜM BİRİMİ	HEDEF	DOĞRULAMA KAYNAĞI
1	Kurulan Geleneksel El Sanatları Ürün Sergileme ve Satış Alanı Sayısı	Adet	2	Yer Tahsis Belgeleri
1 ve 2	Eğitimlerden sonra ticarileşen ürün sayısı	Adet	2	Satış Kayıtları
1	İstihdama katılan kadın sayısı	Kişi	200	İzleme Raporları
2	İstihdama katılan genç sayısı	Kişi	230	Program İlerleme Raporları
3	Kadınlar ve gençler için oluşturulan kentsel altyapıların sayısı	Adet	15	Program Kapanış Raporu

Tablo 25- Sosyal SOP (SSOP) Faaliyetleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Iğdır'da Yaylacılık Faaliyetlerinin Kadın ve Çocuklara Etkileri	Iğdır YDO	01.01.2020 31.12.2020	50.000
İşbirliği ve Koordinasyon	SSOP Yönetim Faaliyetleri	ASGEP ve YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	25.000
Kapasite Geliştirme	Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansları	ASGEP ve YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	10.000
Kapasite Geliştirme	Mesleki ve Teknik Eğitim Usta-Çırak Buluşmaları	ASGEP ve YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	10.000
Kapasite Geliştirme	Mesleki ve Teknik Eğitim Sanayici-Mezun Buluşmaları	ASGEP ve YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	5.000
Kapasite Geliştirme	Mesleki ve Teknik Eğitim Liderler Programı (Yurt İçi)	ASGEP ve YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	120.000

Kapasite Geliştirme	Mesleki ve Teknik Eğitim Meslek Lisesi Eşleştirme Faaliyetleri	ASGEP ve YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	50.000
Kapasite Geliştirme	Mesleki ve Teknik Eğitim Proje Hazırlama Eğitimi	ASGEP ve YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	2.000
Kapasite Geliştirme	Mesleki ve Teknik Eğitim Etkili Sunuş Teknikleri Eğitimleri	İMİB	01.01.2020 30.06.2020	20.000
Kapasite Geliştirme	Mesleki ve Teknik Eğitim Hami Okul Uygulaması	YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	5.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Kadın Üreticiler ve Kooperatifler Teknik İnceleme Ziyaretleri	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	60.000
Ajans Destekleri	SSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06)	PYB-İDB	01.06.2020 31.12.2020	1.500.000
Ajans Destekleri	SSOP Fizibilite Destek Programı	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	650.000

Ajans Destekleri	SSOP Teknik Destek Programı	PYB- İDB	01.01.2020 31.12.2020	400.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	SSOP Proje Atölyesi	ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	1.000
Toplam				2.908.000 TL

3.2.4. Proje ve Faaliyetler

3.2.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

a. Iğdır'da Yaylacılık Faaliyetlerinin Kadın ve Çocuklara Etkileri Araştırması

Iğdır Ovası ve çevresinde yaylacılık, doğal çevre faktörlerinin bir sonucu olarak, kırsal kesimde yaşayan ailelerin geçim kaynakları arasında önemli bir yere sahiptir. Özellikle kırsal kesimlerde geçime dayalı olarak büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın sürdüğü bilinmektedir. Ancak ilin iklim koşullarının zorlu olması, hayvanlar için yeterli otlak alanlarının olmamasından dolayı yaylacılık devam etmektedir. Ağrı Dağı eteklerinde yaygınlık kazanan yaylacılık faaliyetleri için Korhan Yaylası, Serdanbulak, Sinek, Dahol Yaylaları örnek gösterilebilir. Sadece Iğdır içindeki yaylalara değil il dışına da (Doğubayazıt, Kars, Göle gibi yerleşim alanlarına da) yaylaya çıkıldığı bilinmektedir. Bölgedeki yaylacılık faaliyet alanlarıyla köy yerleşme merkezleri arasındaki mesafe, yer yer büyük farklılıklar göstermektedir. Bu mesafe çok kısa olabildiği gibi bazen çok uzun da olabilmektedir. Bu faktörler özellikle çocukların okul yaşamı açısından birçok olumsuz sonuç doğurabilmektedir. Iğdır İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yapılan ziyarette özellikle ilçelerde ve köylerde nisan ayından sonra çocukların eğitimlerini bırakarak aileleriyle birlikte yaylalara göç ettiği belirtilmiştir. Çocukların okuldan geri kalmasının önlenmesi için “yayla okulu” adı altında okulların oluşturulması bir çözüm olarak gündeme gelmiştir. Ayrıca eğitimin aksaması yaylalarda su ve yol altyapı sorunları dikkat çekmektedir. Bu sorunlar hijyen, sağlık, barınma gibi alanlarda çeşitli sorunların yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu sorunlardan en çok kadınlar ve çocuklar mağdur olmaktadır. Yapılacak çalışmayla ailelerin yaşam biçimlerinin

yaylacılık faaliyetleri bağlamında nasıl şekillendiği, ilde yaylacılığa dair mevcut durumun ortaya konulması ve ihtiyaçların tespit edilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 26 – Iğdır’da Yaylacılık Faaliyetlerinin Kadın ve Çocuklara Etkileri Araştırması Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Iğdır’da Yaylacılık Faaliyetlerinin Kadın ve Çocuklara Etkileri Araştırması	Iğdır YDO	01.03.2020 01.10.2020	50.000

3.2.4.2. İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

a. SSOP Yönetim Faaliyetleri

2020 Yılı Sonuç Odaklı Programlar için hazırlık yılı olarak belirlenmiştir. SOP Yönetim Planlarının oluşturulması ve paydaşlarla iletişimin güçlendirilmesi bu yıl özellikle üzerinde durulacak bir husustur.

SSOP kapsamında ilgili paydaşlarla toplantılar, paydaş iletişim faaliyetleri, kurum ziyaretleri, teknik inceleme ziyaretleri ile SOP konusu bağlamında illerde çalıştaylar yapılacaktır. Bu yolla, sonraki yıllar için eylem planları paydaşlarla ortak oluşturulacaktır. Ajans Çalışma Programı içerisinde yer alan faaliyetlere eylem önerisi sunmanın yanı sıra ilgili diğer kurum ve kuruluşlara da kendi çalışma programları için ilgili SSOP kapsamında eylem önerileri geliştirilecektir.

Tablo 27– SSOP Yönetim Faaliyetleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	SSOP Yönetim Faaliyetleri	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	25.000

3.2.4.3. Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

a. Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansları

Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars illerinde Mesleki ve Teknik Eğitim Şube Müdürleri ile görüşmeler yapılmış olup mesleki eğitimin önemini vurgulamak, meslek okullarına karşı var olan olumsuz algının giderilmesi için bilgilendirmeler yapmak ve öğrencilere meslek lisesi kariyer imkânlarını tanıtmak amacıyla toplantılar yaptıkları öğrenilmiştir. Kendileriyle işbirliği halinde yapılmakta olan bu faaliyetin velileri de kapsayacak şekilde genişletilmesi, broşür bastırılması, bilgilendirici doküman desteği sağlanması planlanmaktadır.

İlköğretim son sınıf öğrencilerine yılın ilk yarısında bu konferansların yapılması düşünülmektedir.

Tablo 28 – Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansları Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansları	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	10.000

b. Mesleki ve Teknik Eğitim Usta-Çırak Buluşmaları

Meslek Lisesi öğrencileri ile hali hazırda illerimizde sanayide faaliyet gösteren işletmelere işbaşı buluşmaları gerçekleştirilecektir. Mesleki ve Teknik Eğitim Şube Müdürlükleri ve OSB'ler arasında köprü kurarak bu faaliyetin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 29- Mesleki ve Teknik Eğitim Usta-Çırak Buluşmaları Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	Mesleki ve Teknik Eğitim Usta-Çırak Buluşmaları	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	10.000

c. Mesleki ve Teknik Eğitim Sanayici-Mezun Buluşmaları

Meslek okulu mezunlarının ya da mezun olacakların istihdam edilebilirliklerini artırmaya yönelik olarak iş gücü ihtiyacı bulunan işletmeler ile öğrencilerin ve okul yönetimlerinin bir araya gelerek ağ ilişkileri kurması sağlanacaktır. Bunun için tarafları bir araya getirecek şekilde 4 ilde 4 toplantı organize edilecektir.

Tablo 30- Mesleki ve Teknik Eğitim Sanayici-Mezun Buluşmaları Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	Mesleki ve Teknik Eğitim Sanayici-Mezun Buluşmaları	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	5.000

d. Mesleki ve Teknik Eğitim Liderler Programı (Yurt İçi)

Bu faaliyetin usta çırak buluşmaları faaliyeti ile eşzamanlı yapılması düşünülmektedir. Sanayi sektörünün yoğun olduğu batı illerine teknik geziler düzenlenecek, hem firma sahipleri ile öğrenciler buluşturulacak hem de usta çırak buluşmaları, faydalı örnek görebilme, tecrübe paylaşımı sağlanması imkanı olacaktır.

Tablo 31- Mesleki ve Teknik Eğitim Liderler Programı (Yurt İçi) Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
---------------	--------------	-----------	--------	----------------------

İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	Mesleki ve Teknik Eğitim Liderler Programı (Yurt İçi)	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	120.000
-------------------------------------	---	----------------	--------------------------	---------

e. Mesleki ve Teknik Eğitim Meslek Lisesi Eşleştirme Faaliyetleri

Alanında başarılı olarak kabul edilen meslek liseleri ile illerimizde yer alan meslek liselerinin eşleştirilmesi ve tecrübe paylaşımı sağlanması düşünülmektedir. Özellikle turizm meslek liselerinin Milli Eğitim Bakanlığı ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokol kapsamına dahil olanları ile bölgemizdeki turizm meslek liseleri arasında köprü kurulması hedeflenmektedir. İki ilden iki meslek lisesi eşleştirme faaliyeti yapılacak olup bir haftalık süreyle hem karşı taraftan öğrenci kabul edilecek, hem de öğrenci gönderilecektir.

Tablo 32- Mesleki ve Teknik Eğitim Meslek Lisesi Eşleştirme Faaliyetleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	Mesleki ve Teknik Eğitim Meslek Lisesi Eşleştirme Faaliyetleri	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	50.000

f. Mesleki ve Teknik Eğitim Proje Hazırlama Eğitimleri

Öğretmenlerin ve öğrencilerin proje hazırlama becerilerinin iyileştirilmesi, ulusal ve uluslararası fonlardan nasıl yararlanabilecekleri konusunda bilgilendirilmesi amacıyla ilgili kurumlara Ajans personeli tarafından eğitim ve danışmanlık hizmeti sağlanacaktır.

Tablo 33- Mesleki ve Teknik Eğitim Proje Hazırlama Eğitimleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon	Mesleki ve Teknik Eğitim Proje Hazırlama	ASGEP, YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	2.000

Giderleri	Eğitimleri			
-----------	------------	--	--	--

g. Mesleki ve Teknik Eğitim Hami Okul Uygulaması

İllerde yer alan OSB'lerin ilgili alandaki meslek liseleri ile turizm liselerinin otellerle eşleştirilmesi bu kapsamda düşünülmektedir. Toplantı vb. organizasyonlar öngörülmektedir.

Tablo 34- Mesleki ve Teknik Eğitim Hami Okul Uygulaması Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	Mesleki ve Teknik Eğitim Hami Okul Uygulaması	YDO'lar	01.01.2020 30.06.2020	5.000

3.2.4.4. Tanıtım ve Yatırım Destek

a. Kadın Üreticiler ve Kooperatifler Teknik İnceleme Ziyaretleri

Ardahan'da üretilen yöresel ürünlerin daha çok kadınlar eli ile üretilmekte, önemli bir kısmı öz tüketim için kullanmakta ve Ardahan içine pazarlamaktadır. Üretimin artırılması mümkündür ancak bunun için potansiyel pazarlar üreticilere gösterilmeli ve daha fazla üretim ile pazarlama yapmak özendirilmelidir. Yöresel ürünlerin tanıtımının yapılması, pazarlama için kurumsal yapıların oluşturulması ve üreticilerin bilinçlendirilerek onlara vizyon kazandırılması önem arz etmektedir. Düzenlenmesi planlanan teknik inceleme ziyareti ile ilden 10 adet yöresel ürün üreticisi kadın örnek uygulamalar ile tanıştırılacaktır. Bu amaçla Amasya ilinde bulunan "Amesia Kadın Kooperatifi", Eskişehir "Atlıhan El Sanatları Çarşısı", Bursa "Saitabat Köy Kadınları Dayanışma Derneği-Misi Kadınları Kültür ve Dayanışma Derneği" gibi yöresel ürünlerin satış ve pazarlamasına ve ortak iş yapma kültürünün geliştirilmesine katkı sunan iyi uygulama örnekleri ziyaret edilecektir.

Iğdır'ın uygun iklim ve toprak yapısı dolayısıyla ilde sebze ve meyve üretimi yapılmaktadır. Iğdır'da kadınlar tarafından patlıcan reçeli ve gül reçeli gibi ürünler üretilmektedir. Bunun

yanı sıra Iğdır Kayısısı coğrafi işareti alınmış olup kayısı Iğdır’da katma değer üretecek ürünlerden biri olarak görülmektedir. Ajans olarak faaliyetlerini yürüttüğümüz Iğdır Kayısı Festivali hazırlıkları döneminde kayısı bahçesi ziyaretlerimizde tespit ettiğimiz üzere üreticiler tarafından kooperatif kurulması konusunda yoğun bir talep bulunmaktadır. Dolayısıyla kooperatif eksikliği önemli bir sorun olarak görülmektedir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı arasında 2018 yılında “Kadın Kooperatiflerinin Güçlendirilmesi İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu doğrultuda 2019 Yılı Teknik Destek programı kapsamında Iğdır Ticaret İl Müdürlüğü’nün başvurusu ve Ajansımız desteğiyle “Tarımsal Fikir Üretimi ve Sosyal Kooperatifçilik-Iğdır Markalaşıyor” isimli proje faaliyetleri devam etmektedir. Proje kapsamında eğitim ve danışmanlık sağlanarak Iğdır Merkez ve ilçelerinde kooperatifçilik üzerine çalışmalar yürütülmektedir. Proje çıktıları dikkate alınarak ildeki kooperatif ihtiyacı doğrultusunda kurumsal yapıların oluşturulması ve pazarlama ihtiyacının giderilmesi amacıyla kooperatifçilik konusunda belirlenecek olan Bursa, Amasya, Denizli, İzmir, Konya vb. illerden birine iyi uygulama örneklerine ziyaret gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Temiz Hasat Tüketim Kooperatifi ile iletişim kurularak kooperatif modeli üzerine görüşme yapılacaktır.

Tablo 35- Kadın Üreticiler ve Kooperatifler Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Kadın Üreticiler ve Kooperatifler Teknik İnceleme Ziyaretleri	YDO’lar	01.01.2020 31.12.2020	60.000

3.2.4.5. Ajans Destekleri

a. SSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06)

2014-2023 TRA2 Bölge Planı'nda sosyal kalkınma, çevresel sürdürülebilirlik, erişilebilirlik ve rekabet edebilirlik gelişme eksenlerine yönelik altyapı hizmeti sunan kurum ve kuruluşların desteklenmesinin önem arz ettiği tespit edilmiştir. Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06'nın genel amacı; Bölge kış, doğa, kültür turizmi, yöresel ürün üretim altyapısını ve kadın ve gençlerin sosyal donatılara erişim imkânlarını geliştirerek bölgedeki sosyal ve ekonomik refahı artırmaktır. Toplam bütçesi 17.000.000 TL olan Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06) kapsamında 2020 yılında ilk ödemeler için 4.200.000 TL Bütçe ayrılmıştır. TSOP kapsamında 1.500.000 TL, SSOP kapsamında 1.500.000 TL, YSOP kapsamında ise 1.200.000 TL ayrılacaktır. 2014-2023 TRA2 Bölge Planı, Onuncu ve On Birinci Kalkınma Planı, 2020 Yılı Ajans Çalışma Programı, Ajansın Bölgede gerçekleştirmiş olduğu araştırma ve saha çalışmaları ile yapılan çalıştaylar neticesinde elde edilen verilere dayanarak program kapsamında aşağıdaki öncelikler belirlenmiştir:

Öncelik 1: Kadın ve gençlerin sosyal hayata katılımlarını teşvik edecek donatıların geliştirilmesine/iyileştirilmesine, yaşam standartlarının artırılmasına ve istihdam edilebilirliklerini artıracak mekanizmaların oluşturulmasına yönelik projeler

Öncelik 2: Bölgenin kış, doğa ve kültür turizmi değerleri bilinirliğinin artırılmasına ve markalaşmasına katkı sağlayacak ve/veya bu değerlere yönelik kaynakların etkin ve sürdürülebilir kullanılmasına dayanan fiziki ve teknik altyapı projeleri

Öncelik 3: Yöresel ürünlerin katma değerinin artırılması için üretim, tanıtım ve pazarlama altyapılarının iyileştirilmesini ve kaynak verimliliğini sağlayan projeler

Tablo 36– SSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06) Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
---------------	--------------	-----------	--------	----------------------

Ajans Destekleri	SSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı -06 (KÖA-06)	PYB-İDB	01.06.2020 31.12.2020	1.500.000 TL
------------------	--	---------	--------------------------	--------------

b. SSOP Fizibilite Destek Programı

Ajans, Bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, Bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, Bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projelerin fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek verecektir. Hedef grubunda kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar yer almaktadır. Toplamda 2.000.000 TL bütçe ayrılmış olup 650.000 TL’lik kısmı SSOP kapsamında öncelik verilmek suretiyle verilecektir.

Tablo 37– SSOP Fizibilite Destek Programı Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	SSOP Fizibilite Destek Programı	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	650.000

c. SSOP Teknik Destek Programı

Teknik Destek kapsamında Bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı yaşadıkları konularda destek sağlanması amaçlanmaktadır. Bu faaliyet kapsamında özellikle, Bölgedeki kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, plan, program ve proje hazırlanmasına katkı ve danışmanlık sağlama; uluslararası ilişkiler kurma becerisi kazandırma gibi insan kaynakları ile idari kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik destekler sağlanacaktır. Teknik Destek faaliyetlerine ilişkin başvurular mevzuat gereği ikişer aylık dönemler halinde alınacaktır. 2020 Yılı Teknik Destek Programı için toplam 1.200.000 TL ayrılmış olup Sosyal SOP kapsamında 400.000 TL bütçe ayrılmıştır.

Tablo 38– SSOP Teknik Destek Programı Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	SSOP Teknik Destek Programı	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	400.000

3.2.4.6. Diğer Proje ve Faaliyetler

a. SSOP Proje Atölyesi

Ajans olarak Bölgedeki paydaşlarımızın proje fikri üretme, proje yazma, geliştirme ve uygulama kapasitelerinin artırılmasına yönelik bugüne değin birçok çalışma yapılmıştır. SSOP Proje Atölyesi kadınlar ve gençlerin sosyal hayata aktif bir şekilde katılımlarının artırılması, kadınların toplumsal statüsünün geliştirilmesi ve istihdam edilebilirliklerinin artırılması amacıyla yeni projeler üretmek ve farklı fikirler arasında sinerji oluşturmak amacıyla toplanacaktır.

Kadınlar ve Gençlerin Yaşam Şartlarının İyileştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nı (SSOP) paydaşlarımıza anlatmak, paydaşlarımızı ortak amaç etrafında birleştirmek amacıyla kendilerinin belirttikleri sonuç odaklı program irtibat kişilerinden bir liste oluşturulmuştur. Yılda dört defa düzenlenecek olan SSOP Proje Atölyesi etkinliğine katılacakları teyidi alınmıştır. Aynı zamanda bu kişilerden kurumlarının SSOP ile ilişkili faaliyetleri hakkında periyodik olarak bilgi alınabilecektir. Proje Atölyesinde paydaşlar Sonuç Odaklı Programlar çerçevesindeki proje fikirlerini birbirleriyle paylaşıp geliştirme imkanı bulabilecektir. Bunun yanı sıra atölye çalışmasında proje fikirlerini değerlendirebilecekleri farklı hibe ve destek kaynaklarını ajans personeline danışarak öğrenebileceklerdir.

SSOP Proje Atölyesi'ne, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, Belediyelerin ilgili personelleri, Valilikler, İŞKUR, Emniyet Müdürlükleri ve Jandarma Komutanlıkları, ilgili STK'lar, bölge üniversitelerinden ilgili akademisyenler, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, TSO'ların vd. ilgili kurumların ilgili personelleri davet edilecektir.

Tablo 39– SSOP Proje Atölyesi Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Diğer Proje ve Faaliyetler	SSOP Proje Atölyesi	ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	1.000

3.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Faaliyetler 6 aylık dönemler itibariyle belirlenmiştir.

3.2.6. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

SSOP'un uygulanma sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonun sağlanmasından, Serhat Kalkınma Ajansı Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi (ASGEP) sorumludur. ASGEP, SSOP kapsamında kurulacak ve düzenli olarak toplanacak tüm kurul ve komitelerin sekreteryasını yürütecektir.

Ajans içinde SSOP Komisyonu kurulmuştur. SSOP Komisyonu üyeleri ASGEP Birim Başkanı, Ağrı YDO Koordinatörü, Iğdır YDO Koordinatöründen mütevellittir. Ajans Genel Sekreteri, ASGEP Birim Başkanı ve SSOP Komisyonu üyeleri kurulacak tüm kurul ve komitelerin doğal üyesidir. SSOP kapsamında sorumlu ve ilgili kurum / kuruluşlar ile koordinasyon, kurulacak kurul ve komiteler aracılığıyla sağlanacaktır.

SOP kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, her Yönetim Kurulu Toplantısı'nda "İki Toplantı Arası Faaliyetler" gündem maddesi kapsamında, Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılacaktır.

3.2.7. İzleme ve Değerlendirme

SSOP Komisyonu;

-SSOP Kapsamında Ajans ve diğer kurumlar tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izlenmesi ve değerlendirilmesinden,

-SSOP Dönemsel İlerleme Raporlarının ve SSOP Kapanış Raporunun hazırlanmasından sorumludur. Benzer şekilde, SSOP Yönetim Planı'nda gerekli revizyonlar da SSOP Komisyonu koordinasyonunda gerçekleştirilir ve gerektiğinde onaya sunulur.

Serhat Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu dönemsel başkanlığına bağlı olarak sorumlu Vali Yardımcısının başkanlığında, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürleri, Milli Eğitim İl Müdürleri, İl Emniyet Müdürleri ve Ajans Genel Sekreterinden oluşan on dört kişilik *SSOP Yönetim Komitesi* oluşturulacaktır. 6 aylık dönemlerde SSOP Yönetim Komitesi Toplantısı yapılarak programın ilerlemesi, varsa yaşanan sıkıntılar ve bunlara dair çözüm önerileri ortaya konacaktır. İl içinden talep edilmesi ve SSOP Yönetim Komitesinin onaylaması durumunda SSOP Yönetim Komitesine yeni üyeler alınacaktır. SSOP Yönetim Komitesi'nin isteği doğrultusunda SSOP kapsamında işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar da SSOP Yönetim Komitesi toplantısına katılacak ve fikir bildirebileceklerdir.

Aynı zamanda ASGEP, 3 aylık dönemlerde bütün birimlerin katılımıyla Ajans içi koordinasyon toplantıları gerçekleştirecektir. SSOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek Mali Destek Programının uygulanmasından Program Yönetimi Birimi (PYB), izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB) sorumludur.

3.3.YÖRESEL ÜRÜNLERİN TİCARİ DEĞERLERİNİN ARTIRILMASI SONUÇ ODAKLI PROGRAMI (YSOP)

3.3.1.Amaç

Yöresel Ürünlerin Ticari Değerlerinin Artırılması SOP Amaçları:

Genel Amaç (YGA): Bölgenin zengin yöresel ürünlerinin tanıtımının ve markalaşmasının sağlanması.

Özel Amaç 1 (YÖA-1): Yöresel ürün üreten ve pazarlamasını yapan işletmelerin insan kaynakları kapasitesinin güçlendirilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması.

Özel Amaç 2 (YÖA-2): Yöresel gıda ürünlerinin üretim ve pazarlama altyapılarının iyileştirilmesi.

Özel Amaç 3 (YÖA-3): Yöresel hediyelik eşya ve ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi.

Özel Amaç 4 (YÖA-4): Yöresel ürünlerin üretim ve pazarlanmasında kadın ve/veya genç girişimcilere öncelik verilmesi.

3.3.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Yöresel Ürünlerin Ticari Değerlerinin Artırılması Sonuç Odaklı Programı (YSOP), Rekabet Edebilirlik Gelişme Eksenine dayalı olarak oluşturulmuştur. TRA2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı Gelişme Eksen 4: Rekabet Edebilirlik gelişme ekseninin ana amacı; tarım, turizm, imalat sanayi, dış ticaret sektörlerindeki altyapı problemlerinin giderilerek bölgeye katma değer sağlayacak projelerin hayata geçirilmesi ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesidir.

Bölgemizde bal ve arı ürünleri, süt ve süt ürünleri, et ve et ürünleri olarak bilinirliği yüksek yöresel gıda ürünlerimiz mevcuttur. Yöresel gıda ürünlerinin yanı sıra obsidiyen taşı, Damal Bebeği, Tuzluca Tuz Mağarası tuzu, halı ve kilim vd. yöresel ürünlerin de ticari değerlerinin artırılması yoluyla bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sunması beklenmektedir. Ancak, tek başına bilinirlik doğru stratejilerle ekonomik ve sosyal faydalar elde etmek açısından yeterli bir unsur değildir. Bölgedeki yöresel ürün potansiyelinin harekete geçirilmesi için sektöre birçok açıdan destek olunmalıdır. Altyapısal eksiklikler giderilmeli, insan kaynaklarının farkındalık düzeyleri ve mesleki eğitimlerine destek olunmalıdır. Bunun yanı sıra uygun pazarlama stratejileri ortaya konulmalı, paydaşlar arasında birlikte iş yapma kültürünü yerleştirme amaçlanmalıdır.

Bu SOP hazırlanmadan önce TRA2 Bölgesi yöresel ürün üreticileri ile yüzyüze görüşmeler ve toplantılar yapılmıştır. Ayrıca TRA2 Bölgesi Yöresel Ürünlerin Pazarlama Stratejileri Raporu hazırlanmıştır. Yaptığımız çalışmalarda yöresel ürünlerin doğru pazarlama stratejileri ile tüketiciye ulaştırılması, bunlardan elde edilecek ekonomik ve sosyal faydanın maksimize edilmesi, kadın emeği yoğun olan sektörde kadın girişimciliğinin artırılmasına özel önem verilmesi gerekleri ortaya çıkmıştır. Yöresel Ürünlerin Ticari Değerlerinin Artırılması SOP diğer iki sonuç odaklı programla birbirini güçlendirici etkiler taşımaktadır. Bu SOP, hem turizm gelirlerinin artırılmasına katkı sağlayacak hem de yöresel ürün üretiminde başat aktör olan kadınların girişimlerini destekleyerek Kadınlar ve Gençlerin Yaşam Şartlarının İyileştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'na katkı sağlayacaktır. Ayrıca yöresel ürünlerin üretim ve pazarlanmasında genç girişimciliğini destekleyerek yoğunluklu olarak kırsalda yaşayan gençleri bölgede tutundurabilir ve Bölge dışına göçü engellemeye katkı sağlayabilir.

3.3.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri

YSOP kapsamında 2020 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 40– Yöresel SOP (YSOP) Çıktı Göstergeleri

İlgili Özel Amaç	Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1,2	Araştırma, Analiz ve Programlama	YSOP Proje Atölyesi	Adet	4	Katılımcı Listeleri
2,4	Araştırma, Analiz ve Programlama	Araştırma Raporu Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
2	İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen Eğitim Sayısı	Adet	5	Ajans faaliyet Raporu
2	İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen Eğitimlere Katılanların Sayısı	Kişi	200	Katılımcı Listeleri
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Gerçekleştirilen Tanıtım Turu Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Turu Kapsamında Bölgeyi Ziyaret Eden kişi Sayısı	Kişi	20	Katılımcı Listesi
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Organizasyonlar Kapsamında Bölgeyi Ziyaret Eden Kişi Sayısı	Kişi	250	Katılımcı Listesi
1,2	Tanıtım ve Yatırım	Katılım Gerçekleşen	Adet	3	Ajans Faaliyet

	Destek	Yurtiçi Fuar Sayısı			Raporu
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım Gerçekleşen Yurtdışı Fuar Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
2	Ajans Destekleri	Uygulanan Mali Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
2,3,4	Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
1, 2	Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
1, 2	Ajans Destekleri	Teknik Destek Kapsamında Eğitim Verilen Kişi Sayısı	Kişi	200	Ajans Faaliyet Raporu
1,2	Araştırma, Analiz ve Programlama	YSOP Proje Atölyesi	Adet	4	Katılımcı Listeleri
2,4	Araştırma, Analiz ve Programlama	Araştırma Raporu Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
2	İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen Eğitim Sayısı	Adet	5	Ajans faaliyet Raporu
2	İşbirliği ve Koordinasyon	Gerçekleştirilen Eğitimlere	Kişi	200	Katılımcı Listeleri

		Katılanların Sayısı			
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Gerçekleştirilen Tanıtım Turu Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım Turu Kapsamında Bölgeyi Ziyaret Eden kişi Sayısı	Kişi	20	Katılımcı Listesi
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Organizasyonlar Kapsamında Bölgeyi Ziyaret Eden Kişi Sayısı	Kişi	250	Katılımcı Listesi
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım Gerçekleşen Yurtiçi Fuar Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
1,2	Tanıtım ve Yatırım Destek	Katılım Gerçekleşen Yurtdışı Fuar Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
2	Ajans Destekleri	Uygulanan Mali Destek Proje Sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
2,3,4	Ajans Destekleri	Uygulanan GÜDÜMLÜ Proje Desteği Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
2,3,4	Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

		Programı Sayısı			
1, 2	Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
1, 2	Ajans Destekleri	Teknik Destek Kapsamında Eğitim Verilen Kişi Sayısı	Kişi	200	Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 41– Yöresel SOP (YSOP) Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
5	Coğrafi işaretli ürün sayısının artırılması	Adet	2	Coğrafi İşaret Belgeleri
4	Yöresel yenilikçi hediyelik eşya ürünlerinin artırılması	Adet	2	Mali Destek ve Fizibilite Desteği Program Raporları
2	Yöresel gıda ürünlerinin üretim ve pazarlama altyapılarının iyileştirilmesi.	Adet	3	Mali Destek Program Raporları

2	Yöresel ürün üreticilerine teknik destek verilmesi	Adet	6	Teknik Destek Programı Desteklenen Projeler Listesi
---	--	------	---	---

Tablo 42- YSOP Faaliyetleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Yöresel Ürün İhracat Ağları ve Muhtemel Ortaklıklar Araştırması	YDO'lar	01.04.2020 30.09.2020	150.000
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ardahan ve Kars Tıbbi Bitkilerinin Araştırılması	ASGEP	01.01.2020 30.07.2020	74.340
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ardahan ve Kars'ta Kaşar Peyniri Üreten İşletmelerin Analizi	Ardahan YDO	01.03.2020 30.10.2020	20.000
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ağrı Balı Potansiyelinin Araştırılması Çalışması	Ağrı YDO	01.11.2018 31.04.2020	125.000
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ardahan Ballı Bitki Florası ve Kovan Kapasitesi Araştırması	Ardahan YDO	01.01.2020 31.12.2020	100.000
Araştırma, Analiz ve Programlama	Kazın Değer Zinciri Analizi	Ardahan YDO, Kars YDO, ASGEP	01.03.2020 21.08.2020	80.000
İşbirliği ve	YSOP Yönetim	ASGEP,	01.01.2020	50.000

Koordinasyon Faaliyetleri	Faaliyetleri	YDO'lar	31.12.2020	
Kapasite Geliştirme	Arıcılık İşletmelerinin İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	Ardahan YDO	01.01.2020 31.12.2020	75.000
Kapasite Geliştirme	Örnek Üretici Yetiştirme Programı	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	150.000
Kapasite Geliştirme	Gıda İşletmelerinde Alternatif Enerji Kaynakları Eğitimi	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	150.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yöresel Ürün Şenlikleri	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	200.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	YSOP Yurtiçi ve Yurtdışı Fuarlar, Tanıtım Günleri ve Teknik İnceleme Ziyaretleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	220.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Gıda İşletmelerinde Verimlilik Bilincinin Oluşturulmasına Yönelik Teknik İnceleme Ziyaretleri	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	100.000
Ajans Destekleri	Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı (KÖA-06)	PYB-İDB	01.06.2020 31.12.2020	1.200.000
Ajans Destekleri	Kafkas Arı Konağı GÜdümlü Projesi	PYB-İDB	01.05.2020 31.12.2020	1.500.000
Ajans Destekleri	YSOP Fizibilite	PYB- İDB	01.01.2020	650.000

	Desteği		31.12.2020	
Ajans Destekleri	YSOP Teknik Destek Programı	PYB –İDB	01.01.2020 31.12.2020	400.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	YSOP Proje Atölyesi	ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	1.000
Toplam				5.245.340 TL

3.3.4. Proje ve Faaliyetler

3.3.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

a. Yöresel Ürün İhracat Ağları ve Muhtemel Ortaklıklar Araştırması

TRA2 Bölgesi Yöresel Ürün Pazarlama Stratejileri Araştırması geçtiğimiz yıl tamamlanmıştır. Bunun yanı sıra TRA2 Bölgesi Dış Ekonomik Çevre Analizi Çalışmamız da mevcuttur. Yöresel ürünlerimizden özellikle bal ve peynirler ihracat potansiyeli taşımaktadır. Bunların il bazlı ele alınıp ihraç edilmesi için yol ve yöntemler bulunması, projeler geliştirilmesi gerekmektedir. Öncelikle yapılacak olan araştırma çalışmasıyla muhtemel ticari ortakların kimler olabileceği, ihracat kanalları, satış yöntemleri tespit edilmelidir. Toplu satış yapılabilecek bir ihracat ağı model kurgulaması yapılacaktır.

Çalışma esnasında ülkemizde ihracatla ilgili kurumlar, Türkiye İhracatçılar Meclisi, ülkemizde faaliyet gösteren 61 adet İhracatçı Birliği'nden yetkililerle iletişim kurulacak, bölgemiz ihracatının geliştirilmesi amacıyla arama konferansları yapılacaktır.

Bu kapsamda ilgili ajans personelinin ve ihtiyaç olması halinde TSO üyelerinin dış ticaret eğitimi alması sağlanacaktır.

Bölge illerinin komşu ülkelerle olan ticari ilişkilerinin geliştirilmesi, bölgemiz ihracatının artırılması amacıyla literatür taraması yapılacak olup sınırımızda bulunan ülkelerin raporları çıkarılacaktır.

Tablo 43 - TRA2 Bölgesi Yöresel Ürünlerinin İhracat Potansiyeli ve Muhtemel Ortaklıklar Araştırması Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	TRA2 Bölgesi Yöresel Ürünlerinin İhracat Potansiyeli ve Muhtemel Ortaklıklar Araştırması	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	150.000

b. Ardahan ve Kars Tıbbi Bitkilerinin Araştırılması Çalışması

Kars ve Ardahan Tıbbi Bitkilerinin Araştırılması Çalışması, TRA2 Düzey II Bölgesi'nde yer alan Kars ve Ardahan illerinde geçmişten günümüze kadar bölge halkı tarafından tıbbi öneme haiz olduğu düşünülen ve ilaç yapımında kullanılan bitkilerin tespiti ile bu bitkilerin yaygın adları, etken maddeleri ve kullanım alanlarının tespitini kapsamaktadır. Bu çalışmanın ilerleyen süreçlerde gerçekleştirilmesi planlanan bilimsel araştırmalar ile sağlık ve ilaç sektörüne kaynaklık etmesi hedeflenmektedir. Çalışma kapsamında;

- “Ardahan ve Kars Tıbbi Bitkilerinin Araştırılması Çalışması” araştırma raporunun hazırlanması,
- Ardahan ve Kars illerinde tıbbi öneme haiz olduğu düşünülen bitkilerin bulunduğu alanların tespit edilmesi,
- Yöre halkının bu bitkileri hangi amaçlarla (alanlarda) ve nasıl kullandığının belirlenmesi, yöresel adlarının ve yetiştirme dönemlerinin saha araştırmalarıyla saptanması,
- Gerçekleştirilen çalışmaların belirtilen tarihlerde ara rapor ve nihai rapor halinde Ajansa sunulması planlanmaktadır.

Hizmet alım yöntemiyle gerçekleştirilecek olan çalışmanın satın alma süreci 2019 yılında tamamlanmış olup arazi çalışmalarına başlanılmıştır. Ara Rapor 2019 yılı son çeyreğinde, Nihai Rapor ise 2020 yılı ilk altı ayında tamamlanıp Ajansa teslim edilecektir. Yüzde 40

ödemesi 2019’da ödenmiş olup 2020’de yüzde 60’ı ödenecektir. 2020 yılında 74.340,00 TL nihai ödemesi gerçekleştirilecektir.

Tablo 44 - Ardahan ve Kars Tıbbi Bitkilerinin Araştırılması Çalışması Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ardahan ve Kars Tıbbi Bitkilerinin Araştırılması Çalışması	ASGEP	01.01.2020 30.07.2020	74.340,00

c. Ardahan ve Kars’ta Kaşar Peyniri Üreten İşletmelerin Analizi

Ardahan ve Kars’ta en önemli imalat sanayi olan süt işleme tesislerinin (Kaşar Peyniri Üreticilerinin) güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymak ve rekabetçilik kapasitesini tespit etmek amacıyla analiz yapılacaktır. Ardahan ve Kars illerinde yer alan işletmelerin marka, insan kaynakları, teknoloji, toplam kalite yönetimi gibi konularda tam sayım analizinin yapılması, ilgili faktörlerin işletmelerin gelir, pazar büyüklüğü ile ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma ile sektörün gelişmesi için başta Ajans olmak üzere tüm paydaşlara bir yol haritası oluşturulması hedeflenmektedir. Çalışma sonuçları başta Ardahan ve Kars Ticaret ve Sanayi Odaları olmak üzere sektör işletmeleri, Organize Sanayi Bölgesi Müdürlükleri, Ardahan Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesi’nin yanı sıra diğer paydaşlar ile paylaşılacaktır. Rapor hazırlama sürecinde Kamu Üniversite Sanayi İşbirliği Kurulu üyeleri, Ardahan ve Kars Ticaret ve Sanayi Odaları ve sektör işletmeleri ile işbirliği yapılacaktır. Çalışmanın Ardahan ve Kars Yatırım Destek Ofisi personeli eliyle gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Rapor kapsamında sektördeki paydaşlar ile yüz yüze görüşme, odak grup toplantısı ve sahada ilgili paydaşlar ile anket çalışması yapılacaktır. Bu anketlerden çıkan bazı sonuçlara göre sektördeki tüm paydaşlar ve işletmeler ile odak grup toplantısı düzenlenecektir.

Tablo 45– Ardahan ve Kars’ta Kaşar Peyniri Üreten İşletmelerin Analizi Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ardahan ve Kars’ta Kaşar Peyniri Üreten İşletmelerin Analizi	Ardahan YDO, Kars YDO	01.03.2020 30.10.2020	20.000

d. Ağrı Balı Potansiyelinin Araştırılması Çalışması

2017 yılından itibaren Ağrı balının ulusal ve uluslararası tanıtımına yönelik faaliyetlerde artış görülmektedir. Ağrı İli Arı Yetiştiricileri Birliği’nin Ağrı balı coğrafi işaretini almak için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na başvurması ile Ağrı balına ilişkin çalışmalar yoğunluk kazanmıştır. Ekim 2017’de düzenlenen 1. Ağrı Balı Festivali, Ajans Teknik Destek Programı kapsamında 40 üreticinin aldığı coğrafi işaretleme eğitimi ve son olarak Aralık 2017’de üreticilere arıcılıkta başarı koşullarına ilişkin seminerin verilmesi bu çalışmalara örnektir. Söz konusu çalışmalar, Ağrı balına ilişkin şimdiye kadar kapsamlı bir araştırmanın yapılmadığını göstermiştir. Balın rekabet edebilirliği, markalaşma potansiyeli, pazar profili, verimli üretim teknikleri vb. konularında yol gösterici olacak araştırmanın 2020 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Tablo 46- Ağrı Balı Potansiyelinin Araştırılması Çalışması Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ağrı Balı Potansiyelinin Araştırılması Çalışması	Ağrı YDO	01.11.2018 31.04.2020	125.000

e. Ardahan Ballı Bitki Florası ve Kovan Kapasitesi Araştırması

Arıcılık, Kafkas arı ırkının gen merkezi olan Ardahan'ın en önemli ekonomik faaliyetlerinden biridir. Ardahan Balı 2017 yılında "Ardahan Çiçek Balı" coğrafi işareti tescil edilmiştir. Bal ajansımızın gerek Ardahan'da gerekse Bölgede üzerinde en yoğun olarak çalıştığı yöresel ürünlerdendir. Ajansımız 2018 yılında "Ardahan Arıcılık Sektörü Mevcut Durum Analizi ve Stratejik Eylem Planı" çalışmasını yaparak Ardahan'da arıcılık sektörünün yol haritasını oluşturmuştur. 2019 yılında Ardahan Valiliği bu çalışmayı da dikkate alarak ilgili kurum ve kuruluşlara sorumluluklarında olan eylemleri tebliğ ederek gerekli çalışmaların başlatılması talimatını vermiştir. Bu çerçevede Ardahan'da sektörün önemli bir sorunu olan ildeki ballı bitki florasının ve ilde konaklayabilecek koloni kapasitesinin tespit edilmesi çalışmasının Ajansımızca yapması kararlaştırılmıştır. Yapılacak çalışma neticesinde ilde ballı bitki çeşitleri, miktarı, ballı bitki florasının bulunduğu alanlar ve arı kolonilerinin konaklayabilecekleri alanlar tespit edilerek digital harita üzerine işaretlenecektir. Yapılacak çalışma ile gezginci arıcılık kontrol edilerek, üretimde verimin artırılması ve Kafkas arı ırkı gen kaynağının korunması hedeflenmektedir.

Tablo 47 – Ardahan Ballı Bitki Florası ve Kovan Kapasitesi Araştırması Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ardahan Ballı Bitki Florası ve Kovan Kapasitesi Araştırması	Ardahan YDO	01.01.2020 31.12.2020	100.000

f. Kazın Değer Zinciri Analizi:

Kaz, bölgemizde özellikle Kars ve Ardahan illerimizde önemli bir yöresel üründür. Kaz, hem bölge kültüründe, kırsal yaşamında önemli bir yere sahiptir hem de turistik açıdan değerlendirilmektedir. Bölgeye gelen turistlerin hemen hepsi kaz yemeden dönmemektedir. Kaz yetiştiriciliğinin mevcut durumu, kazdan üretilen çeşitli ürünlerin analizi, Türkiye ve dünyada kaz yetiştiriciliği, satış ve pazarlanması, gıda ve tekstil sektörlerindeki yeri, kültürümüzdeki yeri tüm boyutları ile ele alınacak, masabaşı veriler ve saha verileri ile test edilecek, böylece değer zinciri analizi yapılacaktır.

Öncelikle Mart ayında Kafkas Üniversitesi ile işbirliği yapılarak Kaz Çalıştayı düzenlenecektir. Söz konusu çalıştayda kazın kırsal kalkınma açısından önemi, turizm sektörüne katkısı, Kars kazının korunmasına yönelik tedbirler, ihracat potansiyeli, alternatif ürünlerin geliştirilmesi konuları ele alınacaktır. Nisan ayının ilk haftası, 6 kişilik çalışma ekibinde yer alacak olan uzmanlar değer zinciri analizi eğitimi alacaklardır. 4 günlük eğitimin sonrasında Mayıs ayında masabaşı verilerin toplanması kısmı, Haziran ayı itibariyle saha çalışmalarına başlanılarak, Ağustos ayında analizin tamamlanması planlanmaktadır. Eğitimi veren firma tarafından çalışma tamamlanana dek devam edecek olan danışmanlık hizmetini de içerecek şekilde hizmet alımı yapılacaktır. Analizin kış dönemine kalmadan yaz aylarında tamamlanması planlanmaktadır.

Tablo 48 – Kazın Değer Zinciri Analizi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Araştırma, Analiz ve Programlama	Kazın Değer Zinciri Analizi	Kars YDO, Ardahan YDO, ASGEP	06.04.2020 21.08.2020	80.000

3.3.4.2.İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

a. YSOP Yönetim Faaliyetleri

SOP Yönetim Planlarının oluşturulması ve paydaşlarla iletişimin güçlendirilmesi bu yıl özellikle üzerinde durulacak bir husustur.

YSOP kapsamında ilgili paydaşlarla toplantılar, paydaş iletişim faaliyetleri, kurum ziyaretleri, teknik inceleme ziyaretleri ile SOP konusu bağlamında illerde çalıştaylar yapılacaktır. Bu yolla, sonraki yıllar için eylem planları paydaşlarla ortak oluşturulacaktır. Ajans Çalışma Programı içerisinde yer alan faaliyetlere eylem önerisi sunmanın yanı sıra ilgili diğer kurum ve kuruluşlara da kendi çalışma programları için ilgili SOP kapsamında eylem önerileri geliştirilecektir.

Tablo 49– YSOP Yönetim Faaliyetleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	YSOP Yönetim Faaliyetleri	YDO'lar, ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	50.000

3.3.4.3. Kapasite Geliştirme

a. Arıcılık İşletmelerinin İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi

Ardahan'da Arı yetiştiriciliği önemli bir ekonomik faaliyet olup yıllık 650 kadar aktif işletme bulunmakta ve bu işletmelerin 55 bin adet kovanı ve 500 ton yıllık bal üretimi bulunmaktadır. Kovan başına verim yaklaşık olarak 9 kg olup 14 kg Türkiye ortalaması ve 20 kg Dünya ortalamasının oldukça altında kalmaktadır. Sektörde düşük verimin temel nedeni olarak işletmelerin fiziki koşulları, kışlatma kayıpları, arı hastalıkları ve işletmelerin bilinçsiz üretimi ön plana çıkmaktadır. Yapılacak çalışma kapsamında yıl içerisinde 50 adet işletmeye sürekli bir eğitim, teknik destek, ilaçlama ve hastalıklarla mücadele iyi uygulama örneklerinin gösterilmesi ve örnek kovan uygulaması yaptırılacaktır.

Tablo 50 – Arıcılık İşletmelerinin İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Kapasite Geliştirme	Arıcılık İşletmelerinin İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	Ardahan YDO	01.01.2020 31.12.2020	75.000

b. Örnek Üretici Yetiştirme Programı

Bölgemizin her ilinde yaygın şekilde yapılan süt sığırcılığı işletmelerinde süt veriminin artırılmasına yönelik hayvan besleme, koruyucu hekimlik, hayvan refahı, soğuk zincir gibi

konularda eğitim düzenlenecektir. Eğitim sonunda yapılacak sınavda başarılı olanlara sertifika verilecek ve başarılı üreticilere yönelik yurtiçi örnek işletme ziyareti düzenlenecektir.

Tablo 51– Örnek Üretici Yetiştirme Programı Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Kapasite Geliştirme	Örnek Üretici Yetiştirme Programı	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	150.000

c. Gıda İşletmelerinde Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti

Bölgemizde faaliyet gösteren gıda işletmelerinin başta güneş enerjisi olmak üzere alternatif enerji kaynaklarından faydalanma düzeyini artırmak için bölge illerinin tümünde konuya ilişkin eğitimler düzenlenecek, bu alanda yatırım yapmak isteyen işletmelere ticaret ve sanayi odaları üzerinden danışmanlık hizmeti verilecektir.

Tablo 52 – Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Kapasite Geliştirme	Gıda İşletmelerinde Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	150.000

3.3.4.4.Tanıtım ve Yatırım Destek

a. Yöresel Ürün Şenlikleri

TRA2 Bölgesi'nin temel geçim kaynaklarından olan tarım ve hayvancılığın ulusal çapta tanıtımının yapılabilmesi amacıyla Bölgemizde üretilen kaz, peynir, bal, kayısı ve elma gibi

yöresel ürünlere yönelik şenliklerin Bölge illerinde yapılması planlanmaktadır. Yapılması planlanan etkinlikler:

- *Yöresel Peynirler Kars Buluşması* Etkinliğe tüm Türkiye’den peynir üreticileri davet edilecek, hem onların hem de Bölge üreticilerinin ürünleri sergilenecektir. Bu sayede yöresel ürün potansiyelinin ve çeşitlerinin gelecek nesillere ulaştırılması, topluma tanıtılması ve yöresel ürün çeşitliliğine yönelik farkındalığın artırılması hedeflenmektedir.
- *Ardahan 20. Ulusal Kültür ve Bal Festivali*: Ardahan ilinde arıcılık büyükbaş hayvancılıktan sonra en önemli geçim kaynağı olarak görülmektedir. Kafkas Arı Irkına ev sahipliği yapan Ardahan, balı en doğal haliyle üretmektedir. 2017 yılında Ardahan Çiçek Balı Coğrafi İşaretinin alınmasının ardından Türkiye genelinde tanınırlığı ve bilinirliği artmıştır. Ardahan Çiçek Balı için 2000 yılından itibaren her yıl Ağustos ayında “Ardahan Ulusal Kültür ve Bal Festivali” düzenlenmektedir. Kültür ve Bal Festivali Organizasyonu kapsamında Ardahan Belediyesi, Kafkas Arısı Üretim Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğü ve Ardahan Arı Yetiştiricileri Birliği ile “Ardahan Arıcılık Sektörü ve Arı Ürünleri” sempozyumu düzenlenecektir. Sempozyum kapsamında gastronomi, arı ürünleri, apiterapi, arı hastalıkları vb. konular üzerine sektör paydaşları, yerel basın ve ulusal basın temsilcileri katılımı ile bilgilendirme, tanıtım ve farkındalık yaratma etkinlikleri düzenlenecektir.
- *Doğa Dostu Kent Posof Yöresel Ürünler Tanıtım Organizasyonu*: Ardahan el değmemiş, temiz doğası ve geleneksel üretim yöntemleri ile yöresel gıda ürünleri alanında yüksek potansiyele sahiptir. Günümüzde doğal üretime ve yöresel ürünlere ilgi oldukça yüksektir. Ancak Ardahan yöresel ürünlerinin tanıtım ve pazarlanması noktasında yetersizlik bulunmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında etkili olan sebepler arasında işletmelerin teknik ve mali kapasitelerinin yetersizliği ile üretim ve pazarlama gibi konularda işbirliğinin eksik olması gösterilebilir. Bu nedenle Ardahan’da üretim ve ticaretin en önemli paydaşı olan Ardahan Ticaret ve Sanayi Odası ile işbirliği içerisinde, önde gelen ulusal kanallarımızda Ardahan’ın yöresel ürünlerinin tanıtımı yapılacaktır. Bu faaliyet ile Ardahan’ın yöresel ürünlerine yönelik talebin artırılıp Bölgeye katma değer olarak dönmesi hedeflenmektedir. Katılım sağlanacak programda yöresel ürünlerin yanında Ardahan mutfağının da tanıtımı

yapılarak gastronomi alanında ilin turizm potansiyeline katkı sunulması beklenmektedir.

- *Iğdır Kayısı Festivali:* Iğdır’da meyve üretim miktarları göz önünde bulundurulduğunda 42.019 ton ile kayısı birinci sırada gelmektedir ve il ekonomisine büyük katkı sunmaktadır. Üretim miktarının yanı sıra lezzeti ile de farklılaşan Iğdır kayısı 2018 yılı sonunda coğrafi işaret tescili almaya hak kazanmıştır. Iğdır kayısı mikroklima özellik taşıyan bir bölgede yetiştiği için kayısı ürününün yetiştiği diğer bölgelerimizde olumsuz iklim şartları (don, fazla yağış, kuraklık gibi) dolayısıyla yurt içi üretimde düşüşlerin yaşandığı dönemlerde imdada yetişmektedir. Ancak tüm bu avantajlara rağmen Iğdır kayısı Türkiye çapında yeni tanınmaya başlamaktadır ve markalaşma ile tanıtım çalışmaları yeterli düzeyde değildir. Bu doğrultuda SERKA, Tarım ve Orman Müdürlüğü, TSO, Iğdır Üniversitesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliğiyle Iğdır’da kayısı festivali tertip edilmesi, festival boyunca kayısıdan yapılan gün kurusu, kayısı marmelatı gibi ürünlerin standlarda sergilenmesi ve çeşitli yarışmalarının düzenlenmesi planlanmaktadır.

Sonuç olarak, tüm bu etkinlikler ile yöresel ürünler konusunda bilinç ve farkındalık düzeyinin yerelde artırılması hedeflenmektedir. Yöresel ürünlerin yerelde farkındalığı artarken tanınırlık ve bilinirlik artırıcı festivaller düzenlenerek sektöre pazarlama açısından katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Tablo 53– Yöresel Ürünler Şenliği Organizasyonu Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yöresel Ürünler Şenlikleri	YDO’lar	01.01.2020 31.12.2020	200.000

b. Yurtiçi ve Yurtdışı Fuarlar, Tanıtım Günleri ve Teknik İnceleme Ziyaretleri

2020 yılında yurtiçinde TRA2 Bölgesi’nin coğrafi işaretli ürünlerinden olan Kars Kaşar Peyniri, Kars Balı, Ardahan Balı, Iğdır Kayısı ile coğrafi işaretli ürün başvurusu yapılan Ağrı Balı gibi yöresel ürünlerin ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtım ve pazarlamasının

yapılması amacıyla, bu ürünleri üreten paydaşlarımızla birlikte ülkemizin çeşitli illerinde düzenlenecek olan gıda fuarlarına katılım sağlanması planlanmaktadır. Bu kapsamda, Antalya’da düzenlenecek olan YÖREX Fuarı’na, İstanbul Peynir Festivali ve Helal Gıda Fuarı’na (Halal Expo) katılım sağlanacaktır. Bu tür etkinlikler vasıtasıyla Bölgedeki yöresel ürün üreticilerinin, birlik temsilcilerinin ve diğer ilgili paydaşların Ajans stantlarından faydalanarak ürünlerin tanıtımını yapmasının yanı sıra iş bağlantıları kurmaları ve sektördeki güncel gelişmeleri takip etmeleri hedeflenmektedir. Fuarlar dışında, Ankara, İstanbul, Bursa gibi büyükşehirlerde TRA2 Bölgesi illeri için düzenlenecek tanıtım günlerine katılım sağlanarak Bölgenin yöresel ürünlerinin tanıtımı yapılacaktır. Ayrıca, gerek görülmesi durumunda, yöresel ürünlerin tanıtım, satış ve pazarlamasının daha sağlıklı yapılabilmesi için yöresel ürün pazarlaması konusunda deneyimli bir veya iki kooperatif, birlik veya şirketin ziyaret edilmesi planlanmaktadır. Mart ayında, Bursa Kahvaltı Festivali’ne katılım sağlanacaktır.

Hinterlandımızda bulunan ihracat yapma potansiyelimiz olan ülkelere teknik inceleme ziyaretleri yapılacaktır. İran, Azerbaycan, Gürcistan, Türkmenistan, Irak’a ziyaret planlanmaktadır.

Tablo 54– YSOP Yurt içi ve Yurt dışı Fuarları, Tanıtım Günleri ve Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Tanıtım ve Yatırım Destek	YSOP Yurtiçi ve Yurtdışı Fuarları, Tanıtım Günleri ve Teknik İnceleme Ziyaretleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	220.000

c. Gıda İşletmelerinde Verimlilik Bilincinin Oluşturulmasına Yönelik Teknik İnceleme Ziyaretleri

Bölgemizde yaygın olarak görülen gıda imalatçılarının üretim süreçlerinde insan kaynağı, enerji, hammadde kullanımı, hatalı ürün oranının azaltılması vb. konularda iyi uygulama örneklerini görmeleri için iki defa yurt içi teknik inceleme ziyareti düzenlenecektir.

Tablo 55– Gıda İşletmelerinde Verimlilik Bilincinin Oluşturulmasına Yönelik Teknik İnceleme Ziyaretleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
İşbirliği ve Koordinasyon Giderleri	Gıda İşletmelerinde Verimlilik Bilincinin Oluşturulmasına Yönelik Teknik İnceleme Ziyaretleri	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	100.000

3.3.4.5. Ajans Destekleri

a. YSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06)

2014-2023 TRA2 Bölge Planı'nda sosyal kalkınma, çevresel sürdürülebilirlik, erişilebilirlik ve rekabet edebilirlik gelişme eksenlerine yönelik altyapı hizmeti sunan kurum ve kuruluşların desteklenmesinin önem arz ettiği tespit edilmiştir. Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06'nın genel amacı; Bölge kış, doğa, kültür turizmi, yöresel ürün üretim altyapısını ve kadın ve gençlerin sosyal donatılara erişim imkânlarını geliştirerek bölgedeki sosyal ve ekonomik refahı artırmaktır. Toplam bütçesi 17.000.000 TL olan Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06) kapsamında 2020 yılında ilk ödemeler için 4.200.000 TL Bütçe ayrılmıştır. TSOP kapsamında 1.500.000 TL, SSOP kapsamında 1.500.000 TL, YSOP kapsamında ise 1.200.000 TL ayrılacaktır.

2014-2023 TRA2 Bölge Planı, Onuncu ve On Birinci Kalkınma Planı, 2020 Yılı Ajans Çalışma Programı, Ajansın Bölgede gerçekleştirmiş olduğu araştırma ve saha çalışmaları ile yapılan çalıştaylar neticesinde elde edilen verilere dayanarak program kapsamında aşağıdaki öncelikler belirlenmiştir:

Öncelik 1: Kadın ve gençlerin sosyal hayata katılımlarını teşvik edecek donatıların geliştirilmesi/iyileştirilmesine, yaşam standartlarının artırılmasına ve istihdam edilebilirliklerini artıracak mekanizmaların oluşturulmasına yönelik projeler

Öncelik 2: Bölgenin kış, doğa ve kültür turizmi değerleri bilinirliğinin artırılmasına ve markalaşmasına katkı sağlayacak kaynak verimliliğine dayanan fiziki ve teknik altyapı projeleri

Öncelik 3: Yöresel ürünlerin katma değerinin artırılması için üretim, tanıtım ve pazarlama altyapılarının iyileştirilmesi ve kaynak verimliliği sağlayan projeler

Tablo 56– YSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı-06 (KÖA-06) Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
---------------	--------------	-----------	--------	----------------------

Ajans Destekleri	YSOP Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı -06 (KÖA-06)	PYB-İDB	01.06.2020 31.12.2020	1.200.000 TL
------------------	--	---------	--------------------------	--------------

b. Kafkas Arı Konağı Güdümlü Projesi

Kafkas Arı Irkının gen merkezine, çok çeşitli bitki ve çiçek örtüsüne sahip olan Ardahan ili için bal en önemli yöresel üründür. Kafkas Arı Konağı Güdümlü Projesi ile ; Bölgemizin ve ülkemizin önemli bir değeri olan Kafkas Arı Irkının gen kaynağının korunması, Ardahan arıcılık sektörünün üretim kapasitesinin ve kalitesinin artırılması, tanıtım ve pazarlama altyapısının geliştirilerek ilin ekonomisine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Proje için 3.000.000 TL bütçe tahsis edilmiş olup 2020 yılında 1.500.000 TL bütçe ayrılması öngörülmüştür.

Tablo 57–YSOP Fizibilite Destek Programı Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	Kafkas Arı Konağı Güdümlü Projesi	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	1.500.000

c. YSOP Fizibilite Destek Programı

Ajans, Bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, Bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, Bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projelerin fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek verecektir. Hedef grubunda kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar yer almaktadır.

Toplamda Fizibilite Destek Programına 2.000.000 TL bütçe ayrılmış olup 650.000 TL'lik kısmı Yöresel SOP kapsamında öncelik verilmek suretiyle verilecektir.

Tablo 58–YSOP Fizibilite Destek Programı Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	YSOP Fizibilite Destek Programı	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	650.000

d. YSOP Teknik Destek Programı

Teknik Destek Programı kapsamında Bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı yaşadıkları konularda destek sağlanması amaçlanmaktadır. Bu faaliyet kapsamında özellikle, Bölgedeki kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, plan, program ve proje hazırlanmasına katkı ve danışmanlık sağlama; uluslararası ilişkiler kurma becerisi kazandırma gibi insan kaynakları ile idari kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik destekler sağlanacaktır. Teknik destek faaliyetlerine ilişkin başvurular mevzuat gereği ikişer aylık dönemler halinde alınacak olup 2020 yılı Teknik Destek Programı için toplam 1.200.000 TL ayrılmış olup YSOP kapsamında 400.000 TL bütçe ayrılmıştır.

Tablo 59–YSOP Teknik Destek Programı Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Destekleri	YSOP Teknik Destek Programı	PYB-İDB	01.01.2020 31.12.2020	400.000

3.3.4.6. Diğler Proje ve Faaliyetler

a. YSOP Proje Atölyesi

Ajans olarak Bölgedeki paydaşlarımızın proje fikri üretme, proje yazma, geliştirme ve uygulama kapasitelerinin artırılmasına yönelik bugüne değin birçok çalışma yapılmıştır. YSOP Proje Atölyesi, Sonuç Odaklı Program konularıyla ilişkili yeni projeler üretmek ve farklı fikirler arasında sinerji oluşturmak amacıyla düzenlenecektir. Sonuç Odaklı Programlarımızı paydaşlarımıza anlatmak, paydaşlarımızı ortak amaç etrafında birleştirmek amacıyla kendilerinin belirttikleri sonuç odaklı program irtibat kişilerinden bir liste oluşturulmuş olup yılda dört defa düzenlenecek olan YSOP Proje Atölyesi etkinliğine katılacakları teyidi alınmıştır. Aynı zamanda bu kişilerden kurumlarının Sonuç Odaklı Programlarımız ile ilişkili faaliyetleri hakkında periyodik olarak bilgi alınabilecektir. YSOP Proje Atölyesinde paydaşlar Sonuç Odaklı Programlar çerçevesindeki proje fikirlerini birbirleriyle paylaşp geliştirme imkanı bulabilecektir. Bunun yanı sıra atölye çalışmasında proje fikirlerini değerlendirebilecekleri hibe ve destek kaynaklarını ajans personeline danışarak öğrenebileceklerdir.

YSOP Proje Atölyesi yöresel ürünler ile ilişkili konularda faaliyet gösteren, bu hususlarda destek veren, proje üretme ve uygulama kapasitesi bulunan her türlü paydaşın katılımına açık olarak tasarlanmıştır. Bölgede bulunan Arıcı Birlikleri, Süt Üretici Birlikleri, Peynir Üreticileri Birlikleri, köy dernekleri, kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili personelleri, yöresel hediyelik eşya yapımı ve satışı ile ilgili kişiler, üniversitelerin ilgili bölümlerinden temsilciler, yöresel ürün üreticilerinden özel sektör temsilcileri YSOP Proje Atölyesi çalışmalarına davet edileceklerdir.

Tablo 60– YSOP Proje Atölyesi Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Diğler Proje ve Faaliyetler	YSOP Proje Atölyesi	ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	1.000

3.3.7. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Faaliyetler 6 aylık dönemler itibariyle belirlenmiştir.

3.3.8. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

YSOP'un uygulanma sürecindeki kurumlar arası ve Ajans içi koordinasyonun sağlanmasından, Serhat Kalkınma Ajansı Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi (ASGEP) sorumludur. ASGEP, YSOP kapsamında kurulacak ve düzenli olarak toplanacak tüm kurul ve komitelerin sekretaryasını yürütecektir.

Ajans içinde YSOP Komisyonu kurulmuştur. YSOP Komisyonu üyeleri ASGEP Birim Başkanı, Ardahan YDO Koordinatörü, Iğdır YDO Koordinatöründen mütevellittir. Ajans Genel Sekreteri, ASGEP Birim Başkanı ve YSOP Komisyonu üyeleri kurulacak tüm kurul ve komitelerin doğal üyesidir. YSOP kapsamında sorumlu ve ilgili kurum / kuruluşlar ile koordinasyon, kurulacak kurul ve komiteler aracılığıyla sağlanacaktır.

SOP kapsamında yer alan bileşenlere ilişkin ilerlemeler, her Yönetim Kurulu Toplantısı'nda "İki Toplantı Arası Faaliyetler" gündem maddesi kapsamında, Yönetim Kurulu üyeleriyle paylaşılacaktır.

3.3.9. İzleme ve Değerlendirme

YSOP Komisyonu;

-YSOP Kapsamında Ajans ve diğer kurumlar tarafından yürütülecek faaliyetlerin çıktılarının izlenmesi ve değerlendirilmesinden,

-YSOP Dönemsel İlerleme Raporlarının ve YSOP Kapanış Raporunun hazırlanmasından sorumludur. Benzer şekilde, YSOP Yönetim Planı'nda gerekli revizyonlar da YSOP Komisyonu koordinasyonunda gerçekleştirilir ve gerektiğinde onaya sunulur.

Serhat Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu dönemsel başkanlığına bağlı olarak sorumlu Vali Yardımcısının başkanlığında, yöresel ürün üretici birlikleri başkanları, Tarım ve Orman İl Müdürleri ve Ajans Genel Sekreterinden oluşan on dört kişilik *YSOP Yönetim Komitesi* oluşturulacaktır. 6 aylık dönemlerde YSOP Yönetim Komitesi Toplantısı yapılarak programın ilerlemesi, varsa yaşanan sıkıntılar ve bunlara dair çözüm önerileri ortaya konacaktır. İl içinden talep edilmesi ve YSOP Yönetim Komitesinin onaylaması durumunda YSOP Yönetim Komitesine yeni üyeler alınacaktır. YSOP Yönetim Komitesi'nin isteği

doğrultusunda YSOP kapsamında işbirliği yapılan kurum ve kuruluşlar da YSOP Yönetim Komitesi toplantısına katılacak ve fikir bildirebileceklerdir.

Aynı zamanda ASGEP, 3 aylık dönemlerde bütün birimlerin katılımıyla Ajans içi koordinasyon toplantıları gerçekleştirecektir. YSOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek Teknik Destek, Fizibilite Desteği, GÜDÜMLÜ Proje Desteği, Mali Destek Programlarının uygulanmasından Program Yönetimi Birimi (PYB), izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB) sorumludur.

4. KURUMSAL FAALİYETLER

4.4.1. Amaç

Genel Amaç: Ajansın SOP'ları yürütme, uygulama, değerlendirme ve izleme süreçlerinde kurumun genel kapasitesini geliştirmek suretiyle daha verimli çalışmasını sağlamak.

Özel Amaç 1: Ajans personelinin SOP hazırlama, yürütme ve değerlendirme metodolojilerine hâkim hale gelmesi amacıyla ihtiyaç duyulan insan kaynakları kapasitesini oluşturmak.

Özel Amaç 2: Ajans fiziki ve teknik altyapısını, çalışma verimini arttıracak doğrultuda geliştirmek.

Özel Amaç 3: Faaliyetlerin etkin yürütülmesi amacıyla, Bölgedeki kamu kurum, kuruluş, üniversite ve STK'lar ile işbirliği geliştirmek.

4.4.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Ajansın hâlihazırda yürüttüğü ve önümüzdeki yıllarda devam edeceği öngörülen çalışmalar değerlendirildiğinde; bölgenin ekonomik ve sosyal açıdan gelişmesini hızlandıracak proje fikirlerinin olgunlaşması ve takibinin sağlanması, bölgeye nitelikli ve sürekli yatırımcıların çekilmesi gibi görevleri yerine getirebilmesi, nitelikli insan kaynakları yapısı ile mümkün olacaktır.

Personelin turizm, yöresel ürünler, ticaret, lojistik sektörleri ile sosyal kalkınma gibi farklı konularda uzmanlaşmasını sağlamak suretiyle yetkinlik gerektiren SOP süreçlerinde görev alması, etkili ve verimli çalışmalarda bulunmasını teminen ihtiyaç duyulan tematik eğitimlerin alınması önem arz etmektedir.

Programların tamamlanmasının ardından yapılacak etki analizi sonuçlarına göre programın ne derecede etkili olduğu, hangi alanlarda verimli sonuçlar elde edildiği ve hangi alanlarda

sorunlar yaşandığı analiz edilerek ortaya çıkarılacak ve bu sonuçlara göre programların uygulama süreçlerinde gerekli görülen yerlerde iyileştirmeler yapılarak sürdürülebilir hale gelmesi sağlanacaktır. Elde edilen veriler ayrıca gelecek yıllarda tasarlanacak yeni programlar için politika belirleme süreçlerinde de önemli rol oynayacaktır.

Mevzuatın yüklemiş olduğu görev ve sorumluluklar dikkate alındığında, Ajansımızın SOP dönüşüm süreci içerisinde başarılı çıktılar elde etmesi, bölgedeki paydaşlarla birlikte çalışması, katalizör görevini üstlenmesi ve bilgi, beceri, inovasyon ve teknoloji kaynaklarını etkin biçimde kullanmasıyla mümkün olacaktır.

4.4.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında 2020 yılında yapılacak faaliyetlere ilişkin çıktılar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 61– Kurumsal Faaliyetler Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İşbirliği ve Koordinasyon	Organize Edilen Kalkınma Kurulu Toplantıları	Kişi	100	Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Kalkınma Kuruluna Katılım Sağlayan Kurul Üyesi Sayısı	Kişi	75	Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Bölgedeki Kurum ve Kuruluşlarla Yapılan Paydaş Toplantıları Sayısı	Adet	20	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Personelin Uzmanlaştığı Alan Sayısı	Adet	10	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Personele Verilen Eğitim Sayısı	Adet	9	Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Eğitim Alan Ajans Personeli	Kişi	25	Faaliyet Raporu
Kapasite	Yeni İstihdam Edilen Personel Sayısı	Kişi	11	Faaliyet Raporu

Geliştirme				Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Ajans'ta Staj Yapan Üniversite Öğrencisi Sayısı	Kişi	2	Faaliyet Raporu

4.4.4. Proje ve Faaliyetler

4.4.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

a. Sonuç Odaklı Programların Geliştirilmesi

Ajans tarafından 2018 Yılı içerisinde 3 adet SOP çalışılması planlanmış olup bunlarla ilgili çalışmalara 2020 yılında da devam edecektir. Bunun yanı sıra 2019 yılında Yöresel Ürünlerin Ticari Değerlerinin Artırılması Sonuç Odaklı Programı eklenmiştir. Bu SOP'lar:

- Kış, Doğa ve Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TSOP)
- Kadın ve Gençlerin Sosyoekonomik Hayata Entegrasyonu Sonuç Odaklı Programı (SSOP)
- Yöresel Ürünlerin Ticari Değerlerinin Artırılması Sonuç Odaklı Programı (YSOP)

Bu toplantılara SOP'larla ilgili tüm paydaşların katılım sağlamasına önem verilecektir. SOP hazırlıkları kapsamında paydaş toplantılarının yapılacağı yerler SOP Komisyonları ve SOP Yönetim Komiteleri ile istişareli planlanacaktır. Bunların dışında SOP'ların bölge içi istişare toplantıları sırasında ortaya çıkacak ve SOP'un geliştirilmesi ve uygulanması aşamasında sorun yaratacağı düşünülen konulara müdahale etmek amacıyla hizmet alımlarının yapılması da değerlendirilecektir.

4.4.4.2. İşbirliği ve Koordinasyon

a.Yönetim Kurulu Organizasyonları

Ajansın karar organı olan Yönetim Kurulu, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunun 10. maddesi doğrultusunda, her ay en az bir kez toplanacaktır. Bir yıl içerisinde 12 kez toplanması planlanan Yönetim Kurulu bu şekilde Ajansın faaliyetlerini daha yakından takip edebilme fırsatı bulacak, karar gerektiren konulara ilişkin kararlar zamanında alınabilecektir.

b.Kalkınma Kurulu Organizasyonları

5449 sayılı Kanun'un 3 ve 8. maddelerine göre oluşturulan Kalkınma Kurulu üyelikleri 15 Ağustos 2016 tarihli ve 2016/9112 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla kaldırılmıştır. Kalkınma Kurulu üyeliklerinin yeniden belirlenerek Kalkınma Kurulunun oluşturulması durumunda, 2020 yılı içerisinde iki defa Kalkınma Kurulu toplantısı düzenlenmesi öngörülmektedir.

c. Diğer Toplantı ve Organizasyonlar

Geçmiş yıllarda Yönetim Kurulunun da katılımıyla İstanbul, Ankara, Bursa gibi iller başta olmak üzere çeşitli illerdeki Bölge işadamlarına yönelik TRA2 Bölgesi'ndeki yatırım teşvik uygulamaları ve Ajans destekleri hakkında bilgilendirme amaçlı ve sektörel odaklı toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıların 2020 yılı ve sonraki yıllarda da organize edilmesi planlanmaktadır. Bölge işadamlarına yönelik toplantı ve organizasyonlar dışında; kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar ve üniversiteler ile işbirliği kapsamında çeşitli çalıştay, konferans, toplantı vb. organizasyonların düzenlenmesi planlanmaktadır.

d. Ajans Personeline Yönelik Toplantılar

Ajans merkez binasında beş çalışma birimi ile bir Yatırım Destek Ofisi bulunmaktadır. Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars Yatırım Destek Ofisi ile birlikte, Ajans Genel Sekreterliği bünyesinde toplam dokuz birim bulunmaktadır ve her birinin yapmış olduğu çalışmalar genel olarak birbirinden farklıdır. Bu birimlerin çalışmalarının takip edilmesi ve birimler arasında koordinasyonun sağlanması ancak belirli aralıklarla bir araya gelme ile mümkün olacaktır. Bu kapsamda, belirli aralıklarla Ajans Merkez personeli ile tüm YDO personelinin katıldığı toplantıların yapılması gerekli görülmüştür. Bu amaçla, Ajans Genel Sekreterinin başkanlığında Birim Başkanları ve YDO Koordinatörleri ile ayda bir, tüm personel ile de 6 ayda bir genel toplantıların düzenleneceği öngörülmüştür.

e. Temsil ve Ağırılama Faaliyetleri

Yönetim Kurulu, Kalkınma Kurulu, toplantılar, çalıştaylar vb. gibi kurumsal organizasyonlar dışında, Genel Sekreterlik makamınca kuruma gelen misafirlerin ağırlanması faaliyetine 2020 yılında ve takip edilen yıllarda da devam edilecektir.

Tablo 62– İşbirliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
2020 Yılı Yönetim Kurulu Toplantıları	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	50.000
2020 Yılı Kalkınma Kurulu Toplantıları	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	1.000
Temsil ve Ağırlama Faaliyetleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	70.000
2020 Yılı Diğer Kurumsal Toplantılar (Kurum, Kuruluş, STK, Üniversite ve Özel Sektöre Yönelik Toplantılar)	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	30.000
2020 Yılı Personel Toplantıları	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	10.000
2020 Yılı Genel Sekreterlik Temsil ve Ağırlama Faaliyetleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	30.000
Toplam			148.000

4.4.4.3. Kapasite Geliştirme

a. Ajans Personelinin Uzmanlaşmasının Sağlanması

Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliğinin 4. maddesinde ajanslarda teknik kapasitesi yüksek, alanında uzmanlaşmış, ulusal ve uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulan niteliklere sahip personelin istihdam edilmesi gerektiği ve insan kaynakları politikasının, Genel Sekreterin görüşü alınarak Yönetim Kurulu tarafından belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yine Personel Yönetmeliğinin 4. maddesinin 3. fıkrasında insan kaynakları politikasının izlenmesi, uygulanması ve geliştirilmesinden Genel Sekreterin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Bu çerçevede insan kaynakları politikasının, ajansların kuruluş mantığının ve gelecekte yükleneceği yeni görevlerin, Serhat Bölgesinin vizyonu çerçevesinde öne çıkan sektörlerin ve bölgenin kendine has niteliklerinin dikkate alınması suretiyle tespit edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, ajansın faaliyetlerini en iyi şekilde yerine getirebilmesi için uygun personelin istihdam edilmesi ve sürekliliğinin sağlanması bu politikanın temel amacını oluşturmaktadır.

Ajans personelinin orta vadeli programlama yaklaşımına uyumu ve Ajansın uzun vadeli sektörel gelişme stratejilerinin uygulanmasında etkin rol alabilmesi için personelin sektörel ve tematik alanlarda uzmanlaşması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, Bölgede öne çıkan turizm, yöresel ürünler, lojistik, sosyal kalkınma ve çevre gibi konularda personellerin uzmanlaşması sağlanacaktır.

Ajans Hizmet İçi Eğitimleri

Ajansımız tarafından Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği'nin 5, 6 ve 19. maddeleri çerçevesinde, 2020 yılı içerisinde insan kaynaklarının bilgi ve becerilerini arttırmak ve Bölge'ye daha iyi hizmet vermesini sağlayacak şekilde teknik kapasitelerini geliştirmek amacıyla bir dizi eğitim gerçekleştirilecektir. Böylece hem yeni personelin Ajansın vizyon ve misyonuna uygun şekilde bilgi sahibi olması hem de tüm personelin bölgesel ve kurumsal gerekliliklere göre uzmanlaşması sağlanacaktır. Eğitim alınacak konular, katılım sağlayacak personel sayısı ve eğitimin öngörülen süresi Ajansın SOP'ları hazırlama, yürütme ve izleme kapasitelerini geliştirme hedefi doğrultusunda belirlenmiş olup, aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 63– Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Eğitim Konusu	Katılım Sağlayacak Personel Sayısı	Eğitimin Süresi
Proje Hazırlama (PCM) Eğitimi	20	3 Gün
Fizibilite Hazırlama Eğitimi	20	3 Gün
Ekonomik ve Sosyal Verilerin Analizi Eğitimi	15	2 Gün

Değer Zinciri Analizi Eğitimi	12	3 Gün
Ekosistem Analizi Eğitimi	15	2 Gün
İleri Düzey Excel Eğitimi	20	3 Gün
Motivasyon ve Stres Yönetimi Eğitimi	50	2 Gün
Sosyal Davranış ve Protokol Kuralları	50	2 Gün
İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi	50	1 Gün
Sosyal Medya Etkin Kullanımı Eğitimi	2	5 Gün
Windows Server 2019 Eğitimi	2	5 Gün
Microsoft Exchange 2019	2	5 Gün
Diğer Eğitimler	20	4 Gün

b. İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler

Ajansımız faaliyete başladığı 2010 yılından 2018 yılı sonuna kadar toplam 10 kez personel alım ilanına çıkarak personel istihdam etmiştir.

Ajansın İnsan Kaynakları Politikası Uygulama Raporu, Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği, personel alımlarına ilişkin 2014/2 Başbakanlık Genelgesi ve meri mevzuat hükümleri çerçevesinde 2017 yılında 10 Uzman, 1 İç Denetçi ve 1 Hukuk Müşaviri istihdam etmek üzere ilana çıkmış ve Aralık 2017 tarihi itibarıyla sonuçlanan sınav neticesinde, 6 uzman personel istihdam edilebilmiştir.

Daha sonra 2018 yılı Nisan Ayında 5 Uzman personel istihdam edilmek üzere yeniden ilana çıkılmış olup, yeterli başvuru alınamamasından dolayı, sözlü yarışma sınavı iptal edilmiş ve sınav yapılmamıştır. 26.10.2017 tarihli 54. Yönetim Kurulu Ek Karar I'de 2018 yılında 10 Uzman, 1 İç denetçi ve 1 Hukuk Müşaviri alım kararı alınmıştır. Beklenen personel alımının 2019 yılında da gerçekleşmemesi durumunda, 10 Uzman, 1 İç Denetçi, 1 Hukuk Müşavirinden oluşan personel alımının 2020 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

c. Personel Performans Yönetim Faaliyetleri

Ajans, 2015 yılı içerisinde Bireysel Performans Değerlendirme Programı temin etmiş ve Bireysel Performans Değerlendirme Yönergesi hazırlamıştır. Yönergede belirtilen kriterler çerçevesinde personel performans değerlendirme süreci, Genel Sekreter, Birim Başkanları, Koordinatörler, Uzmanlar ve Destek Personelinin tümünün katıldığı 360 derecelik bir yöntemle yapılmakta olup söz konusu yazılımın güncellemesi yapılarak 2020 yılında Ajans personelinin performans değerlendirmesi, 6 aylık periyotlarla yapılacaktır. İhtiyaç duyulması halinde bu konuda eğitim ve danışmanlık hizmeti de alınacaktır.

d. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmet Alımı

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında Ajansımızda devam etmekte olan İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekimi hizmet alımı, 2020 yılında da alınmaya devam edecektir.

e. Stajyer Öğrenci Alım Faaliyetleri

2020 yılı içerisinde 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında Ajansımızda staj yapmak isteyen TRA2 Bölgesi illeri üniversitelerinden en fazla 12 üniversite öğrencisinin Ajans Kars merkez hizmet binası ile, Ağrı, Ardahan ve Iğdır YDO'larımızda staj yapmalarına olanak sağlanacaktır. Öğrenci kabul ve staj sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amacıyla, Ajansımızca usul ve esaslarının belirleneceği bir yönerge hazırlanacak olup, staj süreçleri bu yönerge kapsamında yürütülecektir. Staj için 2020 yılı bütçemizde herhangi bir ödenek ayrılmayacak olup, kanun ve hazırlanacak yönerge kapsamında yapılacak zorunlu ödemeler, Ajans personel ödemeleri kaleminden yapılacaktır.

Tablo 64– Kurumsal Faaliyetler

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ajans Personeline Yönelik Eğitim Faaliyetleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	75.000
Personel Ücretleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	4.500.000

İhbar ve Kıdem Tazminatları	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	25.000
Sosyal Haklar	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	750.000
Fazla Mesailer	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	20.000
Ödül ve İkramiyeler	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	1000.000
Diğer Ödemeler	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	145.000
İşsizlik Sigortası Fonuna Ödemeler	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	150.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Ödemeler	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	1.500.000
Yeni Personel İstihdamı	İMİB	01.03.2020 31.12.2020	10.000
Personel Performans Değerlendirmesi	İMİB	01.05.2020 31.12.2020	1.000
Görev Giderleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	20.000
Görev Yollukları	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	200.000
İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Kapsamında Alınacak Hizmet Alımı	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	15.000
İç Kontrol ve Risk Yönetimi Faaliyeti	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	1.000

Toplam			8.412.000 TL
---------------	--	--	-------------------------------

4.4.4.5. Tanıtım ve Yatırım Destek

a. Ajans Tanıtım ve İletişim Faaliyetleri

Ajansın tanıtım ve iletişimine yönelik faaliyetlere bu başlık altında yer verilmiş olup; destek ve faaliyetlerin tanınırlığının artırılması için çeşitli çalışmalar gerçekleştirilecektir. Bu faaliyetlerin başını basın ve halkla ilişkiler faaliyetleri çekmektedir. Bu kapsamda Ajans internet sitesine güncel şekilde haber girişleri yapılmakta, bu haberler Ajansın sosyal paylaşım mecraları üzerinden de yayınlanmaktadır. Ayrıca Ajans faaliyet ve duyuruları yerel ve ulusal basına servis edilmektedir. Bu şekilde Ajans faaliyetleri ile ilgili bilinçlendirme ve görünürlük etkin şekilde sağlanmaktadır. Bu faaliyetlere 2020 yılında da devam edilecektir.

Ajansımız kurumsal kimliğini etkin ve görünür kılmak adına kurumsal nitelikte kırtasiye malzemeleri kullanmaktadır. Ajans birimlerinde ve sahada personelin kullandığı, ayrıca bazı toplantılarda paydaşlara verilmek üzere kalem, defter, notluk gibi ürünlerin standart bir kurumsal kimlik çalışmasına uygun olarak tedarik edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. 2020 yılı içerisinde de bu tür kurumsal nitelikli temel kırtasiye ve promosyon malzemeleri alımı yapılacaktır.

Ajansımızın üç aylık periyodik yayını olan Serhat'ta Gündem dergisinin yayınlarına devam edilecektir. Serhat'ta Gündem dergisi, muhteviyatındaki Yönetim Kurulu üyeleriyle röportaj; Ajanstan, Bölge'den ve projelerden haberler, bölgesel kalkınma alanında yazılan bilimsel yazılar, Bölge'den başarılı KOBİ'lerin ve STK'ların tanıtımları, kırsaldaki sosyoekonomik yaşam koşullarının tasviri ve Bölge'nin turizm değerlerinin tanıtılması göz önünde bulundurulduğunda özgün ve eğitici bir yayın organı olma özelliği taşımaktadır. Kalkınma bilincini artırmaya ve Ajansın faaliyetlerini tanıtmaya önemli katkı sağladığı değerlendirilen derginin yayınına devam edilecektir. Serhat'ta Gündem Dergisi Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki kez yayınlanacaktır.

b. Diğer Proje ve Faaliyetler

1.Tedarik Faaliyetleri

1.1.Gayri Menkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri

2010 yılında Milli Emlak Müdürlüğünden 49 yılına kiralanan ve Kültür Varlıklarını Koruma Kuruluna sunulan restorasyon projesi kapsamında tarihi dokusuna uygun olarak restore edilerek Ajans hizmet binası olarak kullanılmakta olan tescilli bina ile Ağrı, Ardahan ve Iğdır'da bulunan Yatırım Destek Ofislerimizin ufak çaplı bakım ve onarım faaliyetleri öngörülmektedir.

Ayrıca 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanuna istinaden engelli vatandaşlarımızın kamu hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak için Ajans binasının dışarıdan ve içeriden rahat ulaşabilecek bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, tescilli binamıza engellilerin ulaşımını sağlayacak şekilde; restorasyon projesi kapsamında asansör alımı ve montaj işleri, merdivenler, engelli lavabosu vb. işler ile bu kapsamda yapılması gerekli görülen tadilat ve düzenlemeler 2020 yılı içerisinde yapılacaktır.

2.Taşınır Mal Temin Faaliyetleri

Ajans merkez binası ile Yatırım Destek Ofisleri için ofis ekipmanı, bilgisayar ve sarf malzemeleri ile çeşitli kırtasiye ve büro malzemeleri ile çay, su gibi ihtiyaçlar Kalkınma Ajansları Mal, Hizmet ve Yapım İşi Satın Alma Usul ve Esasları çerçevesinde karşılanacaktır.

3.Hizmet Temin Faaliyetleri

Ajans, çalışmalarını 49 yılına Milli Emlak Genel Müdürlüğünden kiraladığı ve 2010 yılı Aralık ayı sonunda taşındığı binasında sürdürmekte olup, bina için 2020 yılında yıllık kira bedeli ödenecektir. Ajansa bağlı Ağrı, Ardahan ve Iğdır illerindeki Yatırım Destek Ofislerinin hizmet vermekte oldukları binaların da yıllık kira bedellerinin ödemeleri yapılacaktır.

Ajans ve Yatırım Destek Ofislerinin enerji, su, telefon, internet kullanımı gibi giderleri, Ajans bütçesinden karşılanacaktır.

2020 yılı Ocak ayında yeniden hizmet satın alma yoluyla, Ajans Merkezi ve YDO Koordinatörlüklerinin gönderileri için tek bir kargo firması ile anlaşma yapılarak gönderilerin daha ekonomik, hızlı ve güvenli bir şekilde adreslerine ulaştırılmaları sağlanacaktır.

Hukuk Müşaviri olmayan Ajansımızda hukuki iş ve işlemler hizmeti, dışardan bir avukattan alınmakta olup bu hizmetin aynı şekilde alınmasına 2020 yılında da devam edilecektir.

3 Ağustos 2009 tarihli 27308 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Kalkınma Ajansları Denetim Yönetmeliğinde belirtildiği şekilde; Ajansın faaliyetleri, hesapları, işlemleri, performansı, yönetim ve kontrol süreç ve yapıları ile risk yönetiminin, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde incelenmesi ve raporlanması amacıyla, Ajansın 1 Ocak – 31 Aralık 2018 dönemi Bağımsız Dış Denetimi, 2020 yılı ilk çeyreğinde gerçekleştirilecektir.

4.Ulaşım Faaliyetleri

Ajans Merkez ve Yatırım Destek Ofislerinin ulaşım ihtiyaçları 2017 yılında 2 (iki) yıllık süre ile hizmet alım (kiralama) yoluyla karşılanmış olup, Kars merkez hizmet binası için 2 binek ve Ağrı, Ardahan ve Iğdır Yatırım Destek Ofisleri için de 1'er binek olmak üzere toplam 5 araç kiralanmıştır. Alınan bu kiralık araç hizmet alımı 2018 yılı sonu itibariyle sonlanacaktı. Ancak süre uzatımı daha ekonomik olacağından 2020 yılında mevcut sözleşme devam edecektir. Bir makam ve dört binek olmak üzere toplam beş aracın kiralanması planlanmıştır. Kiralanacak bu araçlar dışında, 2020 yılı içerisinde yapılacak muhtelif organizasyonlar ve izleme değerlendirme faaliyetleri kapsamında gerek görülmesi durumunda dışardan kısa süreli araç kiralama hizmeti temin edilebilecektir. Ayrıca, Ajans personelinin geçici görev yollukları ve ulaşım harcamaları karşılanacaktır.

5.Görev Giderleri

Ajansımızın 2020 yılı faaliyetleri kapsamında mahkeme masrafları, vergi, resim, harçlar ve diğer yasal görevler ile diğer görev giderleri gibi harcamalarının yıl boyunca devam edeceği öngörülmektedir.

6.Yedek Ödenek

Ajansımız 2020 yılı faaliyetleri kapsamında hali hazırda öngörülemeyen harcamaların karşılanması için yıl boyunca kullanılabilecek ödenek kalemidir.

7.Danışmanlık Faaliyetleri

7.1.Yatırım İmkanları Tanıtım Toplantıları

2020 yılında TRA2 Bölgesi illerinin yatırım imkanlarının tanıtılması amacıyla büyükşehirlerde tanıtım toplantıları düzenlenecektir. Yapımı devam eden büyük projeler

yanında teşvik sisteminin yatırımcılara doğru anlatılması amacıyla düzenlenecek organizasyonlara hem Bölge işadamlarının hem de potansiyel sektörlerde faaliyet gösteren işadamlarının davet edilmesi planlanmaktadır. Bilgilendirme toplantıları dışında işletme/işadamı derneği ziyaretleri yapılması da planlanmaktadır.

7.2. İl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi

Kalkınma Ajansları YDO Yönetmeliğinde ifadesini bulan, taslağı hazır olan ancak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından kılavuzu yayımlanmadığı için henüz hazırlanamayan İl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejilerinin 2020 yılı içinde tamamlanması öngörülmektedir. 3 yıllık bir dönemi kapsayacak olan İl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisinde yer alacak sektörler, yerel paydaşlarla birlikte 2012 yılından beri sahada yürütülmekte olan çalışmalar neticesinde tarım, dış ticaret, turizm, lojistik, yenilenebilir enerji ve sanayi olarak belirlenmiştir. Söz konusu strateji ildeki paydaşların da görüşü alınarak hazırlanacak ve ayrıca İl Yatırım Tanıtım Platformu kurulması için altlık teşkil edecektir.

7.3.Yurtiçi Yatırımcılara Yönelik Yatırım Tanıtım Faaliyeti

TRA2 Bölgesi çok fazla göç veren bir bölgedir. Bu nedenle Bölge kütüğüne kayıtlı işadamlarının çoğu İstanbul, Kocaeli, Bursa gibi illerde ikamet etmekte olup, söz konusu illerde yatırım yapmaktadır. 2020 yılında il yatırım tanıtım ve destek stratejileri kapsamında Kars, Ardahan, Ağrı ve Iğdırli işadamlarına yönelik yatırım tanıtım faaliyetleri icra edilecektir. Bu amaçla Bölge illerinden müteşekkil işadamı ve hemşehri dernekleri, OSB'ler ve TSO'lar ile işbirliği yapılacaktır. Öncelikli sektörler kapsamında yatırım fırsatları sunulacak ve KOSGEB, TKDK, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi teşvik ve destek veren kurumlar hakkında bilgi verilecektir. Bunun dışında YDO'lara müracaat eden ve devlet destekleri konusunda bilgi almak isteyenlere de aynı çerçevede gerekli bilgilendirmeler yapılacaktır.

7.4. Yatırım Teşvik Belgesi İşlemleri

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve YDO Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yatırım teşvik belgesi takibi, ekspertizi ve tamamlama vizesi işlemleri YDO'lar üzerinden gerçekleştirilecektir. Bunun dışında teşvik belgesi danışmanlık faaliyetleri de yürütülecektir.

Bilgilendirme ve danışmanlık yapma neticesinde ilgili kişi veya kuruluşlar konusuna göre KOSGEB, TKDK, Tarım ve Orman İl Müdürlüğü gibi diğer destek sağlayan kurumlara yönlendirilecektir.

7.5.Yurtdışı Heyet Organizasyonları

TRA2 Bölgesi'ndeki 4 ilin de sınırda yer alması ve ulusal pazarlara uzak olması komşu ülkelerle dış ticaret yapmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede 2020 yılında Bölgedeki işadamlarının komşu ülkeler olan İran, Gürcistan ve Azerbaycan'a götürülmesi yoluyla ikili iş forumlarının gerçekleştirilmesi, benzer sektörde faaliyet gösteren işadamlarının birbirlerini tanıması, bölgenin ihracatının artırılması sağlanacaktır. Sektörler belirlenirken ildeki üreticiler, o illerin en fazla ihracatının yapıldığı ürünleri satanlar, devlet desteklerinden aktif olarak yararlananlar ve kurumsal kapasite olarak ihracatı gerçekleştirebilecek olanlar seçilecektir.

Tablo 65– Danışmanlık Faaliyetleri Bütçesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Yatırım İmkanları Tanıtım Toplantıları	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	50.000
İl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejileri Çalışması	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	10.000
Yurtiçi Yatırımcılara Yönelik Yatırım Tanıtım Faaliyetleri	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	1.000
Yatırım Teşvik Belgesi İşlemleri	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	5.000
Toplam			66.000 TL

Tablo 66– Diğer Proje ve Faaliyetler Bütçesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	60.000
Tefrişat ve Demirbaş Giderleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	220.000
Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımı (Kırtasiye, Bilgi İşlem Malzemeleri vb.)	İMİB-THİB	01.01.2020 31.12.2020	50.000
Diğer Tüketim Malzemeleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	30.000
Ajans Merkez Binasının ve YDO Koordinatörlüklerinin Kira Hizmetleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	250.000
Hizmet Binası ve YDO Koordinatörlüklerinin Elektrik, Su, Doğalgaz Giderleri;	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	150.000
Hizmet Binası ve YDO Koordinatörlüklerinin Telefon İnternet Giderleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	50.000
Kargo ve Posta Hizmeti	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	25.000
Diğer Bakım Onarım Giderleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	30.000
Hukuk Hizmeti Giderleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	50.000
Bağımsız Dış Denetim Hizmeti	İMİB	01.01.2020	8.000

		31.12.2020	
Banka Komisyonları	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	10.000
Kiralık Araçların Giderleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	170.000
Kiralık Araçların Yakıt Giderleri	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	60.000
Diğer Ulaşım Hizmet Alımları	İMİB	01.01.2020 31.12.2020	5.000
Toplam			1.168.000 TL

Tablo 67- Kurumsal Faaliyetler Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2020				2020				2020			
	I. 3 Ay	II. 3 Ay	III. 3 Ay	IV. 3 Ay	I. 3 Ay	II. 3 Ay	III. 3 Ay	IV. 3 Ay	I. 3 Ay	II. 3 Ay	III. 3 Ay	IV. 3 Ay
Sonuç Odaklı Programların Geliştirilmesi	X	X	X	X								
Kamu Yatırım Tekliflerinin Değerlendirilmesi		X	X	X		X	X	X				
Kalkınma Kurulu Organizasyonları		X		X		X		X				
Ajans Personelinin Uzmanlaşmasının Sağlanması	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ajans Hizmet İçi Eğitimleri	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ajans Tanıtım ve İletişim Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Tedarik Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

5. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

5.1. Çıldır Gölü Havzası Yerüstü ve Yeraltı Suyu Kaynakları Koruma Planı ve Özel Hüküm Belirleme Projesi

5.1.1. Amaç

Kars ve Ardahan illeri ile bu illere bağlı yerleşimler için potansiyel içme suyu kaynağı olmakla birlikte başta turizm ve ekolojik açıdan büyük önem arz eden Çıldır Gölü ve havzası ile gölü besleyen su kaynaklarının korunması ve iyileştirilmesi.

5.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Günümüzde, sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin uygulanmasıyla ekonomik ve sosyal gelişme kaydedilirken, doğal kaynakların korunması ve çevre üzerinde oluşan insan baskısının en aza indirilmesi amaçlanmaktadır. Küresel etkileri de olan çevre sorunları, genelde sosyo-ekonomik konularla bağlantılı olarak karşımıza çıkmaktadır. Hava ve su kirliliği, katı ve tehlikeli atık üretimi, iklim değişikliği ve biyolojik çeşitlilik kaybı gibi çevre sorunları siyasi sınırlar tanımamakta ve insanların güvenliği, sağlığı ile üretkenliği, canlı türleri ve gıda güvenliği üzerinde ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. İnsanların geleceğini yakından ilgilendiren bu tehdit nedeniyle çevre sorunlarının incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda çevresel sürdürülebilirlik, bölge için önemli bir gelişme eksenini ortaya çıkarmış olup TRA2 2014-2023 Bölge Planı bütününde çevrenin korunması ve geliştirilmesine yönelik tedbirler mekânsal düzeyde belirlenmiştir.

Çıldır Gölü TRA2 Bölgesi'nin önemli doğal alanlarından biridir. Her bir kaynak ve havzasının genel özelliklerinin, su kalitesini etkileyen kirlenici kaynakların ve su kalitesine dair verilerin bilimsel yöntemlerle tespit edilerek, analiz ve sentezinin yapılması, koruma alanlarının ve bu alanlarda suyun kirlenmesinin önlenmesi amacıyla yapılacak uygulamalar ile hükümlerin belirlenmesi ve uygulanacak planın hangi zaman diliminde, kim tarafından yapılacağına yönelik iş programını da içeren “Çıldır Gölü Havza Koruma Planı ve Özel Hüküm Belirleme Projesi ” hazırlanmalıdır. Veriler elde edilerek, bu veriler ışığında Çıldır Gölü ve Havzasının her türlü kirlilikten korunmasına yönelik su kalitesi modellemesi yapılacak ve neticede söz konusu verilere göre havza için en iyi ve en doğru koruma tedbirlerinden oluşan Özel Hükümler ve Havza Koruma Planı belirlenecektir.

“Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü 2014 yılı Yatırım Programında, 2013K100020 Proje Numaralı, "Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanları Yeniden Değerlendirmesi Projesi" alt projesi olan "Korunan Alanlarda Biyo-Ekolojik Araştırma Projesi" kapsamında "Erzurum, Ardahan, Bayburt, Bingöl, Iğdır, Kars, Ağrı ve Erzincan İlleri Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırması Projesi" başlatmış olup hâlihazırda proje sonuçlanmış görülmektedir. Bu proje sonuçlarına göre bazı bölgelerin doğal statülerinin " Kesin Korunacak Hassas Alan", "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" ve " Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak belirlenmesinin ilke kararları açısından uygun olduğu kararlaştırılmıştır.”

“Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırması Projesi” Özel Hüküm projesinin çoklu çalışma katmanları içerisinde yer alabilecek ve “Özel Hükümlerin” daha isabetli olarak alınmasına katkı sağlayacak bir alt proje olarak değerlendirilebilir.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı değerlendirmesine göre; “Çıldır Gölü, Aras Havzasının en büyük gölü olup 12.459 ha’lık bir alana sahiptir. Deniz seviyesinden 1.959 m yükseklikte olan Göl, 126 km² yüzölçümüne sahiptir. Göl; Gülyüzü, Gölebakan ve Doğruyol köylerinden geçen derelerden beslenip kendisinden ayrılan Çara Deresi ile Arpaçay’a akar. Kontrolsüz ve aşırı avlanma, erozyon ve yüksek besin girdisi Çıldır Gölü için tehdit oluşturmaktadır. Adalardaki insan baskısının artması bu alanları kuluçka için kullanan türleri olumsuz etkilemektedir. “Göl çevresinde oluşan yapılaşmalar baskı unsurudur.” denmektedir. Eldeki verilere göre Çıldır gölünün “Özel Hüküm Projesi” kapsamında ele alınması durumunda Göl ve Havzasının daha bütüncül ve çok detaylı bir çalışma ile tüm havza katmanlarını kapsayacak şekilde elde edilen bilimsel veriler Çıldır Gölünün korunması ve sürdürülebilir kullanım alternatiflerinin ortaya konulması bakımından önem arz etmektedir.

5.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Çıldır Gölü Havzası Yerüstü ve Yeraltı Suyu Kaynakları Koruma Planı ve Özel Hüküm Belirlenmesi yapılacaktır. Bunun için 760 takvim günü gereklidir. Özel Hüküm Projelerinde genel olarak aşağıdaki konu başlıkları çalışılmaktadır veya mevcut çalışmalardan yararlanılarak değerlendirilmektedir:

- a) Havza ve Alt Havza Sınırları,
- b) Topoğrafik Harita

- c) Arazi Kullanım Haritası
- d) Jeoloji Haritası
- e) Hidrojeoloji Haritası
- f) Mevcut erozyon bölgeleri ve erozyona hassas bölgeler
- g) Yaban hayatı ve yaşama ortamları
- ğ) Sulak alan kapsamındaki alanlar
- h) Tarım alanları
- ı) Orman alanları
- i) Rekreasyon alanları
- k) Turizm alanları
- l) Askeri alanlar
- m) İdari sınırlar
- n) İmar planlı alanlar,
- o) Yerleşim ve gelişme alanları,
- ö) Sanayi alanları
- p) Altyapı,
- r) Ulaşım
- s) Maden ve Tabii Malzeme ocakları (mevcut, metruk ve henüz ruhsatlandırılmamış muhtemel rezerv alanları)
- ş) Katı atık depolama alanları
- t) Çevresel alt yapı tesisleri
- u) İçme suyu arıtma tesisleri
- ü) Özel yasalarla tanımlanmış ve sınırlanmış tüm alanları (Sit alanları, milli parklar, özel çevre koruma alanları, vb.)
- v) Akiferler, kaynaklar (pınar, memba, göze), kuyular, yeraltı suyu akım yönü, dereler,

numune alma noktaları,

y) Hidromorfolojik yapılar

5.1.4.Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Çalışma sonuçları Ardahan İli ve Kars İli ilgili paydaşları ile paylaşılacaktır. Çalışma TÜBİTAK ile işbirliği halinde yürütülecektir. Nihai rapor 2020 yılı Ekim ayında sunularak çalışma sonlandırılacaktır.

5.1.5. İzleme ve Değerlendirme

Rapor, ekte yer alan teknik şartnameye göre TÜBİTAK tarafından hazırlanacaktır. Raporun taslakları ilgili paydaşların görüş ve önerilerine sunulacak ve rapor yerelde Çıldır Gölü Havzasına ilişkin teknik bilgi ve donanımı olan kurum temsilcilerinden (Kars ve Ardahan İl Özel İdarelerinden birer temsilci, illerin Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerinden birer temsilci, illerin Tarım ve Orman Müdürlüklerinden birer kişi, Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğünden bir temsilci) oluşan bir komisyon tarafından değerlendirilecek, üç ayda bir yapılan toplantılarda çalışma takip edilecektir. Bu komisyon, Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi sekretaryasında takip edilecektir.

5.2.Kamu Üniversite Sanayi İş Birliği (KÜSİ) Çalışmaları

5.2.1.Amaç

Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sanayi arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamaktır.

5.2.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

2014-2018 yıllarını kapsayan 10. Kalkınma Planında, Ar-Ge ve inovasyon destekleri miktarlarında artış olduğu belirtilmiş; buna karşın araştırma altyapılarının geliştirilmesi, desteklerin etkinleştirilmesi, teknolojik ürün üretme sürecinin ticarileştirme aşamasının güçlendirilmesi, teknoloji transfer ara yüzlerinin oluşturulması, inovatif girişimciliğin geliştirilmesi ve imalat sanayinde yüksek teknolojilerin payının artırılması gereğinden bahsedilmiştir. Amaç ve hedefler bölümünde ise Ar-Ge ve inovasyon politikasının temel amaçları arasında; inovasyona dayalı bir ekosistem oluşturularak araştırma sonuçlarının ticarileştirilmesi de yer almıştır. Görüleceği üzere, 10. Kalkınma Planı'nda bilim, teknoloji ve

inovasyon bölümü altında KÜSİ'ye vurgu yapılmakta ve KÜSİ'nin geliştirilmesine yönelik politika önerileri sıralanmaktadır. Bu nedenlerden ötürü paydaşlar arasındaki sinerjiyi artırarak bölge ekonomisinde diğer sektörler nazaran daha sınırlı düzeyde faaliyet gösteren sanayinin katma değer içindeki payını artırmak temel gerekçe olarak gösterilebilir.

5.2.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri

KÜSİ Kurullarında alınan tavsiye kararları çerçevesinde kurulca tespit edilen alanlara yönelik olarak ilgili kurumlarla işbirliği halinde toplantılar, saha ziyaretleri ve teknik geziler yapılacaktır.

Sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda proje atölyelerinde verilen eğitim sayesinde istihdam sağlanacaktır. KÜSİ bünyesinde üniversitenin akademisyen profili incelenecek proje oluşturma ve uygulamada firmalara danışmanlık hizmeti sağlanacaktır.

5.2.4.Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

TRA2 Bölgesi üniversiteleri, Ticaret ve Sanayi Odaları, OSB'ler ve Küçük Sanayi Siteleri ile işbirliği yapılacaktır. Ayrıca kamu sanayi işbirliği kapsamında Bölgede yapılan çalışmalar incelenecektir. İyi uygulama örneklerine teknik gezi düzenlenerek işbirliği alanları masaya yatırılacaktır.

5.2.5.İzleme ve Değerlendirme

KÜSİ toplantıları vasıtasıyla yapılan faaliyetler illerdeki paydaşlarla değerlendirilecek ve ileriki yıllar için yol haritası oluşturulacaktır.

5.3. Yalın Üretim Eğitimi

5.3.1.Amaç

Bölgemizde imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelere yalın üretimi tanıtmak ve bu üretim sisteminin sağladığı avantajları anlatmak için bölgenin her ilinde eğitim düzenlenecektir.

5.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Kalkınma Ajansları 2020 Yılı teması olarak belirlenen “Kaynak Verimliliği” kapsamında bu eğitimin verilmesi kararlaştırılmıştır.

5.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Verilecek eğitim sonucunda işletmelerin Yalın Üretim konusunda farkındalıklarının oluşturulması beklenmektedir.

5.3.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

TRA2 Bölgesi üniversiteleri, Ticaret ve Sanayi Odaları, OSB’ler ve Küçük Sanayi Siteleri ile işbirliği yapılacaktır.

5.3.5. İzleme ve Değerlendirme

Eğitimler tamamlandıktan sonra sonuçları değerlendirilecektir.

5.4. Kafkas Masası Çalışmaları

5.4.1. Amaç

Bölgemiz Kafkasya coğrafyasına komşudur. Güney Kafkasya’da yer alan Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan bölgemize komşu ülkelerdir. Sınır bölge olması sebebiyle Kafkas ülkeleri ile ortak tarihi ve kültürel bağlarımız olmasının yanında ticari ve ekonomik ilişkilerimiz bulunmaktadır. Bölgemizde Kafkas coğrafyası kökenli halklar yoğunlukla yaşamaktadır. İlişkilerin geliştirilmesi ve sürdürülebilmesi için kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kafkas Masası Çalışmaları kapsamında coğrafya hakkında kapsamlı bilgi birikimi sağlanacak olup ikili ve çoklu uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi için girişimlerde bulunulacaktır.

5.4.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Kafkasya, Karadeniz ile Hazar Denizi arasındaki dağlık bölgeyi ifade eder. Karadeniz ile Azak Denizi’nin doğu kesimini ayıran Anapa Yarımadasından başlayarak Hazar Denizi kıyısındaki Apşeron Yarımadasına ulaşan Büyük Kafkas Dağları’nı ve iki yanında uzanan toprakları kapsar. Bölgenin adı da söz konusu sıradağlardan gelir. Güney Kafkasya (Transkafkasya), Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan’ın bulunduğu coğrafyayı ifade eder. Kuzey Kafkasya, Rusya Federasyonu’na bağlı Dağıstan, Kalmuk, Karaçay-Çerkez, İnguş, Balkar, Kuzey Osetya ve Çeçenistan’ı kapsamaktadır. Bölgemiz sınırında yer alan ülkeler (Azerbaycan, İran, Gürcistan) Kafkasya coğrafyasına dahildir.

5.4.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Kafkas Masası Çalışmaları kapsamında coğrafya hakkında kapsamlı bilgi birikimi sağlanacak olup ikili ve çoklu uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi için girişimlerde bulunulacaktır. 2020 yılı Kafkas Masası Çalışmaları hazırlıklarının yapılacağı bir dönem olarak planlanmıştır.

Kafkas Masası Çalışmaları kapsamında YDO personeli tarafından bu yıl ülke raporları (Azerbaycan, İran, Gürcistan) çıkarılacaktır. Ülke raporları bu ülkelere ihracatımızın artırılması amacıyla dönük olarak hazırlanacaktır.

Ticaret Odalarının temsilcileri ile özellikle komşu ülkelere ihracatın artırılmasına yönelik eğitim programı oluşturulacak olup YDO Personeli ve TSO temsilcilerinin katılım sağlaması düşünülmektedir. Eğitimin amacı, İhracatçı KOBİ'lerin ve ihracat yapma perspektifi olan şirketlerin faaliyetlerini sistematik bir baza oturtmak, işin başından büyüyecek, sağlıklı bir ihracat yapısının temellerini kurmak ve bunu yaparken Devletimizin ihracatçılarımıza sunduğu imkânlardan akılcı ve etkin yararlanabilmelerini uygulamalar ile destekleyerek, iş hayatına taşınabilecek şekilde sistematik bir hale getirmeye odaklanılmaktadır.

İkili ve çoklu ilişkilerin gelişmesi bakımından ticari heyet ziyaretleri gerçekleştirilecektir. Bunların yanı sıra sosyal ilişkiler geliştirilmesine de çalışılmaktadır. Fuar organizasyonlarına katılım gerçekleştirilecektir. Turizme yönelik olarak acenteler ile görüşülecektir. Ayrıca bölgesel tanıtım organizasyonları kapsamında komşu ülkelerimizden temsilciler ile Iğdır ilinde Nevruz Etkinliği düzenlenecektir. Bu türden organizasyonlar Kafkas Masası Çalışmaları'na doğrudan katkı sağlayacaktır.

5.4.4.Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Bölgemizdeki Valilikler, Kaymakamlıklar, Ticaret Sanayi Odaları, ticari girişimde bulunmak ihracat yapmak isteyen bölgemiz girişimcileri ile bu faaliyetlerde paydaşlar olarak koordineli çalışma planlanmaktadır.

5.4.5.İzleme ve Değerlendirme

Hazırlık çalışmaları tamamlandıktan sonra önümüzdeki yıllarda Kafkas Masası Çalışmaları için bir merkez kurulması gündeme gelebilecektir.

5.5 Jeotermal Enerji ve Güneş Enerjisi Fizibilite Çalışması

5.5.1.Amaç

Bölgemizin Jeotermal enerji ve güneş enerjisi potansiyelini kullanabilmesi için bir fizibilite raporu ortaya koymak.

5.5.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Ağrı ili Diyadin ilçesinde jeotermal kaynaklar mevcuttur. Bu kaynaklar, seracılık ve termal turizm açısından ilçede değerlendirilmektedir. Aynı şekilde Ağrı ili merkezinde de böyle bir kaynak olduğu tespit edilmiş olup bu kaynağın özellikle seracılık bakımından güneş enerjisi ile birlikte kullanımının fizibilitesinin hazırlanması gerekmektedir. Fizibilite raporu sonuçlarına göre projeler geliştirilerek girişimler ortaya çıkacaktır.

5.5.3.Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Yapılacak fizibilite çalışmasıyla bu enerji kaynaklarının bölgemizde kullanılabilirliğine dair bir rapor ortaya konacak olup muhtemel yatırımlar için altyapı oluşturulacaktır. Fizibilitenin hizmet alımı yöntemiyle yaptırılması planlanmaktadır.

5.6. Özel Sektör Yatırım Konuları İçin Ön Fizibilite Çalışmaları

5.6.1. Amaç

Hurma Paketleme ve Üretim Tesisi, Gürbulak Global Alışveriş Merkezi, Iğdır İplik Fabrikası ve Iğdır Kayısısı Katma Değer Kazandırma kapsamında hizmet alımı yöntemiyle ön fizibilite raporları hazırlanacaktır.

5.6.2.Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Bölgeye yatırım çekmek, yatırım promosyon faaliyetlerini daha etkili yürütmek, yatırımcıları proje bazlı desteklere doğru yönlendirmek, bölgelerdeki yatırım ortamına ve istihdama olumlu etkiler oluşturmak üzere ön fizibilite çalışmaları yapılması önemli görülmektedir. Belirtilen ön fizibilite konuları Bakanlığa sunularak uygun görülenlerdir.

5.6.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

İllerin, fizibilite havuzunda yer alan proje stokunu artırmak suretiyle yatırım fırsatı olabilecek ve özel sektör yatırımcılarının ilgisini çekebilecek ön fizibiliteler hazırlanacaktır.

5.6.4. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Ortaya çıkan çalışmalar ile TRA2 Bölgesi'nde yatırım yapmak isteyen yatırımcılara bilgi sağlanacaktır. Bu kapsamda ilgili fizibilite konusuna göre diğer kamu kurum kuruluşları ile işbirliği ve bilgi akışı yapılacaktır. Fizibilite konularına baktığımızda çalışma esnasında Tarım ve Orman Müdürlüğü, Sağlık İl Müdürlüğü, Gürbulak Gümrük Müdürlüğü, Ağrı Ticaret İl Müdürlüğü, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ile işbirliği yapılacaktır.

5.6.5. İzleme ve Değerlendirme

Firma seçiminde daha önceden benzer işler yapmış firmaların seçilmesine dikkat edilecektir. Hazırlanan fizibiliteler Ajansımız içerisinde kurulacak bir değerlendirme ve izleme komisyonu tarafından kontrol edilecektir.

Tablo 68- Yerel Kalkınma Fırsatları Faaliyetleri ve Bütçeleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Çıldır Gölü Havzası Yerüstü ve Yeraltı Suyu Kaynakları Koruma Planı ve Özel Hüküm Belirleme Projesi	ASGEP	01.01.2020 31.12.2020	575.000
Kamu Üniversite Sanayi İşbirliği Çalışmaları (KÜSİ)	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	5.000
Yalın Üretim Eğitimi	YDO'lar	01.01.2020 31.12.2020	5.000

Kafkas Masası Çalışmaları	YDO'lar	01.01.2020	100.000
		31.12.2020	
Jeotermal Enerji ve Güneş Enerjisi Fizibilitesi	Ağrı YDO	01.01.2020	50.000
		31.12.2020	
Özel Sektör Yatırım Konuları İçin Ön Fizibilite Çalışmaları	YDO'lar	01.01.2020	170.000
		31.12.2020	
Toplam			905.000 TL

Ekler:

- 1) Proje Listesi
- 2) Kaynak Verimliliği Faaliyetleri
- 3) Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı (KÖA-06) Başvuru Rehberi

6. EKLER

6.1. EK 1- PROJE LİSTESİ

Proje Konusu	Sektörü (Tarım, Hayvancılık, Enerji vb.)	Uygulama Yeri (İl, İlçe)	Açıklama (Projenin önemi, neden çalışılması gerektiği izah edilmeli)	Projenin Finansman Yöntemi (Özel sektör öz kaynağı, kamu yatırımı, kamu-özel işbirliği, Uluslararası fon, güdümlü proje, devlet destekleri *)	Tahmini Bütçe
Doğubayazıt Yöresel Ürünler Çarşısı	Turizm	Ağrı- Doğubayazıt	Doğubayazıt ilçesi turistik olarak bölgenin önde gelen destinasyon merkezleri arasında yer almaktadır. Yerli ve yabancı turist verileri ilçenin önemli bir potansiyel teşkil ettiğini göstermektedir. İlçede yöresel ürünlerin sergileneceği alanların olmaması gelen turistlerin ekonomik faaliyetlere katkıda bulunmasının önünde engel teşkil etmektedir. Dolayısıyla ilçeye yapılacak olan çarşı ile ilçede, TRA2 Bölgesi illeri yöresel ürünlerinin (Ağrı Balı, Ağrı Çeçil Peyniri, Sarıkamış obsidyen taşı, Damal bebeği, Kağızman elması vb.) teşhir ve satışına imkân sağlanacaktır.	KÖA-04 kapsamında desteklenen projede Doğubayazıt Köylere Hizmet Götürme Birliği başvuru sahibidir ve projenin ortağı veya iştirakçisi bulunmamaktadır.	Bütçe: 1.769.000,00 TL - Başvuru Sahibi Mali Katkısı: 458.102,42 - Bu Başvuruda Talep Edilen Destek Miktarı: 1.310.897,58

Ağrı Günübirlik JeotermalTesis	Sağlık	Ağrı- Merkez	Ağrı Valiliği, Ağrı İl Özel İdaresi ve Maden Teknik Arama (MTA) Genel Müdürlüğü ile birlikte imzalanan protokol gereği yapılan jeotermal su sondaj çalışmaları sonucunda, bin 500 metre derinlikte, 38 lt/sn debi ve 48 derece sıcaklıkta termal su bulunmuştur. Şehir Merkezine 3 km uzaklıkta Ahmed-i Havalimanının karşısında bulunan 800 dönümlük arazi içerisinde gerçekleşen sondaj çalışmaları neticesinde bulunan jeotermal kaynak suyunun yapılacak günübirlik tesis ve çevre/altyapı düzenlemesi ile Ağrı'nın başta turizm, sosyal ve ekonomik alanları olmak üzere ilin kalkınmasına önemli katkı sağlaması hedeflenmektedir.	• KÖA-04 kapsamında desteklenen projede Ağrı İl Özel İdaresi başvuru sahibidir ve projenin ortağı veya iştirakçisi bulunmamaktadır. •	Bütçe: 4.770.000,00 TL • Başvuru Sahibi Mali Katkısı: 3.270.000,00 • Bu Başvuruda Talep Edilen Destek Miktarı: 1.500.000,00
Taşlıçay Deresi Rekreasyon Alanı Projesi	DKH	Ağrı - Merkez	1. Ağrı ilinde eğlence ve dinlence alanlarının önemli düzeyde eksik olması, 2. Ağrı kent merkezinde yeşil alan eksikliğinin belirginliği, 3. Başta kadın ve çocuklar olmak üzere şehir merkezinde yaşayanların yaz aylarında vakit geçirebilecekleri alanların bulunmaması, 4. Kentte özellikle lise çağındaki gençlerin sosyalleşebilecekleri alanların bulunmamasıdır.	• KÖA-04 kapsamında desteklenen projede Ağrı Belediyesi başvuru sahibidir ve projenin ortağı veya iştirakçisi bulunmamaktadır.	Bütçe: 2.588.482,75 • Başvuru Sahibi Mali Katkısı: 1.115.791,86 TL • Bu Başvuruda Talep Edilen

					Destek Miktarı: 1.472.690,89
Küpkıran Kayak Merkezi Kızak Pisti Projesi	Turizm	Ağrı- Merkez	1. Mevcut kızak pisti hem çok kısa hem de kızıağın kayması için gereken irtifaya sahip olmadığı için piste yürünerek çıkılabilmektedir. Bu hem zahmetli hem de yorucu olmakla beraber pist güvenliğini tehlikeye sokmaktadır. Olası kazalar ile genelde çocukların bulunduğu pistte yaralanma riski mevcuttur. 2. Acemiler tarafından kullanılan pist için de herhangi bir irtifa kazandırıcı aksam bulunmamaktadır. Bu durum acemilerin kayak öğrenme süresini artırmakta ve irtifa kazanmak için yukarı doğru yürüyen acemiler yorulmaktadır.		Yaklaşık Bütçe: 1.500.000 TL
Hünerli Eller Çarşısı	Turizm	Ağrı- Merkez	Ağrı Merkez’de kadınların ürettikleri ürünleri sergileyip satabilecekleri bir pazar bulunmamaktadır. Dolayısıyla ilin yöresel ürün potansiyelinin ortaya konulmasında		Yaklaşık Bütçe: 2. 500.000 TL

			önemli sorunlar yaşanmaktadır. Kadınların el emeği ürünlerini sergileyip satacakları çarşı bu sorunun çözülmesi düşünülmektedir. Yapılacak olan çarşı ile TRA2 Bölgesi illeri yöresel ürünlerinin (Ağrı Balı, Ağrı çeçil peyniri, Sarıkamış obsidiyen taşı, Damal bebeği, Kağızman elması vb.) teşhir ve satışına imkân sağlanacaktır		
Ardahan Kalesi-Kura Nehri-Aziziye Kışlası Turizm Altyapısı Geliştirme Projesi	Turizm	Ardahan-Merkez	1. Ardahan Kalesinin ve Aziziye kışlası içerisindeki tarihi yapıların zaman içerisinde yıkılmaya yüz tutması, 2. Ardahan Kalesi, Kura Nehri ve Aziziye kışlası alanının gerek turizm potansiyeli gerekse sosyal yaşam alanı olarak şehrin en stratejik noktası olması, 3. Ardahan ilinde az sayıda olan ve yok olma tehlikesi geçiren Baltık mimari varlıklarını ortaya çıkarmak, 4. Ardahan il merkezinde turizm sektöründe yapılabilecek aktivite sayısının az olması, 5. Ardahan il merkezinde ilde		Yaklaşık Bütçe: 50.000.000 TL

			yaşayanlara sunulan sosyal alan ve aktivite sayısının az olması,		
Yalnızçam Büyüyor Projesi	Turizm	Ardahan-Yalnızçam	1. Yalnızçam Kayak Merkezinde kayak sporcularının malzeme kiralayarak dinlenip yemek yiyebilecekleri nitelikli bir tesis bulunmaması, 2. Yalnızçam Kayak Merkezinin gerek turizm potansiyeli gerekse sosyal yaşam alanı olarak önemli bir destinasyon olması, 3. Ardahan ilinde yaşayanlara sunulan sosyal alan ve aktivite sayısının az olmasıdır.	KÖA-04 kapsamında desteklenen projede Ardahan İl Özel İdaresi başvuru sahibi iken Ardahan Valiliği proje ortağıdır.	Bütçe: 1.844.120,38 • Başvuru Sahibi Mali Katkısı: 662.065,11 TL'dir. • Bu Başvuruda Talep Edilen Destek Miktarı: 1.182.055,27 TL'dir.
Bilim ve Yaşam Akademisi: Ardahanlı Gençler ve Kadınlar Yarınları Hazırlanıyor	Eğitim	Ardahan-Merkez	1. Ardahan ilinin lise ve üniversite sınavı başarılarının düşük olması, 2. Ardahan'da uygulamaya ve deneye dayalı çocuklara ve gençlere vizyon katacak bir eğitim yerinin bulunmaması,	KÖA-04 kapsamında desteklenen projede Ardahan Üniversitesi başvuru sahibi iken Ardahan İl Milli Eğitim Müdürlüğü proje ortağıdır.	Bütçe: 1.299.919,82 TL'dir. • Başvuru Sahibi Mali Katkısı: 324.979,96 TL'dir.

Projesi			- İlin göç verme nedenleri arasında verilen eğitim niteliğinin önemli bir sorun olarak görülmesi, - İlde bulunan mevcut eğitim kurumlarının altyapı ve nitelikli personel eksikliklerinin bulunması, - Kadın ve gençlerde mesleki yeterlilik eksikliklerinin bulunmasıdır.		Bu Başvuruda Talep Edilen Destek Miktarı: 974.939,86 TL'dir.
Kafkas Arı Konağı	Tarım	Ardahan-Merkez	- Ardahan Arıcılık sektörünün ve arı ürünlerinin tanıtımının yapılacağı bir merkezin bulunmaması, - Geleneksek üretim yapan işletmeleri eğitip, verim eksikliği ve üretim kayıplarını en aza indirmek, - Mevcut bal paketleme tesisi, bal analiz laboratuvarı ve eğitim merkezinin ihtiyaca cevap vermemesi, - Ardahan'ın Dünyadaki önemli arı ırklarından bir olan Kafkas Arı Irkının gen merkezinin olması		Yaklaşık Bütçe: 3.000.000 TL

			5. Arıcılık işletmelerinde ortak iş yapma kültürü ve sermaye eksikliği nedeniyle böyle bir merkez oluşturulamamasıdır.		
Ardahan Atlı Sporlar Merkezi	DKH	Ardahan-Merkez	1. Ardahan'ın önemli bir kültürel mirası olan rahvan at biniciliğinin unutulmaya yüz tutması, 2. Ardahan il merkezinde turizm sektöründe yapılabilecek aktivite sayısının az olması, 3. Ardahan'da yaşayanlara sunulan sosyal alan ve aktivite sayısının az olmasıdır.		Yaklaşık Bütçe: 3.000.000 TL
Çıldır Gölü Turizm Altyapısı Projesi	Turizm	Ardahan-Çıldır	1. Çıldır Gölü'nde turizm faaliyetlerinin düzenli ve planlı yapılmaması, 2. Çıldır Gölü'nde turizm ve sosyal altyapı hizmetlerinin sınırlı olması 3. Çıldır Gölü'nde turizm ve sosyal		Yaklaşık Bütçe: 2.000.000 TL

			aktivitelerin sınırlı olması 4. Çıldır Gölü'nde gelir getirici aktivitelerinin sınırlı olması 5. Çıldır Gölü Ardahan kısmına gelen turist sayısının daha az olmasıdır.		
Göle Millet Bahçesi ve Millet Kiraathanesi Projesi	DKH	Ardahan-Göle	1. Ardahan'ın en büyük ilçesi olan Göle'de vatandaşlara yönelik sosyal alanların yetersizliği, 2. Göle ilçesinde özellikle kış mevsim şartlarının ağır geçmesi, 3. Göle ilçesinde sağlanan sosyal aktivitelerin sınırlı olması, 4. Vatandaşların vakitlerinin geçirdikleri kahvehanelerin fiziki koşullarının oldukça kötü olması ve kahvehanelerde insanların kişisel gelişimine katkı sağlayacak faaliyetlerin bulunmaması, 5. Kadının sosyal hayata katılımının fiziki altyapı yetersizliği nedeniyle sınırlı olmasıdır.		Yaklaşık Bütçe: 3.000.000 TL

Sugöze Termal Sosyal Alan Projesi	Sağlık	Ardahan-Merkez	1. Ardahan il merkezinde vatandaşa yönelik sosyal alanların yetersizliği, 2. İlde yapılan sosyal aktivitelerin sınırlı olması, 3. Alanda çıkan termal suyun değerlendirilmemesi, 4. Kadının sosyal hayata katılımının fiziki altyapı yetersizliği nedeniyle sınırlı olması, 5. İlde kış mevsiminin ağır geçmesi nedeniyle sosyal faaliyetlerin yapılabileceği kapalı alan ihtiyacının olmasıdır.		6.000.000 TL
Hanak Gençlik Parkı Projesi	DKH	Ardahan-Hanak	1. Hanak ilçesinde vatandaşa yönelik sosyal alanların yetersizliği, 2. İlçede sağlanan sosyal aktivitelerin sınırlı olması, 3. Vatandaşların vakitlerini geçirdikleri kahvehanelerin fiziki		Yaklaşık Bütçe: 4.000.000 TL

			koşullarının oldukça kötü olması ve kahvehanelerde insanların kişisel gelişimine katkı sağlayacak faaliyetlerin bulunmaması, 4. Kadının sosyal hayata katılımının fiziki altyapı yetersizliği nedeniyle sınırlı olması, 5. İlçe genelinde özellikle kış mevsim şartlarının ağır geçmesidir.		
Posof Çayı Mesire Alanı Projesi	DKH	Ardahan-Posof	1. Posof ilçe merkezinde ilçenin dağ yamacında kurulu olması nedeniyle uygun alan bulunmaması, 2. İlçesinde vatandaşlara yönelik sosyal alanların yetersizliği, 3. İlçede sağlanan sosyal aktivitelerin sınırlı olması, 4. Kadının sosyal hayata katılımının fiziki altyapı yetersizliği nedeniyle sınırlı olmasıdır.	KÖA-04 kapsamında desteklenen projenin başvuru sahibi Posof Belediyesi'dir ve ortağı veya iştirakçisi bulunmamaktadır.	Bütçe: 860.250,00 TL'dir. - Başvuru Sahibi Mali Katkısı: 215.062,50 - Bu Başvuruda Talep Edilen Destek Miktarı: 645.187,50 TL'dir.

Aktaş Gölü'nün Turizme Kazandırılması Projesi	Turizm	Ardahan-Çıldır (Aktaş Gölü)	1. Aktaş Gölünde turizm ve sosyal altyapı hizmetlerinin sınırlı olması 2. Aktaş gölünde turizm ve sosyal aktivitelerinin sınırlı olması 3. Aktaş Gölünde gelir getirici aktivitelerinin sınırlı olması 4. Aktaş Gölü kuş göç yolları üzerinde olması nedeniyle kuş gözlemi için önemli potansiyel barındırması, 5. Aktaş Gölü'nün Aktaş Sınır Kapısı yolu üzerinde olması nedeniyle ziyaretçiler için önemli bir destinasyon olmasıdır.		Yaklaşık Bütçe: 2.000.000 TL
Peynir Altı Suyu İşleme Tesisi	Tarım	Ardahan-Göle	1. Ardahan ilinde ve Göle ilçesinde üretim sezonunda günde 250 ton peynir altı suyu işlenmeden atılması, 2. Ardahan ili genelinde 30 adet, Göle ilçesinde 20 adet olan mandıraların peynir altı suyu atıklarının kanalizasyon şebekesine veya fosseptik çukurlara vererek çevreye zarar vermesi,		Yaklaşık Bütçe: 15.000.000 TL

			3. Süt İşletmeleri Peynir altı suyunun ekonomik değerinden yararlanılamaması, 4. Göle ilçesinde PAS tesisi kurarak süt işletmelerinin burada kümelenmesinin sağlanması gerekliliği, 5. Bölge girişimcilerine vizyon kazandıracak örnek işletmelerin eksikliğidir.		
Biyogaz Üretim Tesisi	Enerji	Ardahan - Göle veya Merkez	1. Ardahan ilinde 350 bin büyükbaş ve 70 bin küçükbaş hayvan varlığı bulunması ve bu varlığın yaklaşık 15 bin işletmede yönetilmesi, 2. İşletmelerin %98'i geleneksel işletmeler olup gübre çukuru bulunmaması, hayvansal atıkları çevreye rastgele depolaması, 3. Çevreye depolanan bu gübrenin insan ve hayvan sağlığına zarar vermesi, çevreyi kirletmesi, 4. Ekonomik bir değer olan hayvan		Yaklaşık Bütçe: 15.000.000 TL

			gübresinden yeterince yararlanılmaması, işletmelerin büyük bir kısmının bu değeri tezek olarak kullanıp insan sağlığına zarar vermesi ve çevreyi kirletmesi, 5. Bölge girişimcilerine vizyon kazandıracak örnek işletmelerin eksikliğidir.		
Hakveyis Gölü Çevre Düzenlemesi	DKH	Iğdır-Merkez	Özellikle iklim koşullarının uygun olmasından dolayı Iğdır’da sosyal hayatın canlı olduğu söylenebilir. Vali Yolu boyunca cafe, restoranlar yer almakta ancak çevrede sosyal alanlar henüz yeterli düzeyde değildir. Bu eksikliğin giderilebilmesi amacıyla yapılacak çalışmaların sosyo- kültürel gelişime de katkı sağlayacağı düşünülerek ilde mesire alanlarının oluşturulması elzemdir. Iğdır’da insanların aileleriyle vakit geçirebileceği sosyal alan eksikliği açık şekilde gözlemlenmektedir. Hakveyis Gölü ve çevresi Iğdır’ın en canlı bölgesinde yer alıp yapılacak çevre düzenlemesi ile önemli bir eksikliği gidereceği düşünülmektedir. Ayrıca projeye ilin yeşil alanlarının artırılmasına ve kullanılmasına da katkı		Tahmini maliyet:2.500.000 TL

			sağlanacaktır.		
Tuzluca Doğa Parkı Projesi	DKH	Iğdır-Tuzluca	İlimizin mesire yeri, insanların yürüyüş yaparak hafta sonu gezi düzenleyebileceği yerler açısından eksikler vardır. Bölge halkının sosyal, kültürel ve fiziksel hizmetlere erişebilirliklerini artırmak için gerekli altyapının tesis edilmesine ve iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerle TRA2 Bölgesi'nde yaşam memnuniyet düzeyinin yükseltilerek bölge dışına göçün engellenmesine katkı sağlanacaktır. Bunun için doğa ile iç içe yaşamı sağlayacak mekanlara ihtiyaç duyulmaktadır.		Tahmini maliyet: 2.000.000 TL
Iğdır Bilim ve Spor Merkezi		Iğdır – Merkez	1. Iğdır sahip olduğu genç nüfus ile önemli bir potansiyel teşkil etmektedir. Bu nedenle gençlerin sosyal ve ekonomik yaşama dâhil edilmesine yönelik projelerin hayata geçirilmesi önem arz etmektedir. 2. Ülkemizin genç nüfus oranı Avrupa ülkelerine göre daha yüksek olmasına rağmen çok az sayıda olimpiyat sporcusu yetişmektedir. Bu sorun tesis ve eğitmen yatırımlarıyla azaltılabilir. Benzer şekilde öğrencilerin teknolojik yenilikleri zamanında yakalayarak bilim ve teknolojik		Yaklaşık Bütçe: 4.000.000 TL

			gelişmelere ayak uydurmalarını sağlayacak atölye, merkez vb. çalışma alanlarının yeterli sayıda ve nitelikte olması da önem arz etmektedir. 3. Bilim ve spor alanında nitelikli donatı alanlarının olmaması ildeki potansiyelin kullanılmasını engellemektedir. Söz konusu proje ile bilim, kültür, sanat ve sosyal alanlarda gençlere kaliteli hizmetin sunulması, kentsel yaşam kalitesinin artırılması, hedef grup olan gençlere yönelik yaşam memnuniyet düzeyinin yükseltilerek il dışına göçün engellenmesi ile sosyal sorunların çözümüne ve ekonomik kaynaklar üzerine olumlu katkılar sağlanması hedeflenmektedir.		
Ahmet Tevfik Paşa Konağı'nı Canlandırma Projesi	Turizm	Kars – Merkez	1. Ahmet Tevfik Paşa Konağı'nın metruk ve yıkılmaya yüz tutmuş olması, 2. Kars ilinde Osmanlı Geleneksel ev mimari tipini gösteren az sayıdaki eserden birisi olması, 3. Kars ilinde Rus Baltık mimarisi yanında Osmanlı ve diğer kültürlerin varlıklarını ortaya çıkarmak, Kars'ın farklı kültürlerin		Yaklaşık Bütçe: ? TL

			ortak noktası olarak tanıtılmasının ihtiyacı, 4. Gelen turistlerin konaklama sürelerinin düşük olması ve yapabilecekleri aktivite sayısının az olmasıdır.		
Projenin Adı: Ani Gün Yüzüne Çıkıyor Projesi	Turizm	Kars – Merkez	1. 85 hektarlık alana kurulmuş olan Ani antik kenti, ortaçağ dönemindeki şehircilik ve mimari tarihi açısından özel bir konuma sahiptir, bunun yanı sıra kentin birçok uygarlığa ev sahipliği yapmasının sonucu olarak (Bargatlı, Bizans, Selçuklu, Gürcü, Harzemşah, Moğol, İlhanlı, Akkoyunlu, Osmanlı gibi) dini ve sivil mimaride değişik kültürlerin izlerini taşıyan birçok yapı bulunmaktadır. 1001 kilise şehri veya 40 kapılı şehir diye de adlandırılan Ani’de ilk keşfi 1880'lere uzanan bir yeraltı şehri de vardır. Bu yeraltı şehrinde 823 yapı ve mağara bulunmaktadır. Geçen süreye rağmen gün yüzüne eserler yeterince ortaya çıkarılamamıştır.		Yaklaşık Bütçe: ? TL
Kafkas Halkları	Turizm	Kars – Merkez	1. Kars ilinin coğrafi konumunu nedeniyle Kafkasya Bölgesi ve bu bölgede yaşayan		Yaklaşık Bütçe: Yapılacak ön fizibilite çalışması

Müzesi			halklarla iç içe olması, 2. İldeki Kafkas Halkları Kültürünün gelecek nesillere aktarılması, 3. İle gelen turistler için yeni bir destinasyon oluşturulması ve turistlere ilin ve Kafkasya'nın kültürel yapısının aktarılmasıdır.		ile belirlenecektir.
Kars Bedesteni Projesi	Turizm	Kars – Merkez	1. Kars'ın coğrafi işaret tescil belgeli ve özellikle dışarıya yoğun şekilde satılan Kaşar ve Bal'ının başta olmak üzere yerel ürünlerinin, hediyelik eşyalarının kümelenme sayılacak bir çarşı bulunmaması, 2. Özellikle soğuk kış aylarında gelen turistlerin kümelenme olan bir bölge olmaması sebebiyle çarşı merkezinde bulunan birkaç mandıracıyı tercih etmesi, ara sokaklarda kalan mandıracı ve hediyelik eşya satıcılarının rekabet sıkıntısı çekmesi, 3. Hediyelik ve turistik eşyaları üreten ve satan az sayıda esnafın olması, bunların da ara sokaklarda yeterince göz önünde	KÖA-04 kapsamında desteklenen projenin başvuru sahibi Kars İl Özel İdaresidir. Projenin ortağı veya iştirakçisi bulunmamaktadır.	Bütçe: 6.000.000,00 TL - Başvuru Sahibi Mali Katkısı: 4.500.000,00 TL'dir. - Bu Başvuruda Talep Edilen Destek Miktarı: 1.500.000,00 'dir.

			bulunamaması, 3. Turistlerin Kars'ta daha fazla vakit ve para harcamalarını sağlayacak tesis ve dükkanların eksikliği temel gerekçelerdir.		
Kars Biyogaz ve Organik Gübre Üretim Tesisi	Enerji	Kars-Merkez (OSB)	1. Kars ilinin mevcut ekonomisinin küçük ve orta ölçekli hayvancılık ve tarım işletmelerine dayanması, 2. Kars ilinde toplam 1 milyon büyükbaş ve 900 bin küçükbaş gibi yüksek miktarda hayvan varlığı, 3. Belirtilen hayvanların atıklarının vahşice depolanarak görüntü ve çevre kirliliğine neden olması, 4. Kars Organize Sanayi Bölgesinde bulunan yaklaşık 23 peynir üreticisi ve bunların bertaraf etmeden kanalizasyona saldıgı yıllık yaklaşık 14.000 ton peynir altı suyu temel gerekçelerdir.		Yaklaşık Bütçe: 8.500.000 TL
Kars Peynircilik	Turizm	Kars-Merkez	1. Kars İlinde yüzyıllardır peynir üretiminin yapılması ancak özellikle Kars		Yaklaşık Bütçe: 10.000.000 TL

Müzesi		Yenimahalle 196 Ada 3 Parsel (Rus İşgali Döneminden Kalan ve 1937-1970 Yılları Arasında Süt Fabrikası olarak kullanılan tarihi yapı)	Kaşarının hala hak ettiği değeri görmemesi, 2. İlin son yıllarda ciddi turist ağırlaması, 3. Gelen turistlerin konaklama sürelerinin düşük olması ve yapabilecekleri aktivite sayısının az olması, 4. Rus İşgali döneminde süt fabrikası olarak kullanılan Baltık mimarisi binanın turizme kazandırılmasının gerekliliği, 5. Coğrafi İşaret tescilli Kars Kaşarının tanıtımının yeterince yapılamamasıdır.		
Sarıkamış Hayvanat Bahçesi ve Doğal Yaşam Parkı	Turizm	Kars-Sarıkamış	1. Sarıkamış İlçesi sınırlarında bulunan Sarıkamış Ormanları zengin florası ve faunası ile turizme çeşitli alternatifler sunmakta, ancak yeterince değerlendirilememektedir. 2. Bölgede Kafkas kültürünün etkisi olarak at biniciliği ve kızak geçmişte ulaşım amacıyla kullanılmış, şimdi ise turistik faaliyetlerde kullanılmaktadır. Ancak Sarıkamış'ta yeterince turistlerin kullanımına sunulacak at ve kızak bulunmamaktadır.		Yaklaşık Bütçe: Yapılacak ön fizibilite çalışması sonrası belli olacaktır.

			3. Günümüzde turistler farklı deneyimler yaşamak istemeleri turizmin arzında da değişimlere sebep olmaktadır. Sarıkamış ormanları ve florasının Rollglider gibi ülkemizde az bulunan örneklerle donatılması turistler için farklı deneyimler sunarken turizmin de aylara yayılmasında önemli etki yaratacaktır.		
Yaşayan Kars Kalesi Projesi	Turizm	Kars – Merkez (Kars Kalesi)	1. Kars Kalesi içerisindeki yapıların atıl durumda olması ve yok olma tehlikesinin bulunması 2. Kars Kalesi'nin Türkiye'de bulunan sayılı görsel kalelerden birisi olmakla birlikte Kale Turizmine örnek teşkil edecek altyapı ve donatıya sahip olmaması 3. Gelen turistlerin konaklama sürelerinin düşük olması ve yapabilecekleri aktivite sayısının az olması 4. Kars Kalesi içerisindeki restore edilecek yapı ve hazırlanacak donatılarla Türkiye'de örnek teşkil edecek olması		Yaklaşık Bütçe: ? TL
Kars Balı	Tarım	Kars-	1. Geleneksel yöntemlerle üretimi yapılan		Yaklaşık Bütçe:

Dolum ve Paketleme Tesisi		Merkez	Kars Balının modern bir dolum ve paketleme tesisi olmayışı 2. Coğrafi işaretli Kars Balının tetkikinin yapılacağı bir laboratuvarın olmayışı 3. Coğrafi işaret denetim mekanizmasının eksikliği 4. Coğrafi işaretli Kars balının pazarlama, bilinirlik ve değer eksikliği		Yapılacak ön fizibilite çalışması sonrası belli olacaktır.
Kars Baraj Gölü Peyzaj Projesi	Turizm	Kars – Susuz	1. Baraj Gölünün turizm rotası olan Kars-Ardahan-Arpaçay yolu üzerinde bulunması, 2. Gölün doğa turizmi için de elverişli olması, ancak göl çevresinde peyzaj düzenlemesi ve aktivitelere imkân sağlayacak herhangi bir donatı bulunmayışı, 3. Göl yüzeyinin kış aylarında değişik aktiviteler yapmaya imkân sağlaması, 4. Yöre halkının dinlenebileceği ve stresten uzaklaşabileceği alan sayısının azlığı temel gerekçelerdir.		Yaklaşık Bütçe: Yapılacak ön fizibilite çalışması sonrası belli olacaktır.

Kars Çayı ve Çevresi Düzenleniyor Turizm Hayat Buluyor Projesi	Turizm	Kars – Merkez	1. Allahuekber Dağlarından doğup, Arpaçay Barajına dökülen Kars Çayı'nın yaklaşık uzunluğu 93 km olup, güzergâhı üzerinde Kars il merkezi de bulunmaktadır. 2. Ülkemizde birçok örneği bulunan peyzaj projelerine bakıldığında, Kars Çayı'nın bölge halkının ve turistlerin kullanımına sunulması önemli potansiyel arz etmektedir. 3. Çay, yaz aylarında özellikle Dereiçi Mahallesinde bulunan tarihi yapıların, Kalenin ve doğasının izlenebileceği kano vb. unsurlarla gezintiler yapmaya imkân vermektedir. 4. Yöre halkının dinlenebileceği ve stresten uzaklaşabileceği alan sayısının yetersizdir.	KÖA-04 kapsamında desteklenen projenin başvuru sahibi Kars Kültür ve Turizm Altyapı Hizmet Birliği iken ortağı Kars İl Özel İdaresi'dir.	Bütçe: 3.000.000,00 TL • Başvuru Sahibi Mali Katkısı: 1.500.000,00 'dir. • Bu Başvuruda Talep Edilen Destek Miktarı: 1.500.000,00 'dir.
Kars Kent Parkı	DKH	Kars-Merkez (Eski Devlet Hastanesi Yerleşkesi)	1. Kars ilinde eğlence ve dinlence alanlarının önemli düzeyde eksik olması, 2. Kars kent merkezinde yeşil alan eksikliğin belirlenmesi,		Yaklaşık Bütçe: 5.500.000 TL

			3. Başta kadın ve çocuklar olmak üzere şehir merkezinde yaşayanların yaz aylarında vakit geçirebilecekleri alanların bulunmaması, 4. Kentte özellikle lise çağındaki gençlerin sosyalleşebilecekleri alanların bulunmamasıdır.		
Kars Liseler Ligi Projesi	Eğitim/DKH	Kars-Merkez	1. Kars ilinin sosyoekonomik gelişmişlik sırasında Türkiye ortalamasının altında olması, 2. Eğitim imkanlarındaki yetersizlikler, 3. Sosyal donatıların eksikliği ve yetersizliği, 3. Kars ilinde yaşayan gençlerin Kars ili ile ilgili olumsuz yargılar temel gerekçelerdir.		Yaklaşık Bütçe: Yapılacak ön fizibilite çalışması sonrası belli olacaktır.
Selim Ata Sporları Turizm Destinasyon	Turizm	Kars – Selim	1. Selim İlçesi, özellikle kış aylarında cirit oyunun yoğun oynandığı bir ilçemizdir. Ancak hali hazırda köylülerin karla kaplı tarlalarda oynaması ve arazinin yapısı	KÖA-04 kapsamında desteklenen projenin başvuru sahibi Selim İlçesi Köylere Hizmet Götürme	Bütçe: 1.322.550,00 TL Başvuru Sahibi Mali

Merkezi			nedeniyle kazalar meydana gelmektedir. 2. Yine modern bir saha, tribün, hara ve gününbirlik tesis olmayışı nedeniyle seyirciler ve cirit oyuncuları soğuk havalarda bir hayli zorluk yaşamaktadır. 3.Selim’de bulunan Akçakale, Başköy, Sarıgün, Laloğlu, Çıplaklı ve Kekeç gibi köylerde cirit takımları bulunması nedeniyle her hafta belirtilen köylerin birinde müsabaka yapılmaktadır. Bu durum hem potansiyel seyircilerin ulaşımını zorlaştırmakta hem de bölgeye gelen turistlere sergilenememesi sorununu doğurmaktadır.	Birliği’dir. Proje ortağı veya iştirakçisi bulunmamaktadır.	Katkısı: 330.637,50 TL’dir Bu Başvuruda Talep Edilen Destek Miktarı: 991.912,50 TL’dir.
---------	--	--	--	--	--

*Yatırımlarda Devlet Destekleri Hakkında Kararın (bu kararın da değiştirilebileceği göz önünde bulundurularak) kapsamına girecek yatırımları ifade etmektedir.

*DKH: Diğer Kamu Hizmetleri

6.2. EK 2- Serhat Kalkınma Ajansı Kaynak Verimliliği Faaliyetleri

Faaliyetin Adı	Faaliyet Açıklaması	Tahmini Bütçe	Faaliyet Takvimi
Turizmde Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti	Bölgemizde faaliyet gösteren konaklama işletmelerinin başta güneş enerjisi olmak üzere alternatif enerji kaynaklarından faydalanma düzeyini artırmak için bölge illerinin tümünde konuya ilişkin eğitimler düzenlenecek, bu alanda yatırım yapmak isteyen işletmelere ticaret ve sanayi odaları üzerinden danışmanlık hizmeti verilecektir.	160.000 TL	01.01.2020-31.05.2020
Gıda İşletmelerinde Alternatif Enerji Kaynaklarının Yaygınlaştırılması İçin Eğitim ve Danışmanlık Faaliyeti	Bölgemizde faaliyet gösteren gıda işletmelerinin başta güneş enerjisi olmak üzere alternatif enerji kaynaklarından faydalanma düzeyini artırmak için bölge illerinin tümünde konuya ilişkin eğitimler düzenlenecek, bu alanda yatırım yapmak isteyen işletmelere ticaret ve sanayi odaları üzerinden danışmanlık hizmeti verilecektir.	250.000 TL	01.06.2020 – 30.11.2020
Gıda İşletmelerinde Verimlilik Bilincinin Oluşturulmasına	Bölgemizde yaygın olarak görülen gıda imalatçılarının üretim süreçlerinde insan kaynağı, enerji, hammadde kullanımı,	100.000 TL	01.01.2020-30.11.2020

Yönelik Teknik İnceleme Ziyaretleri	hatalı ürün oranının azaltılması vb. konularda iyi uygulama örneklerini görmeleri için iki defa yurt içi teknik inceleme ziyareti düzenlenecektir.		
Yalın Üretim Eğitimi	Bölgemizde imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelere yalın üretimi tanıtmak ve bu üretim sisteminin sağladığı avantajları anlatmak için bölgenin her ilinde eğitim düzenlenecektir.	5.000 TL	01.09.2020-30.09.2020
Teknik Destek Programı	Tüm kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşların kaynak verimliliğine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri teknik destek programı ile desteklenecektir.	250.000 TL	01.01.2020-31.12.2020
Örnek Üretici Yetiştirme Programı	Bölgemizin her ilinde yaygın şekilde yapılan süt sığırcılığı işletmelerinde süt veriminin artırılmasına yönelik hayvan besleme, koruyucu hekimlik, hayvan refahı, soğuk zincir gibi konularda eğitim düzenlenecektir. Eğitim sonunda yapılacak sınavda başarılı olanlara sertifika verilecek ve başarılı üreticilere yönelik yurtiçi örnek işletme ziyareti düzenlenecektir.	150.000 TL	01.07.2020-31.12.2020
Arıcılık İşletmelerinin İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	Ardahan'da Arı yetiştiriciliği önemli bir ekonomik faaliyet olup yıllık 650 kadar aktif işletme bulunmakta ve bu işletmelerin 55 bin adet kovanı ve 500 ton yıllık bal üretimi	75.000 TL	01.02.2020-31.10.2020

	bulunmaktadır. Kovan başına verim yaklaşık olarak 9 kg olup 14 kg Türkiye ortalaması ve 20 kg Dünya ortalamasının oldukça altında kalmaktadır. Sektörde düşük verimin temel nedeni olarak işletmelerin fiziki koşulları, kışlatma kayıpları, arı hastalıkları ve işletmelerin bilinçsiz üretimi ön plana çıkmaktadır. Yapılacak çalışma kapsamında yıl içerisinde 50 adet işletmeye sürekli bir eğitim, teknik destek, ilaçlama ve hastalıklarla mücadele iyi uygulama örneklerinin gösterilmesi ve örnek kovan uygulaması yaptırılacaktır.		
Jeotermal Enerji ve Güneş Enerjisi Fizibilitesi	Ağrı ilinde bulunan jeotermal kaynağın güneş enerjisi ile birlikte kullanımına yönelik fizibilite raporu hazırlanacaktır.	50.000 TL	01.02.2020 -31.12.2020

